

ПАВЕЛ ВЕЖИНОВ
ПРИЛЕПИТЕ ЛЕТЯТ НОЩЕМ

chitanka.info

1

Един млад човек без никакви особени качества слизаше бавно по стълбите на „Широката механа“. На прага той се спря за миг и се огледа. Мургавото му масивно лице не изразяваше никакво задоволство, макар че заведението беше ново и доста прехвалено. По начало не обичаше така наречените битови заведения, струваха му се прекалено сложни и претрупани. Макар че сам се занимаваше с доста сложни проблеми, всъщност предпочиташе чистите линии, простите и ясни неща. Най-близкият келнер го погледна мимоходом, но и това кратко време му беше съвсем достатъчно добре да го прецени.

— Вие сте за банкета, нали?

— Да — отвърна късо непознатият.

— Май че сте пръв — каза любезно келнерът.

Тоя път младият мъж отвърна малко по-подробно.

— Не съм се и съмнявал.

Погледът му беше пряк и тежък. Изобщо целият изглеждаше малко непохватен и тежък, макар че ръстът му приближаваше един и седемдесет и пет. „Ти приличаш на тежка вода!“ — шегуваха се с него в курса. Впечатлението се усилваше от липсата на изразителна талия. Вратът му беше възкълс, не подсказваше за човек, който обича да се обръща назад. Но тия работи не го затрудняваха особено много в живота, освен при задния ход на колата. Иначе доста добре се справяше с всичко, което идваше откъм гърба му.

— Моля, заповядайте! — все тъй любезно го подкани келнерът.

Мъжът приседна край ъгълчето на банкетно подредените маси. Битовите сервизи, плътно гледжосани и изрисувани в меки тонове, течаха като кафяв ручей по чистите покривки. Тук-там бяха разхвърляни стръкчета карамфили, които гъсто и тежко ухаеха. Той погледна часовника си — осем без три. Точността бе за него железен закон и той се чувстваше малко потиснат, тъй като не знаеше всъщност кой е виновен — той или другите. Вечерята бе определена за осем часа, но според него приличието изискваше да се дойде пет минути по-

рано. Точно в осем те трябваше да бъдат подредени около масите като на изпитна комисия — това беше с две думи неговото становище по увеселителните въпроси.

Вечерята не беше официална, по-скоро приятелска, тъй като бившите курсисти събраха пари помежду си. В тая сума са включени, разбира се, и двата куверта — на полковник Дерменджиев и неговия заместник. Част от курсистите, тия, които трябваше да заминат незабавно из провинцията, даваха вечерята в чест на своя бивш началник. И в своя чест, то се знае, тъй като след толкова дълъг съвместен живот трябваше да се разделят комай завинаги. Такова събитие заслужаваше добре да се полее, макар че само по себе си консумирането на спиртни напитки не се смяташе особена добродетел за служители от подобен род.

Точно в осем в заведението наистина нахлу група от десетина млади хора, доста весели на вид, като че ли някъде предварително се бяха почерпили. Между тях преобладаваха низшите чинове — повечето от които бяха лейтенанти. Цивилните дрехи не им стояха много изящно — можеха да ги вземат за кранисти или механизатори. Но затова пък самочувствието им бе задоволително — това личеше и от начина, по който се държаха със своя по-старши колега.

— Здравсти, Христо...

— Пак си подранил. Това, братче, не ти е учебният плац.

— Басирам се, че си носи четка за зъби! — разсмя се някой.

Капитан Димов ги слушаше снизходително. Той наистина носеше акуратно в джоба си четка за зъби при всички случаи, когато се отклоняваше от школата за повече от половин ден. Но затова пък беше първенец на курса и своя капитански чин бе получил предсрочно за особени заслуги при разкриването на криминални престъпления. Беше мълчалив човек, на вид недружелюбен, но никой в курса не се съмняваше в неговото златно сърце, даже в редките случаи, когато за нещо избухваше. Лейтенант Радев, истинско конте всред другите, се взря в лицето му с такова любопитство, сякаш на челото му бе нарисувано нещо.

— Христо, вярно ли, че те изпратили в Н.?

— Май че има такова нещо — отвърна капитанът неохотно.

— И ти се съгласи?

— Ами кой ли те пита — тоя път с лека досада отвърна капитанът.

— Питат обикновено.

— Формално питат... Но фактически това си е заповед като заповед.

И тия, които чуваха новината за пръв път, се учудиха. За първенеца на курса това изглеждаше по-скоро наказание, а не награда. Всички мислеха, че един такъв опитен специалист като него ще остане на работа в София, а вместо това го пращаха в едно от най-малките градчета в страната.

— Слушай, поне е близко до София — обади се някой. — Пък и спокойно градче. Няма да имаш излишни неприятности.

Наоколо го погледнаха неодобрително — такова утешение можеше по-скоро да раздразни капитана.

— Слушай, защо не кажеш на полковника! — възкликна Радев. — Ами това си е жива несправедливост.

— Има си хас да не знае...

— Може и да не знае. Така или иначе длъжен си да му кажеш какво мислиш.

Капитан Димов се намръщи, кръглото му лице в миг потъмня.

— Не ми е удобно — измърмори той.

— Аз ще поведе разговора! — каза лейтенантът. — Ама ти да не замълчиш като пукал.

Капитан Димов само дигна рамене. Виждаше се, че е огорчен, не му се искаше да се говори за това пред всички. И все пак тоя разговор доста по-късно наистина се подхвана. Тъкмо се измъчваха с препечена пастърма — мазна, жилава и солена като хамсия. Всъщност само една-единствена порция бе съвсем достатъчна, за да стигне на всички. Но полковник Дерменджиев не се стресна от поръчката — като дъвчеше равно, мощно и без никакво увлечение, той пръв и комай единствен довърши всичко, което се намираше в гледжосаната чиния. И едва тогава без никакъв укор измърмори:

— Май че малко я бяха пресолили...

Наоколо се засмяха все пак сдържано и учтиво. Но майор Пенелов, най-възрастният в курса, изведнъж се отпуши.

— Кой е поръчал да я препекат? Пастърма се яде по един-единствен начин — тънко нарязана и сурова.

Няколко бръчки се появиха по идеално сферичната гладко избръсната глава на полковника, явен знак на неодобрение.

— Ти си прекалено придирчив — каза той. — Пастърма като пастърма.

— Аз пък мисля, че трябва да бъдем придирчиви! — боботеше обидено майорът. — Прекалено придирчиви. Към това ни задължава и службата.

— Сигурен ли си? Аз пък мисля, че който е прекалено придирчив в яденето, не може да бъде прекалено придирчив в службата.

Отговорът беше уместен, майорът започна да мига.

— Тебе всъщност къде те изпращат?

— В Омуртаг, другарю полковник.

— Тъкмо на място! — не без ехидство подхвърли полковникът. — Там просто гъмжи от реномирани заведения.

— Но аз говорех по принцип, другарю полковник — измънка майорът.

— Там е работата, че всеки принцип си има покритие. Обикновено каквото на човек му уйдисва.

Лейтенант Радев разбра, че сега му е времето да се намеси.

— Напълно съм съгласен, другарю полковник. По-хубаво е изобщо да няма принципи без покритие. Както често се случва за съжаление.

Радев млъкна и погледна очаквателно към своя бивш началник. И оня наистина клъвна.

— Какво искаш да кажеш?

Радев поигра един момент на вътрешно колебание.

— Ами да кажем, другарю полковник, принципът на справедливото разпределение. Според качествата на кандидата и успеха му в курса. Мисля, че това ни се каза преди две години, когато започнахме...

— Да, каза ви се.

— Вие ни го казахте! — натисна още малко педала лейтенантът. — Но не излезе точно така. Ето ви един съвсем пресен пример. Защо капитан Димов го изпращат в това загубено градче? Та той нали е първенец на курса ни?... Не виждам тук никакъв принцип!

Сега пък полковникът започна да мига.

— Ти какво, адвокат ли си му? — попита той най-сетне.

— А, не, разбира се. Но просто ви давам жив пример.

— Пример давал, хитрец такъв! Димов, ти оплакваш ли се?

Капитанът не отговори веднага, но всички усетиха как вътрешно се наежи.

— Аз не поставям така въпроса, другарю полковник, доволен ли съм или не съм. Важното е ще бъда ли полезен на това място.

Едва сега полковникът обърна към него ясните си като синчец очи.

— И как си отговаряш?

— Отговарям си отрицателно! — малко троснато отвърна Димов.

— Вие знаете, че аз съм специалист по кражбите и грабежите с убийство. А в такова малко градче едва ли се случва по едно на година.

— Ти какво? — възкликна искрено учуден полковникът. — Искаш специално за тебе да увеличим престъпленията в държавата? Аз пък мисля, че и нашият идеал е точно обяснен, ако можем да останем съвсем без работа.

Димов леко почервения.

— Ако можем! Вие по-добре и от мене знаете, другарю полковник, че сега не можем. И до това време всеки трябва да бъде там, където му е мястото.

Полковникът се почеса енергично по бръснатата глава. С такъв жест той би могъл направо да скалпира някой по-деликатен градски череп.

— Слушай, Димов, ако искаш, мога да възразя от твое име пред началството.

Капитанът внезапно се засмя.

— А защо от мое име?

— Защото лично аз не съм съгласен с тебе! — отвърна полковникът. — И ще ти кажа туй, което не знаеш. Началник на участък там е подполковник Дойчинов, пред пенсиониране. Тъй че хората очакват в близко време да го заместиш. И те имат нужда от опитен човек. На твоята възраст малко ли е — началник на участък?

Капитанът с досада побутна залоената пастърма.

— Никога не съм драскал за длъжности, другарю полковник — отвърна той търпеливо. — Може и да ви се види нескромно, но мене работата ме интересува. И то работата, която знам и познавам. Преди

всичко аз съм градски човек, израснал съм в Банишора. На село съм бил само веднъж, като момче през бомбардировките. За пръв път през живота си там видях истински пръч. И бях толкова доверчив към него, че ми счупи две ребра. Не се смейте, това си е живата истина. А моят район сега е предимно селски. А аз нито познавам селските работи, нито вярвам, че на село може да стане нещо интересно за мене.

— А, тук положително грешиш! — някак неочаквано меко го прекъсна полковникът. — Понякога на село стават много сложни и интересни престъпления.

— Да, чувал съм. Малко татул в чая... Или по-често — с вилата, та в корема... Съвсем с подръчни средства.

— Това е било някога. А сега животът е друг и хората са други. Бих могъл да ти разкажа няколко удивителни случая. На такава хитрост и изобретателност твоите софийски джебчии никога няма да бъдат способни...

Разговорът бе надминал своята кулминация и започна бързо да спада. Лейтенант Радев мълчеше недоволено — явно беше, че от цялата работа няма да излезе нищо.

Хората наоколо престанаха да слушат, заеха се със своите нормални човешки дела. Някои лениво белеха ябълки, други си наливаха вино. Най-находчивите слагаха белените ябълки във виното, така че съчетаваха и двете полезни работи. И точно тук в разговора се намеси старши лейтенант Шопов, мълчалив и малко флегматичен курсист, когото другите до тоя момент едва забелязваха.

— Другарят полковник е съвсем прав! — обади се той с колеблив глас. — Понякога на село стават поразителни криминални престъпления. По-интересни и в романите не съм срещал. Искате ли да ви разкажа един случай?

Край масите не се забеляза ни най-малък знак на съгласие. В тоя късен час на хората им се искаше да чуят някой хубав виц, а не някаква дълга и кошмарна история. Пък и никой не вярваше, че Шопов може да разкаже свястно каквото и да било.

— Разкажи, Шопов — съгласи се снизходително полковникът.

Както можеше да се очаква, Шопов изведнъж се смути и запъна. Чистото му като на девойка лице стана за миг толкова безпомощно, че неколцина веднага му се притекоха на помощ.

— Разказвай де, разказвай! — подхвърлиха те одобрително.

— Лично с мене се случи тая работа! — преглътна мъчително Шопов. — Четиридесет и осма година, момче бях тогава едва седем-осемгодишно. Една нощ тъкмо преди да си легнем, някой почука на вратата и извика баща ми по име. Той си облече палтото и излезе. И оттогава не се върна... И нито се чу, нито се видя, сякаш се изпари във въздуха.

Всички се спогледаха стреснато — за пръв път чуваха тая история. И наистина им прозвуча невероятно.

— Я разкажи по-подробно! — обади се заинтересуван полковникът.

— Ами това е всичко! — измърмори притеснено Шопов. — Беше някъде към десет часа — ни рано, ни много късно. В одаята бяхме само тримата — аз, майка ми и баща ми. Като го повикаха, никой не се разтревожи, това отлично помня, виждам го сякаш с очите си. По това време се провеждаше масовизацията, а баща ми беше член на партийното бюро. Така че често се случваше да го викат нощем, по никое време...

— Казваш, че по име са го извикали — обади се Димов.

— Да, на малкото име. Той се казваше Антон, пък му викаха Дончо. Тъй чухме и ние: „Дончо! Дончо!...“ Дете бях, не можех да си дам сметка познат ли е или непознат. Но дълбоко в мене живее чувството, че гласът беше познат.

— Но майка ти не е била дете — каза Димов.

Лейтенантът някак особено го погледна.

— И тя това каза — познат беше гласът. Но не обърнала тогава внимание — и без туй се ядосваше, че го викат нощем да се смразява с хората. И вече никога не се досети чий е бил този глас. И нищо не намериха от баща ми — нито дори каскета му... Нищо, съвсем нищо. И досега!

— За пръв път чувам тая история! — измърмори озадачено полковникът.

— Писал съм я в моята автобиография — отвърна лейтенантът.

Настана тягостно мълчание. Полковникът отново обърна ясните си очи към Димов.

— Е, какво ще кажеш? — попита той с едва забележима ирония, толкова, колкото позволяваше тая наистина тягостна история.

— Нищо — каза капитанът. — Впрочем майка ви омъжи ли се след това?

Шопов се понамръщи.

— Не е, което си мислите, другарю капитан. Майка ми се омъжи втори път едва преди пет-шест години. И то за съвсем непознат човек, другоселец.

— Както и да е — измърмори капитанът. — Но на ваше място не бих оставил тая работа току-тъй.

Шопов не отговори, руменото му лице не изглеждаше вече така свежо, както преди няколко минути. На капитана се стори, че някаква мъка има в погледа му, някаква смъртна умора, съвсем чужда на неговата младежка, спретната фигура. Още един важен въпрос имаше в тоя миг в себе си, но знаеше, че не бива да го зададе, поне не тук пред всичките. Разговорът бе замрял сам по себе си, нямаше защо отново да го разгаря. При това майор Пенелов, който седеше точно срещу него, многозначително му намигна. Да, разбира се, съвсем бе забравил за прощалния тост. Курсистите се спогледаха, побутнаха се, предвидливо напълниха чашите. Майор Пенелов деликатно почука с ножа си по чинията.

— За тост има думата лейтенант Радев!

Лейтенантът стана така живо от мястото си, сякаш едва бе изчакал поканата. Всъщност такава беше и простата истина, защото от преповтаряне на словото не бе забелязал какво консумира. Той говори дълго, умно, като се запъна само два пъти — сериозно постижение в познатата им милиционерска практика. През цялото време полковникът го слушаше внимателно и съсредоточено, сякаш бе на инструкция в министерството Димов имаше чувството, че всеки миг ще извади своя познат бележник, за да нанесе в него най-ценните мисли. Най-сетне Радев свърши и повдигна високо чашата си с „Манастирско шушукане“. Избухнаха аплодисменти, звъннаха чаши, близкият келнер с явно неудоволствие забеляза, че част от тоста отиде върху белите покривки. Полковникът се изправи.

— Благодаря ви, момчета! — каза той просто. — Аз съм един, вие сте много. И все пак вие ще ме забравите, а не аз — вас. Вашата работа веднага ще ви погълне. А пък моята работа, това сте именно вие и тия, които ще дойдат след вас. Радвам се, че я изкарахме по

човешки и май не можем да се оплачем един от друг. Изключение прави може би само капитан Димов...

— Не прави — обади се капитанът леко зачервен.

— Ето какво ще ти кажа на тебе! — с променен, интимен глас продължи полковникът. — Напразно се кахъриш! Професията не е за тебе проблем. Животът е дълъг, ще ти омръзне да гледаш кръв. Аз мисля, че сега-засега друг проблем трябва да те тревожи. Отиваш на съвсем непознато място, в градче, дето хората си знаят и зъбите. Трябва да се ожениш, мойто момче, иначе здравата ще скучаеш.

Той седна. Отново се чува аплодисменти. Настроението на масата значително се повдигна.

— Прав ли съм? — обърна се полковникът към Димов.

— За прав — сигурно сте прав — отвърна шеговито капитанът. — Но нещо май жените не ме харесват.

Работите не стояха точно така, но полковникът му повярва.

— Ще те харесат! — каза той убедено. — Там те чакат поне десетина. Като дървеници в креват! — завърши той неочаквано.

Както е редно, изпяха „Хей, Балкан, ти роден наш“ и с това задължителната програма се изчерпи. Вече можеха да си вървят. Пръв стана полковникът, другите с него. Навън нощта бе ясна и топла, плътна луна висеше над побелелите върхове на уличните дървета. Капитан Димов зърна в навалищата познат гръб и вече не го изпусна. Последни ръкувания и пожелания, после една военна кола отнесе полковника. Димов забърза по улицата.

— Шопов, да вървим заедно? — попита той. — Вкъщи ли си отиваш?

— Вкъщи — отвърна лейтенантът, като го погледна бегло.

— Мисля, че можем да изпием за капак по едно коняче.

— Не умея да пия, другарю капитан — малко сухо отвърна Шопов. — Пък и утре ще карам кола.

Това не поощряваше към откровен разговор. Известно време двамата вървяха мълчаливо, стъпките им кухо кънтяха по тротоара. Димов реши да нанесе удара ненадейно.

— Извинявай, Шопов, но според мен ти знаеш кой е убил баща ти.

— Не знам, разбира се! — все тъй сухо и равно отвърна лейтенантът.

— Тогава аз знам. Твоя баща го е убил вуйчо ти — спокойно и малко небрежно подхвърли капитанът.

Той очакваше всичко, но не това, което стана. Шопов рязко спря и го погледна ужасено.

— Откъде знаеш? — възкликна той.

— Откъде мога да знам наистина! — все тъй спокойно отвърна капитанът. — Чувам тая история за първи път в живота си. Но подобно заключение се налага от само себе си.

Лейтенантът го гледаше с широко отворени очи, после като че ли се посъвзе и тръгна с него по улицата.

— Такова нещо никой друг не ми е казал.

— Може би са били прекалено деликатни — отвърна Димов с едва стаена ирония. — Но ти го знаеш много добре.

— Не, и сега не го знам! — някак рязко и нервно отвърна Шопов. — Но признавам, че съм го мислил.

— Предполагам, че вуйчо ти по това време е бил големец в селото?

Устните на младия човек едва забележимо трепнаха.

— Да, беше председател на селсъвета. Или пък не знам как се е казвало по това време.

— Тъй си и мислех — кимна капитанът. — Това обяснява много неща...

— Какви неща?

— Ти ги знаеш по-добре от мене, Шопов. Защото си мислил за тях хиляди пъти. И имаш не едно, не две доказателства. Но да почнем отначало. Не може майка ти да не е познала гласа. Това го смятам за изключено. Дори да не е била сигурна, тя щяла да каже някакво име — това е нормално и естествено. Тогава защо не го е издала? Аз отхвърлих другата възможна хипотеза, че това е бил глас на човек, когото тя е предпочитала пред баща ти. Вярвам, че не си ме излъгал.

— Наистина не съм — отвърна тихо лейтенантът.

— Тогава какво остава? Че човекът е бил много близък по роднинска линия. Да кажем, баща й, брат й... Една селска жена няма да вкара току-така брат си в затвора, дори да е била сигурна в гласа му.

— А защо не баща си? — попита внезапно лейтенантът.

— Не знам защо! — отвърна искрено капитанът. — Разбира се, че би могъл да бъде и той. Но другото ми се вижда по-естествено. В

тия нощни акции по масовизацията — разни дежурства, арести, охрана на обществени места — обикновено са се включвали по-млади и по-яки мъже. Пък и като че ли не е по силите на един възрастен човек да пренесе един труп някъде в преизподнята, щом и досега не сте открили никаква следа от него. Така или иначе, аз споменах вероятната хипотеза и ти, без да искаш, я потвърди.

— Не твоята хипотеза, Димов! — все тъй нервно се обади лейтенантът. — А моите собствени подозрения.

— Няма да спорим! — съгласи се Димов. — Но все още остава открит въпросът, защо го е направил? Не допускам, че нещо за имоти или по семейна вражда. По това време имотите нищо не означаваха, а отношенията, както разбирам, са били нормални, щом баща ти е имал доверие на своя шурей да отиде някъде с него. Остава трета възможност — твоят вуйчо е злоупотребил с властта си! Може би е присвоил незаконно държавни средства. Или пък, да речем, е взел някакъв значителен подкуп. Баща ти е знаел, но е мълчал. Несъмнено е бил честен човек, но може би по това време е нямало кому да каже. Или пък е нямал достатъчно доказателства. Аз не вярвам сам да се издал пред вуйчо ти. Може би се е доверил на майка ти, а пък тя на брат си...

— Мълчи! — едва не изкрещя лейтенантът.

— Това е с няколко думи хипотезата! — завърши Димов. — Хипотеза като хипотеза. Само едно не разбирам в цялата тая история — защо не се опиташ да я провериш. Отнася се до твоя баща най-сетне. До *твоя баща!*

Сега Шопов крачеше бавно и тежко, лицето му бе съвсем помръкнало.

— Разбира се, че опитам — каза той най-сетне. — Но нищо не излезе.

— Съвсем нищо?

— Да, нищо. Следствието е водено съвсем правилно, но е приключило без резултат. Майка ми е слушала през затворена врата гласовете на близо две дузини хора, но не е познала в нито един от тях тоя, който се е обадил през нощта. Цялото землище на селото е било претърсено най-грижливо — нищо.

— А разпитвани ли са бившите хора на селото? Тия, които биха могли да дадат някакви подкупи?

— Не, разбира се — те не са изхождали от хипотеза като нашата. Но аз ги разпитах. Всички, които могат да кажат нещо, мълчат. Една дума не можеш да изтръгнеш от устата им. Така упорито могат да мълчат само наплашени хора.

— Да, това е нещо — съгласи се капитанът.

— Нещо, с което не можеш да се пребориш. Стена, в която можеш да си блъскаш главата колкото си искаш.

Шопов замълча, целият му вид подсказваше, че този разговор не му е приятен.

— Слушай, ти кога заминаваш за Н.? — попита той без настроение.

— Пригответил съм се за утре.

— Ако искаш, мога да те взема със запорожеца. На път си ми, аз заминавам за Кюстендил.

— Добре — отвърна късо Димов.

Те се разделиха на ъгъла, яката фигура на капитана се понесе към тролейбусната спирка. И тъкмо навреме — червеният бръмбар излезе тромаво зад ъгъла, като святкаше унило с кръглите си очи. Димов се отпусна неохотно на продънената седалка, съседът му щедро го лъхна на кисело вино и салца. Не, не беше доволен от вечерта. Всички разговори му се струваха сега глупави и излишни. Може би много добре щеше да направи, ако изобщо беше си замълчал.

2

Тръгнаха на разсъмване. Шопов грижливо настани двата куфара на задните седалки на запорожеца, после даде газ и малката кола някак неочаквано пъргаво се понесе по пустите улици.

— Това ли ти е целият багаж? — попита Шопов.

— Ами кажи-речи, ако не се смятат книгите...

— Тъй ще си прекараме май целия живот — каза лейтенантът. — С два-три куфара на път...

Но по тона му личеше, че не съжالياва за съдбата си. И навярно му беше много по-лесно така, отколкото да живее някъде под отровния поглед на своя вуйчо. След снощния тягостен разговор сега настроението бе неочаквано хубаво. В края на краищата всяко непознато място носи шанса на лотариен билет с още необявени печалби. Не е пък чак толкова изключено да се падне нещо. Колата скоро излезе из града и все тъй енергично запъпли из Владайското дефиле. Тук утрото бе още по-свежо, от двете страни на пътя се раздипляше планината със своите зараждавели хълбоци, със златните връхчета на тополите. Но след това се спуснаха към Пернишката котловина, светлината бавно угасна. Скоро небето посивя като олово и в тая мръсна сивота бледорозово и унило мъждукаше слънцето. Дори запорожецът на няколко пъти сърдито изхриптя и се закашля, изведнъж загуби своя самоуверен вървеж. След малко започнаха да се мяркат първите комини и кули, всички под тежкия похлупак на дима.

— Имам чувството, че май само това произвеждат — каза капитанът, като поглеждаше мрачно комините. — Иначе нямаше да бъдат толкова щедри.

— Там, където отиваш, е много по-добре — обади се Шопов. — Искам да кажа, че поне въздухът е порядъчен. Иначе скуката си е скука, има да патиш, докато свикнеш.

— Аз не се отчайвам лесно — каза Димов шеговито. — Дядо ми е кукушанин, по-голям инат от него изобщо не съм виждал по света.

Той се усмихна на някакъв свой спомен, после продължи гласно:

— Мекичар беше, пържеше мекици в квартала. Веднъж като ходил по покупки из града, откраднали му кесията. Той я връзваше за гащите си с кожена връв, но не знам как — успели да я откраднат. „Я веке нема да стъпим там!“ — рече. И не стъпи, докато беше жив.

Закусиха в Перник. За щастие на капитана откриха точно срещу спрялата кола мекичарница. Димов се нахвърли като ястреб на тях, взе половин дузина, но изяде едва три.

— Това не са никакви мекици — каза той разочаровано. — Само срамят мекичарския занаят. — И отново се впусна в дядовата си биография.

— А дядо ми сам се отказа от занаята си — само да не го срами. И то още през първите години на войната. От комисарството започнаха да им дават лошо брашно, гранясало олио. Започна да купува, където намери на черно, но веднъж го глобиха. „Веке нема да пържам! — рече той един ден. — Занаятот, що съм го зел от баща ми, нема да срашим.“ И тъй си изсъхна от мъка, не дочака дори края на войната...

В Н. пристигнаха към девет часа. Градчето наистина беше приветливо и чисто, с добре праметени улици. Енските двуетажни къщи им се сториха спретнати — прясно боядисани, с добре измити стъкла. И все пак някаква изостаналост и леност се усещаше дори и в бавните походки на хората. Никой заникъде не бързаше, никой за нищо не правеше излишен шум. В ялната прозрачност на въздуха всички багри изглеждаха и по-ярки, и в същото време по-унили. Това впечатление на унилоост се засилваше от общата безлюдност и неподвижност — нямаше хора по улиците, не се чувстваше никакво движение. Само една група пионери, всички в бели ризи и в яркочервени връзки, които шумно пресякоха главната улица, внесоха малко оживление в пустотата. Димов усети как сърцето му едва забележимо започна да се свива, хубавото му сутрешно настроение бавно угасна. Тоя лотариен билет нямаше да спечели, по ялната причина че не съществуваха печалбите.

Спряха пред участъка. Докато Димов сваляше куфарите си, появи се някакъв милиционер и очаквателно го погледна.

— Какво има, другарю?

— Идвам по служба — измърмори Димов и пъхна в ръцете му служебната си карта.

— А, тъй ли? — зарадва се милиционерът. — Май че само вас чакаха!

Димов го погледна учудено — тоя шеги ли си правеше? Но лицето на милиционера му се стори почтително и доволно, не оставаше нищо друго, освен да приеме думите му буквално. Димов се обърна и приближи запорожеца. Шопов замислено го гледаше.

— И все пак ти си прав — каза той тихо.

— За градчето?

— Не, не — за моя случай. Това трябва да се довърши, истината трябва да блесне. Та каквото и да стане след това.

— Да, прав си! — отвърна Димов, но съвсем не се чувстваше така войнствен като предната нощ. — И ако имаш нужда от помощ — обади ми се.

Двамата се сбогуваха сърдечно, Димов почака колата да тръгне. Когато се обърна, забеляза, че и двата му куфара липсваха. В първия миг се стресна, но после се досети, че навярно милиционерът ги е внесъл в участъка. И все пак влезе вътре леко обезпокоен. Не беше никак трудно да се ориентира — в партерния етаж веднага откри емайлирания надпис „Началник“. Той почука и влезе. Кабинетът му се стори огромен като хамбар, добре напечен от утринното слънце. За свое щастие веднага забеляза куфарите, оставени точно по средата на кабинета. Старшината, който ги бе внесъл, стоеше на две крачки от прага, тъй че се наложи да погледне зад гърба му. Най-напред видя широко бюро и човек зад него. Беше невисок, сух мъж, с лице на добродушен селски учител. Все пак новата униформа му стоеше много добре, съвсем не приличаше с нея на човек, който се готви да мине в пенсия.

— Другарю подполковник! — започна ясно и отсечено капитанът.

Подполковникът го гледаше с видимо задоволство.

— Ама как навреме пристигна! — измърмори той.

— Другарю подполковник...

— Седни де! — нетърпеливо се обади Дойчинов.

— Там е работата — усмихна се Димов, — че още не съм се представил.

— Карай тогава! — махна с ръка Дойчинов.

Той го изслуша, без да сваля поглед от лицето му, после каза:

— Седни тук и се пригответи да слушаш! Защото наистина ни чака много сериозна работа.

— Каква работа? — доста учуден запитва Димов.

— Сега ще разбереш.

Димов се придвижи няколко крачки и едва сега забеляза, че в стаята има и трети човек. Макар и седнал, личеше, че е много висок — навярно над един и деветдесет. Дългото му сбръчкано лице изглеждаше съвсем безкосмено — почти като лице на къосе. Беше облечен в груб вълнен клин, в черен пуловер, дебело брезентно яке попълваше зимния му костюм. Малката рядка коса, щръкнала точно на темето, съвсем хармонираше с наивно учудените му очи.

— И точно на мене да се случи! — започна той смаяно.

— Чакай! — прекъсна нетърпеливо Дойчинов. — Това е старши лейтенант Паргов. Досега той заемаше твоята длъжност.

„И просто е горял от нетърпение да го сменя!“ — помисли Димов, но само мълчаливо се ръкува.

Но старши лейтенант Паргов го гледаше с такива невинни очи, че Димов за миг се разкая за лошата си мисъл.

— Е, сега можеш да почнеш! — разреши Дойчинов.

— Тая сутрин стана цялата работа — започна Паргов с неочаквано плътен глас. — Връщах се по шосето откъм Войниково.

— Моля! — прекъсна го капитанът. — Може ли малко по-подробно? Къде сте били, какво сте правили.

Паргов го погледна недоволено.

— Къде съм бил? Важно ли е къде съм бил? На раци бях. Тая сутрин станах към три часа, взех раницата — и на реката. С моторетката отидох, с моята моторетка, а не със служебна, ако това ви интересува, другарю капитан...

— Ни най-малко — отвърна небрежно Димов. — Не съм дребнав.

— Още по-добре. Дето ходя, е на 16 километра оттук — по шосето за Войниково. Отбивам се малко вдясно — не повече от двеста метра. Реката на това място е бавна, блатиста, бреговете ѝ са обрасли в папур. Още подробности в това отношение, другарю капитан?

— Аха, духовит! — измънка под носа си капитанът. — Видимост към шосето?

— Почти никаква. Само ако мине кола ще се види светлината на фаровете. Тъй! Заложих четири рачила, лових докъм седем без четвърт. После се качих на моторетката и тръгнах обратно. Не бях минал и километър, нещо ме накара да спра...

— Какво нещо?

— Стори ми се, че видях петно кръв на асфалта. Помислих си — да вървя ли, да спра ли? Но се върнах в края на краищата. И наистина намерих петно засъхнала кръв, немного голямо, колкото сгъната еднолевова банкнота. На пръв поглед ще речеш нищо, може някой да се е спънал и да си е сплескал носа. Все пак реших да поогледам. И само на два метра от петното намерих убит човек.

— Е, това е вече нещо! — измърмори капитанът заинтересуван.

— Канавката на туй място е доста дълбока — продължи Паргов. — Като гледаш от пътя нищо няма да видиш. А освен това трупът беше покрит с тръни и треволяк. Убитият беше облечен в бая износена железничарска униформа, без фуражка. Съвсем обикновен човек ми се видя, кажи го — последен сиромах. Стори ми се, че познавам такъв човек, но в момента не можах да се сетя. По гръб лежеше — видях рана на главата, ударен е бил с нещо тежко. Освен това и на корема му имаше рани. Не исках много да пипам, преди да се направи официалният оглед. Доколкото можех да съдя от пръв поглед, не беше скоро убит, може би през нощта или по-рано...

— Това ли е всичко? — запита капитанът.

— Ами кажи-речи — това е. Почаках, докато мине един тракторист от Войниково, наше момче, познато. Оставих го на пост, оградих с камъни мястото, заръчах му никого да не пуска наоколо. Трактористът, щом видя убития, веднага го позна — Евтим Дъбев от Войниково, работник по поддържането в Перник. Тогава и аз се сетих, че го познавам, макар никога да не бях обръщал внимание. Кротичък човек, другарю капитан, крайно незабележителен... И сиромах, както ти казах. Просто се чудя кой може да го е убил...

Димов извади от джоба си кутия цигари и без да поиска разрешение, замислено запали. Изглеждаше дълбоко вгълбен в себе си, пушеше, мълчеше. И когато най-сетне отвори уста, въпросът беше следният.

— И колко рака хванахте до сутринта?

Паргов го погледна объркан.

— Не знам, не съм ги броил.

— Не може да не си ги броил — премина внезапно на „ти“ Димов.

— Малко повече от четиридесет — измънка смутено Паргов.

— Значи, броил си ги! — кимна Димов и се усмихна.

— Абе какво значение имат сега раците? — запита недоволно Дойчинов. — Човек претрепали — той раци...

— Аз обичам да ми се отговаря точно, другарю подполковник! — отвърна сериозно Димов. — Даже на несъществени въпроси. А тоя не е толкова несъществен.

— Ами аз пък тогава питам — кога ще ги ядем.

— А моят въпрос всъщност е малко по-друг — продължи Димов спокойно. — Ако мястото е известно на рибарите, работата се усложнява. Ще трябва да търсим убиеца между повече хора.

— Не, мястото не е известно, чужди хора не идват — каза Паргов. — Пък и рибарите не са такива хора, другарю капитан, между тях бандити няма.

— А да сте имали напоследък някакъв подобен случай?

Паргов отправи поглед към подполковника, двамата здравата се замислиха.

— Имахме подобен случай преди осем години, другарю капитан — обади се пръв Паргов. — Тогава намерихме труп на човек в полето, близо до Гулеш. С удар на брадва беше убит. Но бързо намерихме убиеца, работата се оказа любовно отмъщение. И оттогава нищо... Е, разбира се, ставали са убийства, но пред очите на хората — най-често в пияно състояние.

— А грабежи?

— Грабежи много по-често.

— Добре, после ще мислим по тоя въпрос — отвърна Димов. — Сигурно сте се обадили на съдебния лекар?

— Да, чакаме го да пристигне от Перник.

След половин час пред участъка пристигна грамадната като хладилен вагон линейка на Пернишкото управление. От предната кабинка малко непохватно слезе съдебният лекар с хубаво, но напълняло лице и тежка походка. Приличаше на бивш хубавец, който внезапно и неочаквано бе ошишкавял. Дори достатъчно коса не му бе останала за утешение.

— Точно на рождения ми ден! — измърмори той кисело. — Канил съм гости на обяд...

— Ами какво да правим, малко ще им преседне — съвсем неочаквано се обади Димов.

Лекарят се ококори от смайване.

— Какво казахте?

— Казах, каквото казах.

— Искаше да каже, че не сте се чак толкова преработили! — обясни му любезно Дойчинов.

— Ама пък невъзпитани хора! — ядоса се лекарят. — Не стига, че идвам да им помагам...

И сърдито тръгна навън. Другите трима се спогледаха.

— Май не започнахме добре — обади се недоволно Паргов. — Много мразя, като някоя работа започне зле.

3

Като излязоха вънка от хладилния вагон нямаше нито следа, сякаш се беше стопил в сгорещения въздух. Беше все така безлюдно и пусто, само сенките на къщите бяха станали много по-тесни. Точно срещу тях един бръснар с бяла риза с къси ръкави унесено свиреше с уста „Солвейг“. Димов веднага разбра, че тая картина ще помни навярно до края на живота си — толкова бе тя необикновено обикновена, толкова делнична.

Те се качиха в джипката, тя бързо потегли. Димов още веднъж се изненада колко малко е градчето — те буквално след минута се оказаха сред голото поле. От лявата страна теренът леко се възвишаваше и завършваше в далечината с тънък хълмист ръб. Отдясно почвата бе по-богата. Тук-там жълтееха все още необрани слънчогледови ниви. Съвсем в дъното се виждаше плътна зелена ивица — навярно там бе реката, за която говореше Паргов. Пристигнаха след двайсетина минути. Препратеният преди това оперативен работник седеше край канавката, край него бяха приседнали още двама души, доста умърлушени на вид. Щом колата спря, и тримата се изправиха на крака. Малко преди това бе пристигнала и линейката на окръжното управление, лекарят, облякъл вече бялата си престилка, лениво пушеше цигара.

— Всичко в ред ли е? — запита Паргов, докато слизаше.

— Никой не се е приближавал — отвърна оперативният и прибави по-тихо: — Това момче е братовчед на Евтим, това русото...

— Позна ли го?

— А, не, не му го показах, но той май че се сеца.

Трупът наистина бе покрит с къс зелен брезент, който позволяваше да се видят само обувките му. Но и те бяха доста красноречиви — старите износени обувки с криви токове.

— Как тъй — сеца се. От къде на къде?

— Снощи Евтим не се е прибрал. И той тръгнал да го търси.

Паргов погледна въпросително началника си, той леко му кимна. Русото момче стоеше няколко крачки настрани и ги гледаше уплашено.

— Та какво станало с Евтим? — запита високо Паргов.

— Снощи не се прибра от Перник. Кака Райна, жена му, довтаса към десет у нас, искаше да вървя да го търся. Ама къде да вървя посред нощ. Казах ѝ, че може да е станала катастрофа, та са останали да разчистват. Но на сутринта още го нямаше... Тогава потеглих за Перник... И като стигнах тук...

Момчето спря, уплашено погледна към трупа.

— Почакай малко — измърмори Паргов без настроение.

Димов приближи трупа и дръпна брезента. Отначало не видя почти нищо. Трупът бе закрит много добре със сухи тръни и треволяк, едва се забелязваше, че е положен по гръб. Димов внимателно ги отстрани. Пред него се показва човек, облечен в овехтяла железничарска униформа. Лицето му, сухо, черно, небръснато, наистина леко напомняше с нещо лицето на младежа, който чакаше край канавката. Нямаше шапка, изражението му беше спокойно, дори малко съсредоточено. Много ясно личаха няколко удара с твърд предмет по главата. Долните копчета на ризата му бяха разкопчани, ризата извадена. И там личаха следи от кръв, но раните не се виждаха. При обиска в джобовете му се намериха твърде малко предмети, преди всичко паспортът с името на Евтим Михов Дъбев, 36-годишен, роден и живущ във Войниково, женен, без деца. Самоличността му се потвърждаваше и от служебната му карта за безплатно пътуване по железниците. Освен това имаше малко тефтерче, късо похабено химическо моливче, носна кърпа, 86 стотинки дребни пари. Това бе всичко. Не се виждаше наоколо ни фуражката на убития, нито предметът, с който бе извършено престъплението.

— Докторе, можеш да почнеш! — обърна се хладно Димов към лекаря.

— Да, мерси! — каза иронично лекарят и постави на земята кожената си чантичка.

Димов се замисли. Дори повърхностният поглед подсказваше, че убийството е доста странно, не обещаваеше лесна развръзка.

— Паргов, обработете мястото — обърна се той към помощника си.

После бавно се запъти към шосето, където бяха седнали двамата младежи от Войниково. Русият го гледаше като хипнотизиран, Димов много ясно усети молбата в погледа му — молбата му да спести каквото и да било лошо известие. Той се отпусна мълчаливо до тях, облиза засъхналите си устни.

— Ти, момче, по-добре да си ходиш — обърна се той към непознатия.

Младежът стана и неохотно се запъти по посока на гарата. Русият лекичко пребледня.

— Много съжалявам, но това е наистина байчо ти! — каза меко Димов.

Макар да очакваше новината, младежът още по-силно пребледня. И за пръв път през живота си Димов видя как устните му побеляха и се напукаха просто за мигове.

— Олеле, как ще кажа на кака! — изохка той.

Не можеше да се разбере в тоя миг кого жалеше повече — себе си или своята роднина в селото. Но очевидно първата му мисъл не беше за убития.

— Ще кажеш на майка си — подсети го Димов. — Пък тя ще каже на кака ти. Жените по-добре се разбират.

— А, не, не — възкликна младежът. — Тя ще иска да чуе всичко от мене.

— Е да, но бурята вече ще е преминала... Пък и мъж си най-сетне — ще изтърпиш едни женски сълзи.

Но младежът безутешно хапеше напуканите си устни.

— Та кой може да го убие! — възкликна смаяно той. — Бачо Евтим правеше път и на мравките... Тук някаква грешка е станала.

— Може да се е карал с някого в селото. Всеки човек си има врагове.

— Бачо Евтим ли? Никакви! — заяви решително младежът.

— Той по кое време се връща на село?

— Все по едно и също време — привечер. Чакай, в колко часа пристигаше влакът в Косер? — забъбри младежът объркано. — В седем без десет. И оттам още двайсет-трийсет минути с велосипеда...

— С велосипед ли? — погледна го Димов.

— Ами с велосипеда, пеша е много далеч. Сутрин го оставя на гарата в Косер, вечер го взема. Само че преди няколко дни счупи ос, та

вървеше пеша.

— Колко километра са оттук до гарата?

— Към три километра. И още два до село...

— А може и да не е тръгнал веднага от гарата — помисли гласно Димов.

— А, не вярвам. Той не е такъв — да спре по кръчми... Винаги по едно и също време се прибираще — като часовник.

— А имате ли много роднини на село?

— Не, неколцина сме. Ние сме бежанци от Банско, преди войните. Има само три семейства Дъбеви във Войниково, това е всичко.

— А как живееше с жена си? С каква ти Райна?

— Добри бяха, слушаха се — каза момчето уверено. — Пък и няма как да се скарат, бачо Евтим беше кротък като муха. Ние сме почти съседни, но не съм чул никога да се карат, макар че...

Младежът нерешително спря.

— Макар че? — погледна го внимателно Димов.

— Ами деца нямаха — малко неохотно отвърна младежът. — А батко Евтим много обича деца... Ходиха по доктори, насам-натам, нищо не излезе.

— Каква ти беше ли много уплашена снощи?

Момчето горчиво въздъхна.

— Много! Е, не чак толкова много! Като я излъгах, тя малко се успокои. Но сутринта не беше с акъла си. Едва се измих, набута ми в ръцете хляб и сирене и ме изпрати чак до края на селото да види дали съм отишъл. Като се обърнах след десетина минути, още стоеше там и гледаше.

Момчето отново се завайка как ще отиде на село, какво ще каже на майка си. Лицето му съвсем прежълтя.

— Да отида ли да го видя! — примоли се той. — Може нещо да е станала грешка с имената.

— Добре, виж го — кимна Димов. — Макар че не е станала грешка.

И веднага съжали, че го е оставил да види трупа. Момчето изохка, повърна внезапно и без да каже дума повече, побягна към селото. След четвърт час всичко беше готово. Пренесоха трупа в линейката, внимателно изследваха терена под него. Съдебният лекар

бе приседнал на няколко крачки от убития и без настроение дърпаше от коравата като молив цигара. Димов мълчаливо приближи до него.

— Довечера ще ви дам подробния протокол — каза той. — А сега по общите работи... Убийството е извършено снощи — между седем и десет часа. Първият удар е бил нанесен отзад, когато и двамата са били прави. Бил е изключително силен и смъртоносен удар, макар че убиецът си е послужил с най-обикновен дървен кол. Улеснило го е и обстоятелството, че железничарят е бил с гола глава и по всяка вероятност не е очаквал нападението. Само изключително силен физически мъж може да нанесе такъв смъртоносен удар. Въпреки това жертвата е успяла да се обърне към убиеца и е паднала на асфалта по гръб. Убиецът е нанесъл още два удара с кола...

— Защо сте толкова сигурен, че е било кол? — запита Димов.

— Върху раните много ясно личат следи от кората на дървото — отвърна лекарят. — След това убиецът е хванал жертвата си под мишниците и я е завлякъл до канавката.

— А това откъде знаете? — усмихна се едва забележимо капитанът.

— И по терена, и по токовете на жертвата има следи от тътренето! — каза хладно лекарят. — Извинете, че се намесвам във вашата работа, но така е.

— Да, наистина е така — кимна спокойно Димов.

— И тук, в канавката, работите най-много ме озадачават — продължи лекарят. — Убиецът е нанесъл още девет удара с нож в корема на жертвата. По-скоро това не е нож, а кама — тясно дълго лезвие. Разбира се, случва се, случва се убиецът да нанесе някой друг допълнителен удар за сигурност, но девет!... Той просто го е направил на решето. И обикновено тия допълнителни удари се нанасят в главата или сърцето — зависи от оръжието, рядко в корема. Най-страшното е, че той старателно е запушвал всички пробои с пръст и трева, която е скубал около себе си. Защо? Според мен не може да се намери разумно обяснение. Той е загубил доста време с това, рискувал е да го заварят на местопрестъплението...

Той млъкна. И капитанът мълчеше потънал в мислите си.

— Ако ви интересуват моите по-обща заключения?

— Моля! — трепна Димов.

— Според мен това не е обикновено убийство — каза лекарят. — В смисъл не е извършено за грабеж. Според мен убиецът е садист. И това садистично чувство просто е бликнало в него, може би неочаквано и спонтанно, като е видял на пътя сам и беззащитен човек. Не вярвам човек, който е замислил убийство, да е тръгнал след жертвата си въоръжен така примитивно с дървен колец.

— А може да не е садист — отвърна Димов. — Може да е бил просто пиян. Разликата не е кой знае каква.

Лекарят се позамисли.

— Да, възможно е, макар че...

— Представете си, че са били заедно в кръчмата, там са се скарали... Евтим Дъбев е излязъл, другият след него... Алкохолът може да помрачи разсъдъка до степен на садизъм.

— Може, но не вярвам — каза убедено лекарят. — Убийството е извършил трезвен човек. Всички удари, включително и тия с камата, са нанесени много пресметливо и точно. Убиецът е бил съвсем спокоен. Това ме кара да мисля, че не е новак в тая област.

— Да, естествено, но според мен убиецът е местен човек.

— Защо мислите така?

— Има много причини.

Лекарят стана от мястото си, разсеяно отупа дъното на панталона си. Едрото му месесто лице сега изглеждаше прекалено добродушно за човек с такава тежка професия.

— До довечера ще ви пратя протокола — каза той и погледна неспокойно часовника си.

— Ако ви оставят гостите, разбира се — каза със съмнение Димов. — Всъщност колко години навършвате?

— Четиридесет и две.

— Да, браво! — възкликна Димов искрено. — Изглеждате много по-млад.

— Май че всички колеги са като мене — усмихна се лекарят. — Тия, които всеки ден работят със смъртта, стават малко нещо безсмъртни.

Той се потътри тежко към колата, като все още отупваше дъното на панталона си. После спря и се обърна.

— Да имате някакъв по-особен интерес? Към аутопсията искам да кажа.

Димов се почеса малко нервно.

— Как да ви кажа — какво има тоя нещастник в стомаха си.

— Пфу! — тръсна глава лекарят и неловко се покатери на своя хладилник.

Димов му махна с ръка и се обърна към своя помощник. Паргов смешно стърчеше в картофената нива край пътя. Лицето му изглеждаше леко възбудено.

— Другарю капитан, следа! — обади се той. — От стъпките на убиеца.

Димов бързо приближи. Край едно от картофените гнезда наистина личеше ясен отпечатък от обувка.

— Сигурен ли си, че не е твоят? — попита Димов със съмнение.

— Моля ти се! — каза Паргов обидено. — После, аз нося сорок пят!

Димов погледна с уважение внушителния му крак.

— А тоя приятел?

— Нормален крак — четиридесет и две — каза Паргов. — Обикновена обувка с подметка от гъон.

— За село това обикновено ли е? — попита Димов.

— Да, виж, тук си прав — каза Паргов. — Нашите шопи носят най-често гумени цървули.

— Ти тоя ще го изкараш аристократ — измърмори Димов. — А според теб какво е търсил в нивата?

— Скубел е тръни и бурени, за да прикрие трупа. Ето тук е отскубнал. Не съм специалист по селските работи, но според мене това е направено снощи.

— Да, добре... Това ли е всичко?

— Това е — каза Паргов със съжаление. — И нищо друго — ни фас, ни копче. Само една клечка кибрит намерихме и перо от сврака. Но клечката кибрит е от миналата година.

— Да, добре, ела сега да поседнем — предложи Димов.

Приседнаха в канавката с гръб към слънцето. Беше станало много горещо. Картофената нива зад гърба им тежко миришеше на пръст и увехнала шума. Някъде пред тях трепкаше с крилата си ястреб, увиснал неподвижно в сгорещения въздух. Някакво мишле или лалугерче навярно се бе стрелнало в дупката си, защото въздушният

разбойник разочаровано отлетя. Димов изгледа докрай малкото представление, после тихо заговори.

— В края на краищата два предмета липсват — шапката и колецът. Да речем, Евтим е бил без шапка, но къде е колецът? Не вярвам убиецът да го е отнесъл у дома си за спомен. Изобщо никой не се разхожда с доказателства в ръка. Но не вярвам да го е оставил и някъде насред пътя за реклама на предприятието. Според мен колецът не е далеч, но все пак скрит някъде. Важното е сега да го потърсим.

— Към реката — каза Паргов.

— Защо към реката?

— Ами ти нали каза, че без друго не е тръгнал по шосето... Той ще се крие да не го видят наоколо. Насреща, както виждаш, е голо — хе чак до върха на баирите.

— Като се мръкне — какво значение? Голо, но затова пък пусто — няма да срещне никакви хора.

— Нощите са доста светли — каза Паргов.

— Добре, към реката. Но назад към Косер или към Войниково?

— Направо към реката — каза Паргов. — Както виждаш натам има слънчогледови и кукурузени ниви... Пък и край реката растат тополи и леска — мине ли на другия бряг, никой няма да го види.

— Има ли пътека край реката?

— Има и от двете страни.

— Да не е луд да върви по пътеката! — измърмори Димов недоволно. — Но нищо, да проверим по-напред твоята хипотеза. Оперативният как се казваше?

— Стефан.

— Добре, вземай го и да вървим.

Те се пръснаха във верига на двайсетина метра един от друг и тръгнаха към реката. С обикновени обувки през нивите не беше чак толкова лесно, но нямаше какво да се прави. След картофената нива нагазиха в неразорано стърнище. Тук-там някоя птица изхвъркваше изпод краката им, прибягваше лалугер с вирнати ушички, изшумоляваше гуцер. Спокойната и мирна земя живееше обикновен живот, без да се интересува от смъртта. Преминаха и стърнището, приближиха кукурузена нива. Когато тръгнаха редом с нея, Паргов, който се движеше краен вдясно, внезапно спря.

— Намерих нещо! — обади се той с разколебан глас.

— Какво намери? — попита Димов.

— Домат.

— Домат ли? Какъв домат?

— Ами просто домат.

Паргов го въртеше из пръстите си с такъв интерес, сякаш беше намерил късче самородно злато.

— Може би има бахчи край реката — обади се Стефан.

— Не, бахчите са край селото. Тук има само конопени ниви.

— Тогава дай да видя тоя домат! — каза неуверено Димов.

Беше наистина най-обикновен домат — дребен, кръгъл и розов, не съвсем добре узрял.

— Това е пазарски домат — каза Паргов уверено. — Нашите местни домати са грапави и червени като малина.

И Димов го взе в ръцете си.

— Има си хас убиецът да е носел мрежа с домати! — каза Димов удивено.

— Нашите шопи имат бамбашка логика — каза Паргов. — От тях може всичко да се очаква. И да е мъкнал шевна машина на гърба си, пак няма да се учудя.

— Добре! — прекъсна го Димов. — А защо е изпаднал тоя единствен домат? Да предположим, че е оставил на земята мрежата и доматиът просто се е изтърколил. Но защо е спрял? Може би да хвърли колеца... Тук нивата е бая гъста.

— Правилно! — зарадва се Паргов.

Те влязоха вкупом в нивата, после отново се пръснаха. Не бяха изминали десетина крачки, когато Паргов смаяно се обади.

— Ето фуражката!

— Не я пипай! — извика Димов. — Не пипай за козирката.

Събраха се и тримата, разгледаха с интерес вехтата железничарска фуражка. Личеше много ясно, че е била носена повече в джоба, отколкото на главата, защото изглеждаше доста сплескана, козирката ѝ бе начупена точно по средата. Но това бе всичко, което видяха.

— Защо е мъкнал шапката чак дотук? — запита Паргов, като чешеше едрия си нос. — И след това я е захвърлил.

— Може да е имало нещо скрито в нея — предположи Стефан.

— Какво може да има скрито в железничарска фуражка? — погледна ги накриво Димов. — Освен някой фас...

Но като разгледаха по-внимателно хастара, наистина намериха един процеп в шева, колкото да се пъхне неголяма вещ. Паргов старателно претърси вътрешността, но не откри нищо.

— И да е имало скрито нещо, взето е! — каза той.

— Хайде стига с тия свободни съчинения! — обади се Димов. — По-добре да потърсим колеца, сигурно е наблизно.

Намериха го пет-шест крачки по-нататък, захвърлен небрежно като шапката. Беше най-обикновен подпорен кол за овощно дръвче, тъй като по него все още личаха следи от варосване. На острия край ясно личаха остатъци от прясна пръст, сигурно доказателство, че е бил наскоро изтръгнат от земята. На тъпия край още по-ясно личаха кървавите петна — нямаше никакво съмнение, че именно с тоя кол е извършено убийството.

— Постъпихме доста лекомислено — обади се недоволно Димов. — Трябваше да поискаме от София куче. А сега тук стана цяла каша от следи.

Решиха да прекратят по-нататък проследяването на дирята. И тримата се качиха на джипката и потеглиха обратно към гара Косер. Не бяха изминали петстотин метра, и Димов спря колата. От лявата им страна се простираше голяма овощна градина с млади ябълкови дървета. Всички овощки бяха подпрени с къси колчета.

— Ето откъде е отскубнал кола! — каза замислено Димов. — Може да проверим.

В крайните два реда на овощния блок липсваха всичко три колчета, но само едното от тях изглеждаше да е отскубнато скоро. Димов внимателно огледа прясната пръст, после пъхна кола в дупката. Да, той съвсем очевидно подходеше на другите и по размер, и по външен вид, и по начина, по който бе нашарен, и по варовития разтвор. Тримата се оттеглиха няколко крачки и известно време мълчаливо наблюдаваха общата картина.

— Оттук е взет! — каза убедено Паргов. — До Косер друга овощна градина няма.

Отново се качиха на джипката и след малко пристигнаха в селото. Благодарение на гарата то беше едно от най-големите села в района, естествен център на околните по-малки. В самия център

издигаше бялата си модерна сграда комбинат от универсален магазин, ресторант и сладкарница. Затова пък гаричката беше от началото на века — малка, тясна и овехтяла. Тук ги сполетя несполука — нито дежурният, нито кой да е от персонала бяха забелязали слизането на Евтим Дъбев от влака.

— Познавам го много добре — каза дежурният. — Но вчера не го видях. Доста хора слизат на нашата гара от тоя влак, може би към стотина души. Къде да го видя в навалищата.

Групата се върна при колата. Димов погледна часовника си — беше едва 11:30 часа, а струваше му се, че е престоял тук цял един безкраен ден.

— Вие се върнете с колата в Н. — каза Димов. — Поискайте веднага да ви пратят от София кучето. Ако не се върна дотогава, Паргов ще продължи сам работата.

— А ти, шефе?

— Аз ще прескоча до Перник — каза Димов. — Колкото повече работа свършим през първия ден, толкова по-добре.

И като махна с ръка, бавно се упъти към гарата.

4

На гара Перник му провървя — със служебната карта на убития той лесно намери секцията, в която бе работил Дъбев. Началникът на секцията, дребен, изморен човек в овехтяла униформа, здравата се стресна, като чу новината.

— Евтим Дъбев? — възкликна той. — Не може да бъде. Та той беше най-кроткият ми работник! И най-съвестният...

— Познавате ли го добре?

— Ами колко добре — познавам го като работник. Доста години вече работи при мене. И досега никакъв инцидент и никакво провинение.

— Е да, но защо ще убият такъв кротък и безобиден човек. Може би все пак е имал някакви врагове...

— При нас — никакви. И за какво да се карат! Кой да вземе поширока лопата ли?

— И никакви пороци? Никакви недостатъци? — попита Димов със съмнение.

Началникът даже не се замисли.

— Абе, другарю Димов, това са бедни хора, какви пороци... Пороците са там, където има пари.

— Знам аз къде има пороци! — възрази малко сопнато Димов. — В края на краищата и бедният дявол си е пак дявол. Например не пиеше ли?

— Кой не попейва! — отвърна обидено началникът. — Случвало се е да се почерпим заедно... Но пияница в никой случай не е, в това съм сигурен.

— Изобщо какво ли свое предположение нямате за убийството?

— Никакво! — отвърна началникът озадачен. — Освен ако са го сбъркали с някой друг...

Димов се замисли.

— Моля ви, донесете ми служебното му досие.

— Добре — кимна началникът.

След малко той се върна с малка зелена папка. Сега лицето му изглеждаше много по-загрижено и уплашено, сякаш неприятната вест го бе засегнала със закъснение.

— Вечерта си е взел заплатата — заговори той още от прага. — И при това цяла заплата — към деветдесет лева. Да не са го убили заради парите?

— А защо цяла заплата?

— Ами нали ви казах, че го пуснах в домашен отпуск. Ето тук е парафирано — от понеделник. А по закон има право да си получи заплатата и за времето, когато е в отпуск...

Димов се замисли. Досега мисълта за грабеж му се беше виждала най-невероятна. Но сега стана ясно, че грабеж наистина имаше — в джоба му бяха намерили само стотинки. Разбира се, това все още не беше доказателство, че основна причина за убийството е грабежът. Сумата беше доста скромничка. А освен това откъде убиецът би могъл да знае, че Дъбев има в джоба си дори тия пари. Освен, разбира се, ако работят заедно, ако заедно са получили заплатите. Или ако Дъбев сам се е похвалил, че е взел през този ден цяла заплата. Хипотезата, че жертвата и убиецът са били познати още след първите стъпки, стоеше най-здраво в главата му.

— Моля, извикайте касиера — обади се Димов. — И нека да донесе ведомостта.

Началникът излезе и след малко се върна със също такъв дребен човечец като него и много по-изплашен.

— В колко часа дойде Евтим да си получи заплатата? — запита Димов.

— Чакайте да си спомня.

Касиерът така се напрегна, че Димов се уплаши да не получи апоплектичен удар.

— Малко след два часа.

— Имаше ли други хора с него?

— Май че имаше още един... Но не мога да си го спомня... А, да, Георги Кротев!

Димов помълча малко.

— А дали ще ви е удобно да съберете работниците от секцията? — обърна се той към началника.

— Ами щом се налага...

— В три да речем. А през това време аз ще прегледам досието.

След като началникът излезе, Димов забодде търпеливо нос в служебното досие на убития. Започна, разбира се, с неговата собственоръчно написана автобиография. Беше роден във Войниково в семейство на бедни селяни. През 1947 година станал член на РМС, а няколко години по-късно — на партията. През 1954 година постъпил на работа в железниците. Това беше всичко съществено, което се бе случило през късия му живот. Отлични бяха двете препоръки, дадени от влиятелни хора — единия от Войниково, другия от Перник. И двете го препоръчваха като крайно скромно, работлив и съзнателен младеж. Димов прочете добросъвестно всички други служебни документи, но не откри нищо, което да му обърне вниманието.

Той затвори досието и разгърна джобното тефтерче, което беше намерено в джоба на убития. Още от първия поглед му стана ясно, че това е всъщност неговата приходо-разходна книга, педантично водена по дати приблизително за седем месеца. В нея бяха грижливо нанесени и най-дребните разходи, включително и профсъюзния членски внос. Доколкото успя да прегледа бележника, никъде не откри пари, дадени за кино или за книги, дори за вестници. Само на няколко места намери „2 ра по сто“ и от цените беше ясно, че става дума за най-прости гроздови ракии. Последната дата не беше нанесена, очевидно Дъбев вписваше разходите си вечер, след като се прибереше вкъщи.

Още не беше дочел бележника, когато началникът на секцията се върна доста спокоен и поободрен.

— В три всички ще бъдат в салончето! — каза той.

— Много добре! — кимна Димов. — Искам да ми покажете Георги Кротев. Разбира се, много внимателно, без той да ви забележи.

Точно в три двамата влязоха в препълненото салонче и седнаха край застланата с червено сукно маса. Началникът се изправи, шумът поутихна.

— Другарят Димов е от милицията — каза той. — Ще ви направи едно съобщение.

— За съжаление много неприятно съобщение — започна Димов. — Снощи е бил убит зверски вашият колега Евтим Дъбев.

Той усети как залата ахна, хората стреснато се спогледаха.

— Бил е убит насред къра, като се е прибирал у дома. Убиецът е неизвестен. Аз ви моля, всеки, който го е видял след напускане на работа, да остане тук в залата. Другите са свободни да си вървят. Искам да ви предупредя, че и най-дребните на пръв поглед незначителни данни могат да се окажат много важни за следствието.

Димов седна на мястото си. Хората изглеждаха така стреснати от малкото думи, които им каза, че никой не помръдваше. До него стигна само оживеното бръмчене на техния разговор. Началникът на секцията се наведе над ухото му.

— Кротев го няма. Да питам ли къде е?

— Не, не сега! — отвърна тихо Димов. — Утре ще разучите служебно къде е бил.

В залата настана движение, хората започнаха да напускат салона по един, по двама още възбудени и стреснати от неочакваната новина. В помещението все пак останаха трима души със загрижени лица.

— Приближете се! — каза капитанът. — Или по-добре останете само вие — той посочи на посоки един от тримата. — А вие двамата почакайте въвн.

Доста възрастен мъж с посивяла сплъстена коса притеснено седна на един от освободените столове. Димов грижливо записа трите му имена.

— Сега кажете какво знаете.

— Ами какво знам! — въздъхна човекът. — Кажми-речи нищо не знам. Срецнах Евтим към пет часа близо до пощата. Само си кимнахме и той замина. Както ми се стори, тръгна по улицата за гарата.

— Как ти се видя?

Работникът се почеса.

— Вие не го знаете — той беше мълчалив човек. Но сега нищо му нямаше, видя ми се даже доволен.

— Носеше ли нещо?

— Не знам. Май че носеше... Да, мрежа носеше някаква.

— Не забеляза ли какво имаше в нея?

— Не обърнах внимание! — той се напрегна. — Нещо червено беше — моркови ли, домати ли?

— Нещо да ти е направило впечатление през последните дни? Нещо да се е оплакал?

— Не беше от тия, дето се оплакват за щяло не щяло. Веднъж ми каза, че нещо го върти рамото... Значи, здраво го е въртяло.

— Да, добре, благодаря, свободен си.

Вторият беше мъж на средна възраст, голям, тромав, някак особено сглобен, като че ли всяка част от тялото му беше взета от най-различни хора. Лицето му бе смръщено, започна да говори веднага, без да чака да го разпитват.

— Ние с него бяхме кажи-речи приятели, другарю Димов. Много арен човек беше, но малцина го знаеха. Вчера ми каза, че се готви да отиде на бани, понеже го боляла ръката, каза какво било, но не запомних. И друг път ми се е оплаквал, че нещо го върти тук и тук... И щял с жена си да отиде, та дано и тя нещо да сполучи, че си нямаха деца като хората.

— Къде мислеше да отиде?

— На Сапарева баня, каза, не е далеч. Много му беше мъчно на Евтим, че си нямат деца, все се надаше от водата нещо да стане. Вчера ми се стори весел, радваше се, че ще замине да почине и той като хората.

— В колко часа напуснахте работа?

— Както винаги в четири. Той каза, че отива в града да купи месо. И после ще се видим на гарата.

— Видяхте ли се на гарата?

— Ами видяхме се — в бюфета.

— Колко преди да тръгне влакът?

— Има-няма двайсет минути. Нищо, пиеше си ракийката. Беше изпил вече сто грама и си поръча втора. Гроздовка. По нашия край ние гроздовка пием. Докато изпи втората ракия, стана време да тръгваме. Качихме се на влака, взехме места. После той слезе в Косер, пък аз продължих за Гулеш. Весел си беше човекът, де да знае, че ще го настигне по пътя чумавата...

— Помниш ли да е вадил тъй повечко пари, докато е плащал?

— А, не. Извади дребни пари, наброи ги на бюфетчика до стотинка. В сметките той беше много точен, не хвърляше пари за нищо. Рядко ще се отпусне да изпие по някоя и друга ракийка, и то когато получим заплата.

— Излиза, че туй му е било единственото слабо място — така ли?

— И то не беше дип слабо...

— Нещо по чужди булки да е поглеждал?

— Той ли? — работникът неочаквано се разсмя дрезгаво и нелепо. — Дума да не става, дори приказка за туй не отваряше. От него никога не съм чул ни масал, ни мръсна дума. Праведен си беше като бедния Йов, даже повече. Пък нали си имаше и жена бездетка, тя стига за три жени.

— А помниш ли какво носеше в мрежата?

— В коя мрежа?

— Ами нали каза, че е отишъл в града да купи месо.

— Да бе, вярно, имаше мрежа. Да, помня, че я беше помъкнал. Ами сигурно месо е имало, какво друго.

— Това ли е всичко?

— Ами това е.

— Благодарим и на това — каза Димов. — Сега си свободен.

Човекът стана от мястото си, по лицето му се мярна нещо като колебание.

— Искаш още нещо да кажеш?

— А, не — исках да питам... С какво са го претрепали, другарю Димов?

— Ударен е с дървен кол по главата.

Човекът се позамисли.

— Нашенски айдук ще е! — измърмори той с отвращение. — Ако бяха цигани, щяха да го цапнат с нещо желязно. Щом е с дървен кол — наш ще е. Открай време нашите с дървета се млатят, тъй са свикнали.

— Да, благодаря. А сега извикай последния.

Последният беше млад човек, жител на Перник.

— Видях Евтим Дъбев вчера към пет часа — започна той. — В града го видях. Беше се спрял с някакъв човек и си говореха. В ръката си държеше мрежа с продукти.

— Как изглеждаше тоя човек?

— С гръб към мене беше, не можех да го видя в лицето. Мотоциклетист. С кожено яке и с каска, но я държеше в ръката си.

— С какъв цвят?

— Якето беше черно. А каската не мога да си спомня, но май че беше жълта. Или нещо между жълто и оранжево...

— Спокойно ли разговаряха? Или се бяха нещо сдърпали?

— Сигурно са говорили спокойно. Изобщо не ми направиха впечатление. Щях да забележа, ако са се карали.

— И какво после?

— Нищо, отминах.

Димов зададе още няколко дребни въпроси, но беше очевидно, че следата е съвсем безплодна, не водеше към нищо съмнително. Той разбра, че трябва да прекрати разпита — от сега нататък можеше да внуши по-скоро някаква лъжа на младежа, отколкото да откопчи някаква забравена истина. Те останаха сами с началника в горещото и задушно помещение — потиснати и неудовлетворени. Разпитът несъмнено беше изяснил някои обстоятелства, но в същото време не им беше подсказал дори най-малката следа или посока. Абсурдът на убийството се налагаше все повече и повече. И понеже фактически то не можеше да бъде абсурдно, излизаше, че е далеч от всякаква истина. Димов се сбогува с началника на секцията и излезе без настроение на улицата. Проклетият ден не свършваше, а ръцете му бяха все така празни, както и в началото. И какво повече за днес? Може бюфетчикът на гарата? Преди да дойде в Перник, той доста разчиташе на тая среща, но сега се чувстваше обезсърчен.

Бюфетът беше затворен, но Димов все пак успя да открие бюфетчика в една малка задна стаичка до кухнята. Оказа се, че е софиянец — идвал сутрин, вечер се прибирал. С какво? Имал мотоциклет. Моторизираният бюфетчик, както можеше да се очаква, беше едър, тлъст мъжага с отекли очи. Той се надигна неохотно от късото като сандък легло, видът му ясно подсказваше, че разбира с кого си има работа. Без да бърза, той погледна враждебно служебната карта, после впи мъртъв поглед в лицето на капитана.

— С какво мога да ви услужа?

Димов веднага разбра, че ще се сблъска с непреодолима стена.

— Познавате ли Евтим Дъбев?

— Не го познавам! — отвърна бюфетчикът с безизразен глас.

Димов му показа служебната карта на убития.

— Вижте добре лицето му. Не може да не сте го виждали.

— Не съм го виждал — отвърна бюфетчикът, без да си даде труд да погледне внимателно снимката.

— След това да не съжалявате за лъжата... Той се отбивал често при вас...

— Може и да се отбивал. Но аз си гледам мерките и парите, нямам време да зяпам по всеки клиент.

— Не си бил винаги много изряден в това отношение! — каза сухо Димов. — Жалко, че не се разбрахме...

Бюфетчикът замълча с ледено изражение.

— Имаш ли предпазна каска за мотоциклета? — попита отново Димов.

— Имам.

— Какъв цвят.

— Жълт.

— Такъв един много ми трябва! — каза Димов отмъстително.

Той забеляза леката уплаха в погледа на бюфетчика. Не беше кой знае какво завоевание, човек като него надали би могъл да бъде с чиста съвест даже когато е на мотоциклета си. Димов излезе, без да каже нито дума. Сега не му оставаше нищо друго, освен да вземе протокола от аутопсията. Разбира се, не очакваше нищо повече от това, което бе научил, и все пак...

Доктор Станков не беше в кабинета си. Докато се чудеше къде да го търси, влезе една от лаборантките.

— Ах, извинете! — изчурулика тя още от прага. — Докторът каза да минете край тях. Той живее тук много наблизко.

Димов си записа адреса и тръгна неохотно нататък. Сградата беше нова, току-що завършена, все още миришеше на прясна боя. Не беше трудно да открие на втория етаж медната табелка с името му. Той малко сърдито позвъни. На прага се появи лекарят със запотени ръкави, изпотен и възбуден. Зад гърба му се чуваше глъчка от много гласове, смесена с дрезгавите крясъци на Джони Холидей.

— Заповядайте! — каза весело лекарят. — Ние вече започнахме празника.

— Не, няма да вляза! — каза решително Димов. — Имате гости, ще ви преча.

— Ама влизайте, де! — малко сопнато се обади лекарят. — Няма да пречите, ще отидем за малко в кухнята.

Димов дори не разбра как се е подчинил и след малко се озова в широката слънчева кухня, толкова неразтребена, че човек нямаше как

да се добере поне до столовете. Лекарят ловко и бързо очисти малък терен на масата, пренесе стол.

— Веднага се връщам! — каза той.

И наистина веднага се върна с чиния сандвичи. Бяха най-прости сандвичи с руска салата или тарама хайвер, купени навярно от гастронома и наплескани пет за четири върху дебели филии хляб.

— Басирам се, че не сте обядвали — измърмори той, като тръсна чинията пред него.

След това погледна в гърлата на двете дамаджани и щедро напълни водна чаша с вино.

— Идеално кюстендилско розе! — каза той. — Десет градуса. Може да се пие направо от каната.

Димов така внезапно и силно усети глада, че веднага посегна към сандвичите. В общата залисия той наистина бе забравил, че не е обядвал. Лекарят седна срещу него и го зазяпа любопитно.

— Стомахът му беше празен като твоя сега — обади се той. — Ракийка и няколко доматичета. Но не е бил пиан, в това съм сигурен. Все пак е бил малко зашеметен, реакциите му са били по-бавни... И е станал лесна плячка на убиеца.

— Това ли е всичко?

— Това е. А вие намерихте ли колеца?

— Намерихме го — каза Димов с пълни уста.

— Това е вече работа. Аз си мислих как е носил той колеца? Надали го е размахвал като ниендерталския човек. Сигурно го е държал под мишницата си. А понеже колецът е грапав, не е чудно да открият някакви следи по него от дрехата.

— Изпратих го на изследване! — кимна Димов. — Заедно с фуражката. Намерихме и фуражката край колеца.

— Сериозно? — погледна го учуден лекарят. — Ще бъде много любезно от негова страна, ако си е оставил палеца върху козирката.

— Не ми се вярва.

— Знаете ли защо всъщност исках да поговоря с вас? Пак за този колец! Убиецът е носил със себе си много остра кама. А защо не си е послужил с нея? Защо е предпочел колеца? При това е рискувал да изплаши с тоя колец жертвата си. Мислих, мислих и стигнах до един отговор. Убиецът не е вярвал, че ще успее с камата. Той е бил сигурен именно в колеца. Но защо? Защото по всяка вероятност и друг път е

опитвал такъв удар, убеден е бил в неговата ефикасност. Разбирате ли мисълта ми?

— Разбирам я много добре. Но там е работата, че нямаме подобен случай в района.

— И все пак поискайте по-сериозна справка в окръжното управление.

Димов отвори уста да благодари, но лекарят бе станал от мястото си и наливаше в чашата му розе. Когато се върна, и последният сандвич от чинията му липсваше.

— Ами вие наистина не сте обяждали! — каза лекарят учуден. — Сега ще ви донеса малко луканка.

— Дума да не става! — възпротиви се енергично Димов. — Моят ден още не е завършил, трябва да си вървя.

Доктор Станков му даде линейката, за да го откара до Н. Докато тежката машина пъплеше на втора скорост по стръмнините на градчето, Димов смътно мислеше, че пълните хора са много по-добродушни и по-незлопаметни от мършавите. Когато пристигнаха, часът минаваше шест, но градчето все още дремеше в своята следобедна запустялост. Само в участъка се чувстваше оживление, в стаята на началника се бяха събрали неколцина и спореха нещо оживено. Като го видя, Паргов побърза да му предложи стола си. Лицето му съвсем не подсказваше за някакви хубави новини.

И наистина нямаше. Служебното куче ги беше завело по дирята на убиеца до самата река. Но там следите се губеха. По всяка вероятност убиецът е влязъл в реката и е излязъл някъде на насрещния бряг. Къде точно — не са могли да открият ни с кучето, нито с обикновено наблюдение.

— Поне да бяхме разбрали в каква посока е тръгнал! — каза Паргов огорчено. — А сега иди го търси по всички села.

— Не са толкова много! — каза замислено Димов. — По всяка вероятност и убиецът е пътувал с влака. А това са няколко гари и села. Кога ще пратят резултатите от експертизата?

— Може би още тая вечер.

— Няма как, трябва да чакаме! — въздъхна Димов. — Или пък да отидем на реката за раци. Тъй времето ще мине по-бързо.

— Ами вървете, разведрете се! — съгласи се внезапно Дойчинов? — Тъкмо ще ви се поизбистри умът.

— Твоята пърпоретка може ли да вози двама души? — запита Димов.

— Като ѝ дойде до главата — всичко може.

— Добре тогава. Вземи рачилата и да вървим. Искам да бъдем на Косер тъкмо когато пристига влакът. И да минем по същия път.

— Ами тогава да ви дам газката — каза Дойчинов.

— Не, по-добре с моторетката, да не стряскаме хората. Впрочем къде ще бъда на квартира?

— При мене — каза Дойчинов.

— Как при тебе? — запита Димов, неприятно засегнат.

Дойчинов усети тона му.

— Не бой се, ще бъде за седмица-две! — засмя се той. — Още не се е освободила квартирата, дето ти я наехме. Пък ако толкова ти е неудобно, може да те изпратим в хотела.

Мисълта за провинциалното хотелче беше толкова неприятна, че той побърза да каже.

— А, не, не! Въпросът е на вас да не създавам неудобство. Всъщност къде ми е куфарът?

— Вече замина! — обади се Дойчинов. — А сега ще минем оттам да ти покажа квартирата.

5

Седяха двамата край реката в топлата нощ и слушаха как раците гризат с яките си щипки подводната трева. Някъде в тъмното невидимо поле боботеше трактор, от време на време срещу тях се бялваха бледите очи на фаровете му. И реката, и полето бяха пълни с невидим живот и тихи загадъчни шумове — някоя жаба пълзеше, някоя риба плясваше с опашката в тихата, сънлива вода, край ушите им със зло бръмчене прелитаха комари. Но Димов, унесен в мислите си, нищо не чуваше, градското му ухо беше глухо за простия и честен живот на природата.

— По принцип аз не обичам да избързвам много с хипотезите — заговори той тихо. — Предпочитам най-напред да събера всички възможни факти. И все пак според теб коя е най-вероятната хипотеза за убийството?

— Какво друго, освен за грабеж — отвърна Паргов. — Отмъкнал е не само парите, но и мрежата с продуктите.

— Там е цялата работа! — възкликна оживено Димов. — Тая мрежа не може да ми излезе от ума. И тя като че ли събаря всички възможни хипотези. Представи си, че е убит за отмъщение — поради някакви причини от любовен характер, да речем. Добре, взема парите, за да ни заблуди. Но да помъкне и цяла мрежа с продукти? Психологически това ми се вижда невъзможно и недопустимо. За убиеца неговата жертва чисто и просто не е представлявала нищо — случаен човек, към който не е имал никакво предварително отношение.

— Тая работа не е много сигурна — обади се все тъй неохотно Паргов.

— Защо мислиш така?

— Ами защото ти разсъждаваш логично. А пък аз вече ти казах — от нашите хора всичко можеш да чакаш. Аз не се учудих, че на Дъбев му нямаше фуражката, учудих се, че я намерихме.

— Чак толкова ли са примитивни? — попита Димов недоверчиво.

— Ние ги наричаме бамбашка — това е. Ама ти просто не можеш да го разбереш. Убил човек, след това му се прияли кюфтета. Има и такива хора по света.

Димов се замисли продължително, широкото му мургаво лице потъмня съвсем.

— Май че наистина има — обади се той най-сетне. — Само че не ги наричай бамбашка. Това са чисто и просто уроди, колкото и нормални да изглеждат. Според мен чисто и просто убиецът е жалък разбойник на дребно, мръсен, нищожен грабител, за когото дори килограм-два месо са ценност, която не може да се подмине.

— Ами раните в корема? Според мен прост човек не може да измисли такова нещо. Той ще заколи жертвата си, без да му мигне окото, както се заколва петел, ще го ограби и толкоз! Според мен тия рани говорят за лична омраза и отмъщение.

— Или пък за садизъм...

— Но това е съвсем друга работа! — поклати едрата си глава Паргов. — Садизмът и грабежът на дребно мъчно мога да си ги представя ръка за ръка.

Те отново замълчаха. През това време раците, без да се интересуват от морални проблеми, пъплеха бавно към одраните жаби, към рачилата. Те дори не усещаха колко е коварно да намерят своето любимо меню така добре подготвено. А тия отвън, записани в своите истории, съвсем ги бяха забравили.

— Ами тогава да почнем отначало! — въздъхна Димов. — В два часа Евтим Дъбев получава заплата, и то цяла при това. Случайно ли е, че убийството става именно в този ден? Може би да бъде и случайно, разбира се. И все пак всяка случайност говори за невероятност. По-просто е да допуснем, че някой е видял как Дъбев е взел парите. Тоя Кротев например. След това Дъбев е отишъл в града, правил е там покупки и не е изключено отново да е вадил парите. След като приключва покупките, той се отправя към гарата. Още е рано за влака, той се отбива в бюфета. А може би нарочно е отишъл малко по-рано, за да се почерпи. Аз прегледах тефтерчето му — при всички дати, когато е получавал заплата, той си е позволявал този малък, май че единствен лукс — да пийне по две гроздови ракийки. Едната е изпил на тезгяха сам, при втората дошъл някакъв негов приятел. Там той

плаща с дребни пари, после двамата се качват на влака. Трябва да се предполага, че през цялото време убиецът е бил някъде наоколо.

— А защо трябва? — запита недоверчиво Паргов.

— Ами нали приехме хипотезата за грабежа. Първо — убиецът е видял парите или е знаел, че през тоя ден Дъбев ще има пари. Второ — естествено е да проследи жертвата си. Но според мен той не би тръгнал след него, ако не го познава, ако не знае къде слиза, ако не е минавал по това шосе. Той предварително е знаел, че шосето ще му даде възможност за нападение и убийство. И е знаел може би, че Дъбев е без велосипеда си, така че ще може да го настигне във всеки удобен момент. Оттук следва заключението, че по всяка вероятност убиецът пътува със същия влак. Естествено, не бива да смятаме това заключение за сигурно, но поне за най-вероятно. И според мен трябва точно оттук да започнем нашите издирвания.

— Ами с влака пътуват хиляди хора... Все едно е да търсиш игла в купа сено.

— Не е все едно. Щом двамата са се познавали, естествено е убиецът да е от близките села. А това ще улесни нашето издирване. Но да вървим по събитията. Убиецът се качва на влака и слиза на гара Косер. Не е никак трудно да настигне жертвата си по шосето. Но предполагам, че не са вървели заедно. Убиецът се е движил след жертвата си, и то навярно на доста почтено разстояние. Защо? Ами естествено, ако някой случайно ги види заедно, след убийството това ще хвърли силни съмнения върху него. Как би могъл да обясни той неговото изчезване? Освен това ние знаем, че убиецът се е отбил в овощната градина, извадил е оттам колеца. Ако бяха заедно, не би го направил, тъй като очевидно ще изплаши жертвата си.

— Съвсем правилно! — кимва Паргов.

— И ето приближават минутите на убийството. Убиецът вижда, че по пътя няма никакви хора. Той е бил вече отскубнал кола, държи го, да речем, под мишницата си. Усилва крачките си и бързо застига своята жертва. Сега внимавай, Паргов, идва най-важното. Ти вярваш ли, че убиецът би могъл да настигне жертвата си, без той да чуе стъпките му? И без да се обърне да види кой идва зад гърба му? На мен това ми се вижда невероятно. В края на краищата това не е софийска улица, а глухо поле, привечер, след малко ще падне нощта.

Дори да нямаш ясно чувство за опасност, простото любопитство ще те накара да се обърнеш.

— Освен ако си глух — обади се Паргов.

— Да, това наистина трябва да се провери — кимна Димов. — Но човек на неговата възраст навярно чува отлично. Стъпките са ясни, отчетливи, забързани. Дъбев се обръща. И какво вижда? Първи вариант: зад гърба му бърза непознат човек с колец в ръка или да речем под мишницата. Но да приемем, че видът му е бил пределно миролюбив. Но все пак той бърза, а във всяко застигане има нещо тревожно. Аз съм забелязал и по себе си — на бързация човек даваш път винаги дори от обикновена любезност. Спокоен или разтревожен, Дъбев съзнателно или инстинктивно би се отстранил, би го дочакал, би му направил път. Тогава как е възможно убиецът да го удари отзад, и то с такъв силен замах? Аз смятам този вариант за невероятен или почти невероятен.

Димов погледна с надежда помощника си, но неговото лице нищо не изразяваше.

— Не си ли съгласен?

— По принцип съм съгласен — отвърна Паргов. — Но представи си, че Дъбев се е бил дълбоко замислил...

— Не виждам никаква особена причина за това. И при хора като него първата сигнална система е отлично развита, той би чул стъпките дори ако е спал. Но да приемем втория вариант. Дъбев се обръща и вижда зад гърба си съвсем познат човек, който дружелюбно му се усмихва: „Здрасти, Евтиме, брей, не мога да те настигна!“. Дватама тръгват заедно. Убиецът вади цигара, кибрит, опитва се да запали, изостава една крачка. И тогава с все сила удря изотзад жертвата си.

— Май че точно така е станало — измърмори Паргов.

— Ако така е станало, ние все пак има за какво да се уловим. Двамата се познават, те са може би от едно село или от някое близко село, което лежи в същата посока. Разбира се, не е изключено убиецът да е от Косер и това ще бъде за нас най-лошата възможност. Какво друго можем да кажем за него? Безспорно това, че е як човек, даже нещо повече — с изключителна физическа сила. И все пак немного едър и немного груб, ако се съди по номера на обувката му. Това е всичко, което знаем. И за съжаление то е твърде малко, за да можем да

разчитаме на някакъв сериозен успех. Очевидно ние на всяка цена трябва да потърсим някакви нови данни.

— И ще ги намерим — каза спокойно Паргов. — Хич не се съмнявай в тая работа. Аз ако не намеря тая мрежа, кажи, че нямам хабер от моята работа.

— Точно в това се съмнявам — поклати глава Димов. — Убиецът според мен наистина е вулгарен и примитивен. Но не е глупак, в това можеш да бъдеш сигурен. И освен това е хладнокръвен и решителен. Както виждаш, всичките му действия са обмислени и разумни. Доста умело е заличил следите си. Ние дори не можем да кажем в каква посока е изчезнал, въпреки че взехме служебно куче. И още нещо, Паргов. Убиецът навярно не би помъкнал мрежата с продуктите, ако не живееше някъде наблизо, някъде из околните села. Той е бил сигурен, че ще я отнесе до дома си, без никой да го забележи.

— Тук нещо не ми е ясно — прекъсна го Паргов. — Как тъй ще отнесе мрежата у дома си? Та нали жена му ще го пита откъде е взел тая чужда мрежа? Пък и да не пита, нали все ще разбере, че на убийтия му е взета мрежата?

Димов объркано премигна.

— Да, прав си! — каза той след малко. — Абсолютно си прав. Тук, изглежда, че основно съм сбъркал. Но тогава защо е взел мрежата? А може би живее сам? — запита той сам себе си.

— На село никой не живее сам — поклати глава Паргов. — Това не е София, на село и да искаш сам — не можеш. Освен и ако жена му е на неговия акъл. Иначе луд ли е да замъкне вещественото доказателство у дома си.

Димов затруднено мълчеше.

— А може би всичко това е диверсия! — каза той неохотно. — Кражбата на парите, мрежата... Дори тази идиотска фуражка... Взел я очевидно с някакво намерение. А след това я захвърлил. Но тогава работите се обръщат с главата надолу. Хипотезата за убийство с грабеж трябва да се отхвърли.

— Нищо не трябва да се отхвърля — каза Паргов. — Нали ти казах, че нашите хора са бамбашка.

Двамата дълго време мълчаха.

— Ами да вдигнем рачилата! — каза най-сетне Паргов умърлушено. — Ти помниш ли къде заложи твоето?

— Помня, разбира се! — каза Димов уверено.

Но едва намери дървената дръжка в мрачината. Когато вдигна рачилото, той чу как раците припряно заплескаха с мокрите си опашки. Но най-големият висеше под рачилото, заловен за мрежата с огромните си щипки. Докато Димов го зяпаше смаяно, той се откачи и звучно цопна във водата.

— Отиде! — изруга той на ума си.

Но все пак три едри хубави рака бяха останали в мрежата, все още заловени на одраните жабешки крака. Димов ги сложи в сака, където другите шумяха и тракаха с костените си брони, и отново заложи рачилото. След малко из мрака изникна Паргов, като святкаше с джобното си фенерче. Гласът му прозвуча доволно.

— Девет парчета и все хубави. Има един колкото чехъл.

— М-да — измърмори Димов разсеяно. — И все пак не е ли по-добре вече да си вървим.

Паргов прибра рачилата, стъкми багажа. Сега нощта бе съвсем притихнала, ниско над главите им бе паднал тъмният купол на небето с хаоса от блестящи звезди. Докато Паргов палеше моторетката, Димов учудено се загледа в тях.

— Господи, не знаех, че има толкова звезди по небето! — възкликна той. — Паргов, според теб това нормално ли е?

— Ами как да не е нормално — отвърна разсеяно Паргов.

Той погледна към небето и учудено се почеса.

— Я! Ама май че не е съвсем нормално. Като че всеки миг ще се изсипят над главата ни.

— На тая цялата местност ѝ казват Яснец — обади се най-сетне Паргов. — Може оттам да е излязло името ѝ — понеже е много ясно небето.

— Затова пък нашите работи стават от тъмни по-тъмни.

Димов седна на задната седалка, моторетката заподскача по синора. Далеч вдясно едва се провиждаха светлините на Войниково, жълтеникави и мътни, но край селото ярко светеше синкаво неоновото сияние.

— А това пък какво е? — запита любопитно Димов.

— Кооперативната им работилница — отвърна Паргов, без да погледне. — Топят пластмаси, майсторят някакви играчки и гребени. И пазарски мрежи между другото — тук пазарските мрежи вървят по-

евтино от спанака. Добри пари си докарват, иначе ако останат само на земята — загубени са. Нашата земя е бедна и малко. Но хората ни са сръчни, особено войниковци.

— Войнишко село ли е било?

— Така казват — през турско време са пазели пътищата за Сърбия. А сега правят детски играчки. Тъй върви светът, някой ден току-виж, че и ние сме минали на самоиздръжка. Тогава ще майсторим я захарни петлета, я биберони.

Излязоха на шосето — свършено пусто и тъмно, макар че нямаше още единадесет часа. И до самото градче не срещнаха нищо — ни камион, ни велосипед, ни дори конска каруца. В мирната нощна тишина пукаше само моторетката и осветяваше асфалта със слабия си фар. И градът спеше, ресторантът отдавна беше затворен. На площадчето светеше унило само матираната лампа на участъка.

Но в участъка ги чакаха новини — беше пристигнала експертизата. Димов внимателно я прочете. Когато най-сетне вдигна глава, лицето му бе силно заинтригувано.

— Я слушай, Паргов! — възкликна той и като намери мястото, бавно зачете:

По кората на дървения кол се намериха тънки власинки от домашно изпледена вълна. Трябва да се предполага, че власинките са от пуловер или едро изплетена фланела от небоядисана по химически начин прежда. Цветът им е приблизително светъл, до бозав, може би дори леко кафеникав. Не е изключено това да е естественият цвят на вълната.

— Това ли е всичко?

— А малко ли е? — попита Димов възбудено.

— Мен повече фуражката ме интересуваше.

— Не, по козирката няма никакви следи от отпечатьци. Очевидно, преди да бъде захвърлена, тя е била грижливо изтрита.

— Ясно! — кимна Паргов.

— Какво е ясно?

— Ясно, че убиецът не е такъв глупак, за какъвто го мислим.

— Но малко ли е другото? — запита Димов учудено. — Сега знаем, че е бил с бозав пуловер. Смятам, че бозави пуловери не се срещат на път и на кръстопът.

Но Паргов не изглеждаше толкова въодушевен.

— Точно обратното, другарю Димов. Май че се срещат на път и на кръстопът.

— Даже и в началото на октомври? При тая жега?

Шопите не разбират много от жега, те могат да намъкнат пуловер и през август. Но, разбира се, това не са пуловери, а най-обикновени фланели, които се носят и горно.

— Но какво всъщност значи бозав цвят? — попита Димов. — Никога не ми е било съвсем ясно.

— Малко отива към бежовото — обади се Паргов неуверено.

— Ами защо казват, че цветът може да е естествен? Досега не съм виждал бежови овци. Овците, доколкото знам, са бели.

— А, има всякакви — усмихна се Паргов. — Из нашия край се среща местна овца, която си е баш бозава, ние ѝ викаме „сура“.

Димов се убеди, че наистина много често се среща, още същата вечер, когато Паргов го заведе в новата му квартира. Подполковникът го чакаше в кухнята, едната му буза беше по-червена от другата — явно си беше подремнал. Но Димов веднага се втренчи във фланелата му.

— Другарю подполковник, вече знаем кой е убиецът! — каза той весело.

— Кой? — вдигна вежди Дойчинов.

— Вие.

— Тъй ли? — попита Дойчинов без изненада. — А как позна?

— Много просто — той е носил фланела като вашата.

— Е, това е все пак нещо — измърмори подполковникът през гигантската си прозявка. — Сега поне знаем, че не е бил съвсем гол.

Димов пипна любопитно фланелата.

— Тоя цвят на вълната естествен ли е?

— Не е. Ама и боядисван не е. Жените май че варят орехова шума, после накисват вълната. Ако настойката е много силна, цветът може да отиде към кафеникав. Но жените рядко го правят, предпочитат да бъде по-светличко.

След малко двамата се понесоха по тясната скърцаща стълба към горния етаж.

6

Въпреки тежкия ден, изпълнен с тягостни впечатления, тая нощ Димов спа отлично — без никакви сънища. Когато се събуди, стаята блестеше от слънце. Струваше му се, че никога през живота си не е виждал такава чиста стая. Подът, скован от обикновени небоядисани дъски, просто светеше в измитата си белота. Чаршафите, изпрани в синка, шумяха като колосани. Само възглавницата беше доста покорава, отколкото бе свикнал в града, така че когато сутринта се пробуди, дясното му ухо го наболяваше като настъпено. Беше необикновено тихо, виделината на утрото струеше през отворения прозорец, студена и чиста като вода. Беше спал необикновено дълбоко, нищо не бе сънувал. Чувстваше се успокоен и чист като утрото, не му се искаше да мисли ни за трупове, ни за убийци. Пиеше му се обикновено топло мляко, преварено и гъсто, надробено в гледжосана паница с обикновен домашен хляб. Искаше му се да седне отново край реката, да не мисли за нищо, да слуша нейните тихи шумове. Но това трая само минути, той въздъхна и стана. Докато правеше утринната си гимнастика, той слушаше меки, плътни стъпки в приземния етаж. Навярно хазаите му бяха станали, можеше да слезе долу да се измие.

В кухнята го посрещна дребна, пълна жена, вече посивяла, но с гладка румена кожа, опъната като у двайсетгодишно момиче. Беше облечена в евтина басмена рокля и кафява жилетка, толкова степана от прането, че едва съдържаеше напора на пълничката ѝ фигура. Тя го гледаше засмяно и свойски се обади.

— Чу ли кучето нощес? По едно време се разлая като бясно. Рекох си — отиде сънят на човека.

— Нищо не съм чул.

— Не е наше куче, комшийско е. От време на време го прихваща — я пор ще усети, я къртица някаква. Добре че не си го чул. Когато дойдат софиянци, с топ не можеш да ги събудиш. Вие там май и не можете да спите като хората.

— Има нещо такава.

Тя погледна овехтеляя несесер в ръцете му.

— Ще се бръснеш ли? Стоплила съм ти вода.

Димов винаги бе предпочитал несгодите пред прекалените грижи — вниманието го бе затруднявало повече от пълното невнимание. Той насапуниса кръглите си бузи, усърдно ги застърга с изхабеното ножче. Бедността през юношеските години го бе научила на спестовност, никога не хвърляше бръснарско ножче, с което можеше да се обръсне още половин път. Тия малки, безсмислени икономийки му бяха станали вече втора природа.

— Къде е подполковникът? — запита той.

— Полива цветята на двора.

Когато след малко Дойчинов влезе в кухнята, Димов остана с впечатление, че е поливал главно краката си.

— Хайде сега да закусим! — каза той в най-добро разположение на духа. — Пък после ще мислим за днешния ден.

Закусиха топло овче мляко в големи чаши, после заедно отидоха в участъка. Паргов беше заминал вече по своите задачи, но разузнавачите го чакаха в дежурната стая. Димов внимателно ги огледа. Единият беше доста изконтен за такова малко градче, но пъпчивото му лице не подсказваше за любовни успехи. Докато Димов им обясняваше подробно днешните задачи, той забеляза, че пъпчивият не го слуша особено внимателно.

— Ти май че Първан се казваше! — прекъсна той внезапно своите наставления.

— Първан, другарю капитан. Първан Мишев.

— Слушай, Първанчо, излез да се поразходиш — каза любезно Димов. — Тъкмо по това време гимназистките отиват на училище.

В стаята внезапно избухна неприлично висок смях — явно беше, че Димов е улучил съвсем точно целта. Първан все още седеше на мястото си и го гледаше с недоумение.

— Аз съвсем сериозно ти говоря! — тоя път по-строго се обади Димов. — Иди да се успокоиш по-напред, пък след това ще говорим.

Първан умърлушено се отправи към изхода. След като приключи със задачите, Димов взе едромащабната карта на района и внимателно я разгледа. Но все пак картата си е карта, друго беше да види всичко с очите си. Отсега нататък това щеше да бъде неговото малко бойно поле и той беше длъжен да го познава до най-малките му детайли. След

малко той се отби при Дойчинов, за да поиска джипката. Подполковникът стоеше прав пред прозореца и разсеяно гледаше през прашното стъкло.

— Значи така с Първанчо? — усмихна се той и седна на мястото си.

— Той ли ви се оплака? — попита Димов внимателно.

— Как ще се оплаква, като си е виновен — той отново се усмихна. — Просто ми каза.

Димов се почеса притеснено, но нямаше как, трябваше да се върви напред.

— Ще прощавате, другарю подполковник, ама вие да не сте му нещо роднина?

— Какъв роднина? — погледна го любопитно Дойчинов.

— Ами какъв, да речем вуйчо?

— Даже по-лошо — чичо съм му! — разсмя се Дойчинов. — Интересно как позна?

— Ами кой се оплаква на началника си, когато сам е виновен. Естествено само роднината.

— Тъй е, разбира се! — кимна оживено Дойчинов. — И то се знае, че си прав. На него умът му е повече в момичетата, отколкото в службата. Но иначе не е глупаво момче.

— Какво образование има?

— Мислиш, че няма ли? Не, не е просто момчето, завърши гимназията с много хубава диплома. И все пак не му стигна за университета, там, изглежда, че влизат от лъв нагоре.

— Какво кандидатства?

— Литература.

— Хе, хе!

— Какво хе, хе?

— Просто ми стана смешно. Да не би да е писал стихове?

— Пишеше, и то хубави... за Спартак например...

— Да, разбирам. И за Червените ескадрони.

— Е, не ме занасяй, момче, все и ние нещо разбираме от литература. Ако искаш да знаеш, трийсет и втора година аз съм играл в „Сините блузи“.

Но тоя път беше ред на Димов да се изложи — дори не знаеше кои са тия със сините блузи. След кратка лекция той най-сетне получи

джипката и излезе навън. В коридора се поколеба за миг, после влезе в дежурната. Първан седеше отпуснато зад една от масите, по нищо не се разбираше, че е бил преди малко засегнат.

— Ела с мене! — каза Димов кратко.

Първан доста енергично се повдигна от мястото си. Две от пъпките му бяха доста по-червени от другите, явно се беше опитвал да се разхубави чрез изстискване. Като по ирония на съдбата и шофьорът беше здравата пъпчив, и то с едри пъпки, които никнеха по врата му. Заобиколен от такава пъпчива компания, Димов явно не се чувстваше в много добро настроение. Дълго време и тримата мълчаха. Пътуваха по посока на Войниково, от двете им страни се разстиляше безлюдното есенно поле. Само на две-три места им се мярнаха малобройни овчи стада — това бе всичко. Най-сетне Димов отвори уста.

— А ти ходи ли да гледаш гимназистките?

Младежът го погледна предпазливо.

— Аз мислех, че това е заповед — отвърна той.

— Наистина беше заповед. И какви ти са впечатленията?

Първан притеснено се почеса — явно не можеше да разбере дали шефът му търси някакъв контакт или му слага нова примка.

— Тоя път не особено хубави — отвърна той.

— В смисъл?

— Как да ви кажа... По принцип нашите момичета си ги бива. Имат хубава бяла кожа, да се чудиш откъде са я взели. Но днеска ми се стори, че краката им са малко възслабички. Особено от коленете нагоре.

— Това пък как успя да забележиш?

— Нали са с минижуп...

— Гимназистките? — попита учудено Димов. — Зер учителите им разрешават?

— То се знае, че не им разрешават. Но тия дяволски момичета са усвоили някаква съвременна техника — щом пристигнат пред гимназията, роклите им стават отново нормални.

Джипът навлезе във Войниково. От двете страни на шосето се редяха спретнати къщички, жълто и синкаво боядисани, с еднообразни тъмозелени черчевета на прозорците. Нямаше никакви хора по улиците — само тук-там някоя суха като метла бабичка прекосяваше пътя, без да погледне колата, но в устата ѝ се усещаше стаеното

проклятие. След това шосето се разшири в неголям площад. В центъра му се издигаше зидан паметник с група гърбави хора на върха, които в края на краищата се оказаха войници с раници. Колата спря, Димов се обърна към шофьора.

— Налей вода в радиатора.

— Имаме си вода.

— Изпълнявай каквото ти се нарежда! — каза троснато Димов.

Двамата се повъртяха лениво из площадчето, после влязоха в празната сладкарничка.

— Тия войниковци са особен чешит хора — обади се Първан. — Ни в сладкарница влизат, ни в кръчма. Каквото правят, у дома си го правят — и яденето, и пиенето. Или пък на общи софри.

Димов мълчеше.

— Сега например след погребението ще направят софра като на сватба — продължи младежът. — Сякаш само това са чакали. И нямаш представа какъв плач и какъв вой ще бъде, докато го заровят. Тукашните жени са най-добрите оплаквачки в целия окръг, па май и в цяла България. Идват през десет села с каруци и москвичи да ги канят на погребение. Нямаме представа, другарю Димов, как умеят да вият и жални приказки да нареждат. Една да е, цяло село ще разплаче, честна дума ви казвам. А пък можете ли да си представите тук какво ще стане, като са най-малко двайсетина от най-първа категория. Паргов ще се върне съсипан, честна дума ви казвам.

— Но после нали хубаво ще си похапнат!

— И туй е вярно — отвърна Първан завистливо.

— Войниковци май не приличат на шопи.

— И не са — шоп на турчин никога не е слугувал. Нашите са крадливи, тия чуждо не пипат. Нашите налитат на бой за щяло и нещяло, тия глас не повдигат. Сигурен съм, че убиецът не е от това село. Войниковци са страшно сговорни, погаждат се повече от роднини. Да убият чужд човек как да е, но свой никога.

Тоя път Димов слушаше внимателно събеседника си. Макар никога да не се бе интересувал от демографска наука, разсъжденията на Първан му се видяха убедителни.

— Зер никога не са ставали убийства в селото?

— Да ви кажа право — не помня такова нещо. Чувал съм, че дори Девети септември минал у тях по-тихо, без да ударят един шамар

някому. А селото е дало около десетина партизани...

Гулеш беше съвсем наблизко — едва излязоха от едното село и вече навлязоха в другото. Още от пръв поглед Димов се убеди колко различни могат да бъдат две съседни села. Преди всичко тук дворовете бяха доста просторни, в най-вътрешната им част се виждаха ниски, неугледни къщи. Над изронените зидове прехвърчаха кокошки, скокливи прасета тичаха с вирнати опашки пред колата им. Имаше и много деца, всичките дребни и руси. Но за разлика от Войниково площадът бе широк, украсен с две нови и модерни сгради. Сладкарница не видяха, но затова пък имаше не една, а две пивници. По-малката беше почти празна, тук-там се виждаше някой старец пенсионер, който дремеше над шишенце ментовка. Втората представляваше нещо като ресторант, с две отделения — предно и задно. Предното помещение беше съвсем празно и тихо, покривките на масите, току-що изпрани и изгладени, блестяха като колосани. Но задното беше претъпкано от посетители, които седяха на групи по масите и с ожесточение пляскаха карти. Видът на Първан, който небрежно надникна през прага, сякаш ги стресна, разговорите и кавгите спряха за миг, картите увиснаха в ръцете им. Първан побърза да се махне, но тишината зад гърба му си остана все така дълбока.

— Тебе тук всички ли те знаят? — измърмори Димов.

— Ами какво да се прави, това не е София?

— Комар ли играят?

— Комар. Но е мъчно да ги хванеш, плащат само навън — на четири очи. И изобщо трябва да ти кажа, че гулешани са комарджии от класа, открай време са известни с тия таланти.

Централната улица беше много оживена, приличаше на градче. Селото беше център на обединеното стопанство, тук бяха ремонтните работилници, счетоводствата, гаражите, централните служби и канцеларии. Освен това имаше маслодайна фабрика и работилница за тахан халва. Очевидно селото беше голямо и богато. Като се върнаха по обратния път, Първан продължи да развива своите местни теории.

— Открай време гулешани са предприемчиви хора. Техниката им идва отръки. Дядо ми е разказвал, че в старо време тук е било ковач до ковач, налбант до налбант, колар до колар. Всички керванджии, които са ходели из Сръбско и Македонско, тук са се спирали да стегнат колите и подковите на воловете. После, като минала границата,

работата изведнъж западнала, еснафът останал с голите си ръце. Тогава пък тръгнали по гурбет. Тоя навик и досега им е останал, все си мислят, че навън от селото парите са повече. Или жените са по-хубави, знам ли. Всъщност тъй си е, жените им са малко мършави и мустакати, а видиш ли мустаката жена — да знаеш, че е проклета.

— Абе ти си бил догоре натъпкан с жизнен опит! — обади се Димов полуиронично, полусериозно.

— Ами нали ми е район, трябва да си зная хората. И да ти кажа право, с тях сме си имали най-големи неприятности. Крадливи са като свраки, и то тъй като че ли за спорт. Важното е да откраднат, пък дали ще им влезе в работа — изобщо не мислят. И даже не се оплакват — крадат се тайно, млатят се, всичко си остава между тях. И не обичат дип много науката — голямо село, а висшисти само няколко. Знаете ли, другарю Димов, какво е гулеш?

— Не съм чувал дори.

— Такава една рибка, дето никой не я яде. Малка, жилава като корен и бодлива на всичко отгоре. Дори не плува като другите, а лежи в пясъка и в треволяците край брега. И кой я знае дали яде нещо, досега не съм хващал гулеш на въдица. Само не знам дали рибата е наречена на тях или те на рибата. Трябва да питам баща ми или по-добре дядо ми. От дядо досега само една заръка съм чул: „Като се зажениш, сине, питай само да не е от Гулеш. Хем са кривокраки като паяци, хем са зли като оси!“. За краката не е дип прав, но иначе са опасни мъжкарани. Имахме една в гимназията, кара-вара накрая я оперираха и стана мъж. Сега е в Перник, лепи автомобилни гуми. А преди това веднъж на един волейболен мач, като не отбих една топка, ми залепи такъв шамар, че после цяла седмица ме боля ченето. Да не съм луд да се женя за гулешанка.

— Много не се заричай — усмихна се Димов. — Не бива да се предизвиква съдбата.

— Не го слушай, другарю капитан — обади се внезапно шофьорът. — Огън са нашите жени, честна дума ти казвам. Мъжете, вярно е, че са малко хайдуци, но жените са огън. Колкото деца искаш, толкова ще ти родят. И десет да роди, все си е стройна като момиче. Видял ли си у нашето село дебела жена бе! — обърна се той към Първан.

— Вярно бе, забравих, че си гулешанин! — измърмори Първан отегчено.

— А вашите, като родят по едно, заприличват на свински наденици! — додаде шофьорът.

— Хе! Че това да не е по-лошо от козята пастърма! — отвърна ехидно Първан.

Между тях избухна яростен и словесен двубой на остроумия и ругатни, на взаимни изобличения, на стари спомени, дори на лични обиди. Единствената полза от цялата история беше, че пристигнаха незабелязано в града. В участъка нямаше никакви нови сведения и от скука Димов отново отвори джобното тефтерче на Евтим Дъбев. През последните дни разходите му бяха съвсем дребни, рядко надхвърляха един лев. Имаше само една малко по-едра сума — „3 лв. за вел. на Ян“. Това сигурно означава за велосипеда на Янко. Сумата беше нормална за една дребна поправка, но не му беше ясно защо е платил парите предварително, щом велосипедът още не е готов. Може би капаро? Не се дава капаро, щом има достатъчно скъп предмет за залог. А може би беше взел велосипеда от поправка и го беше дал другиму? Тази история трябваше за всеки случай да се проучи. В края на краищата този „Ян“ е бил от хората, които са знаели, че Дъбев ще се прибере без велосипеда си.

След това започнаха да се връщат един по един разузнавачите, работните мравчици, които бяха свършили черната работа. Димов старателно изцеди от тях всичко, което бяха чули и видели, даже което бяха помислили и предположили. Последен се върна Паргов, наистина доста изтощен, но все пак с повишено настроение. Прочутите гулешки оплаквачки не бяха успели да го сломят ни най-малко.

— Трябва да изключим всякакви подбуди от любовен характер — започна той доклада си. — Рада си е Рада, истинска българка — здрава, спокойна, разумна, вярна. Всичко у нея е наредено като у селски зид — няма къде пръста си да провреш. Макар да беше съсипана от скръб, разрида се едва когато пуснаха ковчега в гроба... И никакви приказки, никакви предположения около убийството... Хората просто недоумяват как може точно на него да се случи тая работа.

— Разбра ли по чия вина е бездетството?

— По нейна, изглежда, макар че не са ходили при много добър специалист. Евтим си е бил мъж, както трябва, но верен на

семейството си. Тя не помни да е закъснявал от работа, освен в някои случаи, когато е имало аварии по линията. Бил е много добър и търпелив с нея, въпреки бездетството. В понеделник се канели да ходят на Сапарева баня — той за плексита, тя да опита още веднъж да лекува бездетството. Заръчала му да купи два килограма кайма, шише с олио и малко домати, за да има какво да готвят през първите дни. Радвал се, че ще отидат с жена си на почивка. За сиромаш човек това е голям празник.

— Какви спестявания имат?

— Да, поспестили са. И тя е работила в цеха за кукли като специалистка шивачка — припечелвала е кажи-речи колкото него. Събирали пари да си направят нова къща, Евтим се готвел и за мотоциклет. Спестовната книжка е, разбира се, на името на мъжа, но както си е у нас, ключа държала тя. Много дълго и внимателно разпитвах дали Евтим е имал някакви стари вражди. Според мен това трябва да се изключи.

— А велосипеда?

— Дал го е на един механик в Гулеш — Янко Несторов. Трябвало да му смени лагер и още нещо — забравих какво. Като отидох при Янко, велосипедът още не беше готов, пък и сега за какво ли му е.

— Това ли е всичко?

— Чакай, най-важното не съм ти казал. И все пак двама души са видели Евтим по шосето. А единият от тях навярно е видял и убиеца.

Димов трепна.

— Отблизо?

— Е, не отблизо, и то се знае — не го е познал, иначе с това щях да почна. Първият е срещнал Евтим, като е излизал от Косер. Вървял е сам, носел в ръка мрежата. Никакъв друг човек не видял около него. Но вторият го е срещнал много близо до мястото на убийството, близо до овощната градина. Само се поздравили и нищо повече, Евтим си заминал. На около стотина метра зад него вървял втори човек. Спас, нашият свидетел, го забелязал още отдалеч. Много го разпитвах как горе-долу изглеждал. Там е работата, че Спас не му обърнал внимание. Сторил му се млад човек, цивилно облечен. Нищо не помни за дрехите, мисли, че са били тъмни. Но всеки случай е сигурен, че не е бил със светла фланела.

— А може фланелата да е била под сакото.

— Може и тъй да е, макар че не е дип за вярване. Можеш ли да си представиш, че убиецът е мушнал кола под сакото си. Съвсем подозрително изглежда. Иначе можеш да държиш колец под мишница, за да се пазиш от кучета, да речем. Както и да е, двамата с Евтим се разминали, но Спас вече не видял втория човек, сякаш оня в земята потънал. И изобщо го забравил. Едва когато го разпитах подробно, той си спомни, че на шосето е имало и втори човек, сигурен е в това.

— Значи, е бил убиецът! — каза Димов озадачен. — Иначе за какво ще се крие? Но тогава никак не ми е ясна тая история с фланелата.

— И на мене не ми е ясна — призна си Паргов умърлушено. — И изобщо колкото повече подробности научаваме, толкова повече се объркваме. За Кротев нещо разбра ли?

— И неговата е малко тъмна! — каза Димов без настроение. — Според него, като си взел заплатата, той се отправил към гарата. А защо към гарата, а не към града? Защото на гарата отваряли най-рано бюфета. Седнал на една от страничните маси, поръчал си смес от мастика и гроздова. Твърди, че изобщо не е виждал на гарата Евтим Дъбев. Келнерът, който го е обслужвал, помни мястото му и питието, но не помни кога е напуснал — шест ли е било, седем ли — не знае. Изобщо не се наема да гарантира, че не е тръгнал с работническия влак.

— А Кротев какво казва?

Кротев казва, че нищо не помни. Едва си припомнил, че отишъл след това в ресторант „Нов гамбринус“ и седнал на маса с приятели. Намерили тия приятели, но и те не могат да кажат точно към колко часа е дошъл. Едни казват девет, други девет и половина. Но всички са единодушни, че бил много пиян. Поръчал, черпел, плащал, лигавил се. Неговите приятели едва го измъкнали към десет и половина и го завели у дома му.

— Значи фактически няма алиби! — казва Паргов намръщено.

— Няма наистина. Но цялото му поведение е било толкова пиянско и тъпо, че не допускам да е той.

— Слушай, мене по начало ми е минавала тая мисъл — само пиян човек може да извърши такова идиотско убийство. А тук се губят няколко часа. Как така не помни къде е бил?

— С алкохолици като него това често се случва.

— Кой го разследва?

— Ангел.

— Абе той е умно момче, ама знаеш ли? Може и да се е преструвал на пиян.

— Надали. И четиримата свидетели единодушно са потвърдили, че Кротев много бързо се напива — най-много след двеста-триста грама от тая идиотска смес. И като се напие — едва се държи на краката си. А келнерът в бюфета казва, че е изпил най-малко триста грама ракия. С толкова алкохол в главата надали е бил способен за сериозни физически усилия.

Димов бръкна в чекмеджето, извади оттам съвсем нова папка и я разгъна. В нея лежаха няколко изрядно подредени списъци.

— Аз не съм бюроkrat, но сега точно в тия списъци ми е надеждата — каза той весело. — Те са всичко четири, общо със сто и шестнайсет имена. Това са хората, които пътуват с абонаментни карти до Косер, Войниково и Гулеш. По всяка вероятност през този ден всички или почти всички са пътували с влака. Това са хора от селата, познават се добре, пътуват обикновено заедно на групи, заедно вървят от гарата до домовете си. Както виждаш, задачата ни е много проста. Като изхождаме от хипотезата, че убиецът е бил във влака, мъчно може да се допусне, че някой от тия сто и шестнайсет души не го е видял или на бюфета, или в самия влак. Но естествено никой не би могъл да го види да слиза на гарата на Войниково и Гулеш, тъй като през това време той е бил на шосето за Войниково. По-трудно е положението с пътниците за Косер, които са и най-много. Всеки от тях би могъл да тръгне след Дъбев, без другите да го усетят. Но сигурно и там не можем да установим основните алибити.

— Да, ясно! — кимна Паргов.

— Този списък — четвъртият — съдържа трийсет и едно имена. Тия хора трябва да смятаме поне на първо време напълно доверени и във от всяко съмнение като хора, като граждани, като трудови елементи. Най-напред ще се облегнем на тяхната помощ, пък после може да потърсим и други пътища.

— А може убиецът да е пътувал с билет.

— Това няма значение — с билет или без билет — той не е носел на главата си шапка-невидимка. Все пак някой го е срещнал, все някой

го е видял. Но никой не го е видял да слиза на своята гара — там той е липсвал.

— Ами ако не е бил във влака?

— Ние сега проверяваме хипотезата, че е бил във влака — каза Димов малко нетърпеливо. — И че е бил познат човек, от близките села. Като изчерпим напълно всички възможности, тогава ще тръгнем по другите пътища. Но на първо време трябва да проверим естествено най-простите и най-естествените.

Паргов се усмихна.

— Началство, ще го пипнем! Има си хас пък да почнем общата работа с несполука. Ти си съвсем прав, той не е носил шапка-невидимка. Все някой някъде го е видял, няма къде да ни избяга. А сега, ако искаш, да те заведа до дома. Тия раци все някой трябва да ги яде.

Следните три дни Димов прекара в пълно безделие. Той се събуждаше рано в чистата, ухаеща на сапун стаичка, правеше търпеливо своята утринна гимнастика, после слизаше в малката кухничка при хазайката си. Там, както винаги, го чакаше голямата чаша прясно мляко, чинийката с мед, препечените филийки хляб. Закусваше обикновено сам, но веднъж при него пристигна Дойчинов със своите мокри от поливането крака.

— Ела да ми видиш цветята, бе човек! — каза той обидено. — Малко са специалистите като мене.

Беше доста странно подполковник от милицията да бъде специалист по цветята, но фактът се оказа точно такъв. Все пак и тая крушка си имаше опашка. Преди да отиде партизанин в отряда на Славчо Трънски, той работел в общинската служба „Градини и паркове“ в София. Бил много добър специалист там, обичал и познавал цветята, много софийски богаташи го търсели за своите домашни градини.

— Даже в двореца съм работил — ухили се той. — Под личното ръководство на царя.

— Не вярвам да си го вписал в своята автобиография — пошегува се Димов.

— Напротив, писах го, даже си имах отначало сериозни неприятности. Другарите смятаха, че трябвало да използвам случая да го фрасна с мотиката. Както и да е, но никога няма да забравя какви далии имаше в дворецовата градина. У нас далията я имат за просто цвете, наричат я гергина. Е, то се знае, това, което си виждал, не е баш истинска далия, но ще ти покажа после моите. А в царската градина, да не говорим, бяха нещо наистина замечателно. Както разбрах, изпратил му ги бил лично японският император.

След закуска те отидоха в малкото задно дворче на къщата. Дойчинов го бе заградил отвсякъде с високи зидани стени, тъй че се бе получило някакво своеобразно шопско пано или направо малка райска

градина, каквато той насън не би помислил, че може да се намери в това малко, скучно градче. Цветята бяха толкова много и така сияеха в чистата си свежест, че за миг Димов се почувства като зашеметен. Преобладаваха хризантемите и гергините, но имаше и цветя, които той за пръв път виждаше.

— Това е просто невероятно! — възкликна Димов.

— Казах ли ти? — обади се Дойчинов с щастлива усмивка. — Ела да видиш тая перуника. Такова нещо не съм срещал и по каталозите. Това е уникален екземпляр, за него английската кралица би ми отчупила диамант от короната си.

— Откъде го имаш?

— Сам го получих. Но от расово цвете, което открих в една най-проста селска къща в Созопол. Някой път ще ти разкажа цялата му история.

Но истинската гордост на Дойчинов бяха орхидеите, които като пъстра завеса покриваха северната стена. Гъстият им сладък аромат беше толкова силен, че за миг Димов усети неприятен пристъп на гадене.

— Десет години съм се трудил за тях! — съобщи Дойчинов. — Повечето са малоазиатски сортове, които купих на панаира в Смирна. Но това „кученце“ е чисто българско, разбира се, облагородено. Също неизвестен сорт. Ако го занеса на някоя цветарска изложба в Ница, да речем, наградата ми е сигурна.

— Ами защо не го занесеш? — запита Димов, като отстъпваше заднешком от благовонната стена.

— Чакам да ме пенсионирам!

Като отиде в участъка — в своята нагрята от упоритото есенно слънце, дъхаща на прах стая — Димов дълго време се чувстваше потиснат и разстроен. И никак не му беше ясно как Дойчинов можеше да съчетава двете работи. Навярно не ги съчетаваше, навярно вече се бе отдал на цветята си. След зашеметяващите багри сега всичко му се виждаше постно и жалко. И още по-жалко му се стори делото, в което целият се беше потопил. Нима наистина все беше възможно на тоя свят да убият за едно тънко снопче пари някакъв беден железопътен

работник? Сега тая хипотеза, върху която бе построил всичко, изведнъж му се видя съвсем невероятна.

Стресна го звънът на телефона, той вдигна слушалката.

— Говорете с Перник.

Беше майор Жечев, един от най-опитните криминалисти в окръжното управление.

— Слушай, Димов, наредих да проверят! Открих интересно досие, пращам ти го срещу разписка. Моля ти се, щом си услужиш, да ми го върнеш.

— Бъди спокоен, изряден съм в тия работи.

— Стигна ли до нещо?

— Съвсем нищо.

— Слушай, помисли си дали доктор Станчев не е прав. Това може да е и изрод психопат!

И както обикновено правеше, внезапно затвори телефона. И в тоя миг, след преживяването с цветята, тая хипотеза, която му се струваше съвсем измислена и недостоверна, за пръв път се стори на Димов възможна. А може би наистина някой луд, извратен, ненормален! Тогаво несъмнено престъплението щеше да излезе много по-сложно и по-мъчно за разкриване.

Преписката от Перник пристигна едва следобед. Димов я прочете внимателно, но не му се стори никак интересна. Отнасяше се за въоръжено нападение върху бригадирски лагер през пролетта на 1951 година. Обстоятелствата не бяха добре изяснени. Неизвестни лица се промъкнали до задния вход на лагера, където стоял на пост въоръжен бригадир. Лампата над входа не светела, изглежда, че е била умишлено счупена след това. Улеснен от тъмнината, неизвестният престъпник припъзлял до бригадира и го убил само с един удар на тъп предмет. След това намерили тоя предмет, оказал се най-обикновен дървен кол. В документа не беше изяснено какво всъщност представлява тоя обикновен кол и какво точно му е обикновеното. След това в лагера нахлули няколко лица, по всяка вероятност трима души. Очевидно целта им била да се доберат до командирската палатка, но по пътя случайно били открити от някакъв бригадир, който отивал към клозета. Последвал трясък на бомба, револверни изстрели. Бомбата била хвърлена върху една бригадирска палатка, двама души били убити на място, шестима ранени. Бригадирският караул веднага се

притекъл на помощ, завързала се престрелка, но неизвестните престъпници успели да се оттеглят. По-късно били намерени гилзи, остатъци от ръчни бомби, но дори и в това отношение липсваха всякакви подробности. Следствието не довело до нищо, освен че следите се губели към югославската граница. Напълно в тоя тон бе заключението към следствието, че престъплението по всяка вероятност било извършено от „югославска банда“, която си е поставила за цел да компрометира съзидателния труд на бригадирите.

Димов прочете намръщен тоя доста лекомислен документ и го затвори в чекмеджето си. Той съзнаваше много добре, че нападението е било извършено от вътрешна банда. И все пак шансът двете нападения да бъдат дело на едно лице само въз основа на оръдието, с което са били извършени убийствата, му се струваше повече от нищожен. Наистина хората много по-често се убиваха с ножове например, но достатъчно често и с колци. Но дори убийството да е било извършено от едно и също лице, документът с нищо не го ползваше, тъй като доникъде не водеше. След повече от едно десетилетие неговите общи и необосновани приказки не бяха в състояние ни най-малко да му помогнат.

Най-досадни за Димов бяха обедните часове. Дори самият обед за него беше истинско изпитание. Младият човек имаше чудесен апетит и железен стомах, който можеше да смели даже пирони. Но не и яденето, което сервираха в градския ресторант.

— Другарю, вие с машинно масло ли готвите? — запита той изведнъж келнера.

— Де да го знам, може и да е машинно — отвърна равнодушно келнерът.

— Ти тук ли се храниш?

— Тук, ами къде...

— Е, браво, герой си, можеш да издържиш дори на атомна война.

Но келнерът не разбра мрачния хумор, само пренебрежително вдигна рамене. Тия разглезени чужденци, които идват от някакви още по-разглезени градове, в края на краищата какво искат — да се готви с истинско масло ли?

На четвъртия ден започнаха да пристигат обработените сведения и вечерта Паргов му направи изчерпателен доклад. Оказа се, че през същия ден от всички 116 абонати във влака са пътували 112. Другите

четирима са били в домашен отпуск или болни. Освен това получили се сведения за още 14 души, които са били с билети. От тях осем са били жени, другите шест имат безспорно алиби.

— Сега да се разберем какво ти смяташ за безспорно алиби — прекъсна го Димов.

— Това означава, че всеки един от тях е бил забелязан във влака, на гарата или по пътя от двама души. А сега най-важното. От всички, които са пътували с влака до трите гари, само четирима нямат алиби. И на четиримата според мене случаите са доста съмнителни. Освен последния може би...

Той извади няколко листа и започна бавно да чете.

— Трифон Йорданов Паргов, 42-годишен, женен, с две деца, безпартиен, шлосер в жп работилница...

— Да не ти е роднина?

— Не ми е никакъв роднина — намръщи се Паргов. — Парговци в нашия край колкото щеш. Та тоя Трифон се е качил във влака в Перник. Живее във Войниково, но на гарата не е слязъл. Един свидетел твърди, че го е видял да слиза на гара Косер. Според мен този е най-сомнителният случай.

— Карай нататък.

— Вторият е Георги Манолов Шутев, 46-годишен, женен, без деца, безпартиен, общ работник в сепарацията. И той е от Войниково, видели са го по влака, но никой не видял къде е слязъл. Във всеки случай не е бил забелязван нито на гара Войниково, нито по пътя за селото. На вид е кротък човек, макар и малко див, почти глух.

— След това видели ли са го поне в селото?

— Не, тая вечер не е бил забелязван никъде — сякаш се е изпарил.

— Та тоя случай е още по-сомнителен.

— Може би, но човекът е такъв малко... шантав. Аз го познавам, никак не мяза на убиец. Третият е Антон Тонев, 23-годишен, неженен, миньор, комсомолец, жител на Гулеш. Видели са го само на гарата в Перник, след това изчезнал. Никой не го е видял ни във влака, ни да слиза на гара Гулеш. Иначе сведенията за него са доста благоприятни. Четвъртият е Славчо Йотов Кънев, 38-годишен, женен, с едно дете, безпартиен, общински съветник в Гулеш и началник на ремонтната работилница. Познавам го, много свястно момче. Няма абонаментна

карта. Видели са го на гарата, в бюфета, после във влака. Но никой не го е видял да слиза в Гулеш, нито пък са го срещали по пътя или в селото. И той е изчезнал някъде по пътя.

Паргов затвори папката и се замисли.

— Да ти кажа право не очаквах такава богата реколта — каза той. — Всички проверки се проведоха по най-секретен начин, главно чрез доверените лица. Никой от четиримата заподозрени не знае, че ние се интересуваме от него.

— Малко се съмнявам... На село май че всички са роднини, много е трудно да остане една работа в тайна.

— И тъй да е, това не е толкова важно. Убиецът, предупреден или непредупреден, все се е погрижил да има някакво фалшиво алиби. Въпросът е ние да не се хванем на неговата въдица.

— А сега, Паргов, върви да почиваш — каза Димов. — Утре ни чака тежка работа, трябва да бъдем със съвсем свежи глави.

Те се разделиха на улицата, всеки пое към своя дом. Но Димов въпреки желязната дисциплина на нервите си заспа късно тая вечер и спа лошо. Едва като взе една порядъчна доза бикарбонат изведнъж му олекна и прекара спокойно остатъка от нощта. Едва сега за пръв път му стана ясно, че за да завърши успешно трудната работа, която бе почнал, най-напред трябваше да арестува готвача на местния ресторант или поне управителя.

На другата сутрин тръгнаха с газката към седем часа. Бяха се уговорили да проведат разпитите в окръжното управление в Перник — тая процедура им се виждаше най-бърза и най-удобна.

— С кого ще почнем? — запита Димов.

— Наредил съм пръв да извикат комсомолец.

— А защо именно него? — усмихна се едва забележимо Димов.

— Той ми се вижда най-лесен.

— По принцип никога не бива да почваме с предубеждение — измърмори Димов. — Та ако ще случат да е по-ясен и от белия ден.

Точно в осем и половина в малкия кабинет бе въведен младеж в изцапано миньорско облекло. Изглеждаше прекалено сух и слаб за миньор, лицето му бе дълго и малко женствено. На всичко отгоре в погледа му се долавяше нескрита тревога, даже страх. „На тоя май съвестта му не е съвсем чиста!“ — помисли Димов, като се мъчеше да потисне в себе си внезапно появилото се враждебно чувство.

— Седнете! — каза той.

Младежът покорно седна.

— Предупреждавам ви да отговаряте съвършено точно на всички въпроси! — каза Димов. — Касае се за важно престъпление. Чувате ли ме какво говоря?

— Чувам, чувам — трепна младежът.

— Тъй! Спомняте ли си миналия петък?

— Ами не знам, сигурно ще си го спомня.

— Тоя ден сте получили заплата, това спомняте ли си? Не бързайте да отговаряте, припомнете си добре по-напред.

— Да, да, спомням си. Нали същата вечер убиха Евтим Дъбев.

— Точно така. И през тая вечер вие сте били на гарата, нали така?

— Да, разбира се, както винаги.

— Качихте ли се на влака?

— Не, не се качих — отвърна младежът бързо. — Изпуснах го.

— Как ще го изпуснете, като сте били на гарата съвсем навреме. Даже са ви виждали да се разхождате по перона.

— Да, бях наистина. Но после ме извикаха отзад... на площадчето... Едно момиче...

— Какво момиче?

— Една стара приятелка... Нещо се заприказвахме и дори не разбрах как съм изпуснал влака.

— Заприказвахте ли се или се карахте? — прекъсна го сърдито Димов. — Разкажете подробно и точно.

— По-право тя се караше с мене, аз какво има да се карам с нея — отвърна смутено младежът.

Като заекваше и се срамуваше, като икономисваше от време на време част от истината, младежът все пак разказа подробно цялата история, а Димов я възстанови в себе си в нейния истински банален вид. Имал приятелка фризьорка, която след време заменил с друга, без да скъса окончателно връзката си с фризьорката. Това продължило около месец. След това фризьорката научила за паралелната връзка на младия любовник, започнали скандалите. Така станало и в петък. Младото момиче го подхванало още на перона, той успял да я заведе до площадчето и в разправията изпуснал влака. Тогава се върнал с

момичето в града, но по-късно един негов приятел го откарал с мотоциклета си в Гулеш.

— Към колко часа? — запита Димов.

— Беше някъде около десет...

— Срещна ли някого по пътя? Изобщо не те ли видя някой, че пътуваш?

— Никой. Или не — май че ме настигна и надмина Янко Несторов. Да, той беше наистина, сега си спомням.

Димов се обърна към Паргов, който водеше протокола.

— Чувал съм това име. Кой беше?

— Техникът от Гулеш. Дето е поправил велосипеда на Дъбев.

Димов записа имената на свидетелите и погледна към Паргов.

— Някакви въпроси?

— Нямам — поклати глава Паргов.

Трябваше да почака около половин час, докато доведат Шутев. Беше едър мъж, черен като циганин, дългите му ръце завършваха с грамадни възлести пестници. Като седна срещу тях, той ги постави на масата и през цялото време те останаха там, без да помръднат, но изпълнени сякаш с някакво вътрешно напрежение — като два огромни плъха, готови всеки миг да скочат. Но лицето му бе много спокойно, светлите му очи нямаха никакъв израз, сякаш бяха стъклени. Димов изгуби близо четвърт час, докато Шутев си възстанови фаталния петък. Той като че ли нямаше никаква представа за дни и дати, събитията и случките бяха единственият начин да се представи денят. Но заплатата си той взел в четвъртък, а за убийството на Дъбев твърдеше, че не бил чувал нищо.

— Как тъй нищо? — каза Димов. — Та за това убийство и днеска приказват. Убийства не стават всеки ден.

— Аз не приказвам с хората! — вдигна рамене Шутев. — Не ми и трябва.

— Как тъй — не приказваш?

— Защо да приказвам, като мъчно ги чувам.

— Ас жена си не приказваш ли?

— И с нея не приказвам! — малко мрачно отвърна работникът.

— Какво има да приказвам с жени.

— В петък качи ли се на влака?

— Ами то се знае, няма да тичам след него.

— Къде седна? В кое от купетата?

— Аз не влизам в купетата. Седнах на стъпалата на вагона.

— Нямаше ли някой познат наоколо? Някой не те ли видя, че седиш там?

— Отде да знам кой ме е видял — отвърна Шутев. — Аз нямам очи на гърба си. Седях там, изпушил съм две цигари.

— От коя страна на вагона седна — от лявата или от дясната?

Шутев го погледна с недоумение, после отвърна все тъй кратко.

— От дясната. Какво значение има тая работа?

— За мене има. Вашата гара е от лявата страна на линията, нали така?

— Ами щом знаеш, защо питаш?

— Ти къде слезе от влака?

— Ами къде — на Гулеш.

— Слушай, Георги, не ме карай да ти тегля с ченгел думите от устата. Разкажи след това къде си ходил, какво се правил?

Нещо странно стана със стъклените очи на Шутев. Не можеше да се каже, че те промениха изражението си, те просто смениха цвета си, изведнъж станаха по-тъмни.

— После ли? — попита той, без да премигне.

— Да, после! — кимна нетърпеливо Димов.

— Ами какво съм правил, нищо не съм правил. Слязох от влака, прекосих линията и тръгнах нагоре по хълмчето, дето е срещу гарата. Тоя ден трябваше да ида на мястото, да извадя малко картофи.

— Какво място?

— Преди няколко зими ни дадоха няколко декара. Хубава земя е, под вода. Един декар насадих с люцерна, другата с картофи. Помагах си малко с картофите на храната, иначе пари за какво по-напред. А пък люцерната кося за фураж. Имаме крава — лицето му изведнъж се оживи, — дребна е, но много млечна. Без тая крава просто не знам накъде.

— Колко далеч е мястото от гарата?

— Далечко е, повече от половин час, ако се ходи бързо. После изкопах картофите, напълних една торба, па се върнах у дома.

— Никой ли не те видя, като си влязъл в селото?

— Па тъмно беше, по нашата улица няма лампи. Може да ме е видял някой, ама знам ли кой?

Шутев отново млъкна, Димов го гледаше мълчаливо.

— Някакви въпроси? — обърна се той към Паргов.

— Слушай, Георги, ти си бил на нивата по тъмно. Как си видял къде са корените? И с какво си копал? Зер мотиката я носеше със себе си във влака.

— Ами с ръце ги изрових. Колко му е да изровиш няколко корена с пръсти?

И той за пръв път показа ръцете си с големите, криви черни пръсти, сякаш не пръсти, а ченгели от ковано желязо.

— Колко корена, казваш, прерови?

— Три корена.

— Добре де, защо трябваше да ровиш като прасе из тъмното. Защо не изпрати жена си през деня, не е кой знае какво да изкопае няколко гнезда картофи.

— Она нема кога — отвърна просто работникът. — Парализира се.

Паргов смутено замълча.

— От петък ходил ли си на мястото?

— Не съм.

Димов натисна копчето. В стаята влезе един милиционер.

— Заведи го в дежурната стая — разпореди Димов. — И почакайте там.

Шутев се надигна тежко, сякаш имаше на гърба си чувал с цимент. Стъпките му прокънтяха тежко, вратата се затвори. Димов никога досега не се бе чувствал така разстроен след разпит.

— Според мен говори истината — каза той. — И все пак формално няма никакво алиби.

— Наистина няма.

— Но и улики няма. Аз чисто и просто бих го пунал.

Паргов объркано мълчеше.

— Няма да е редно, другарю Димов. Такъв човек, дето даже с жена си не говори, знаеш ли какво има в душата му? Мъгла! Да ти кажа право, преди разпита го мислех за малко по-обикновен човек.

— Добре, какво предлагаш? — попита Димов нетърпеливо.

— Да го задържим временно, докато си свършим другата работа. А вечерта ще пътуваме двамата за Гулеш, ще видим кой слиза от лявата страна на влака, кой от дясната. И ще отидем заедно с него до

нивата. Аз искам да видя как е ровил тия три гнезда с ръце. Не може да не личи дали е копано или ровено. Макар според мен и това да не е алиби, ще го пуснем.

— Добре! — кимна Димов. — И говори с жена му, без той да слуша, разбира се. В края на краищата не вярвам у тях да се готвят кюфтета всеки ден. А сега иди да вземеш разрешение от прокурора.

Когато Паргов се върна в стаята, край масата беше седнал неговият съименник. Беше дребен човек, с бързи, живи, хитри очички, малко изплашен и прежълтял. Димов вече беше успял да уточни деня, който ги интересуваше. Паргов седна на мястото си и отвори бележника си.

— В петък си се качил, както винаги, на влака, така ли? И къде слезе?

Шлосерът се почеса бързо и сърчно като маймунка.

— Чакай, тоя път май прекъснах в Косер.

— Какво значи това „май“? Трябва да си спомниш съвсем точно.

— Да, така беше. Слязох в Косер — заклати мишата си глава шлосерът. — Имах там работа.

— Каква работа?

— Бях си поръчал при бай Сандо дърводелеца кухненски бюфет. Той така ми каза: „Ела в петък! След работа ела. Ще бъде готов, ти го плати, пък го пренасяй кога можеш“. И аз взех, че му повярвах. Даже парите бях приготвил. Ама като отидох, него го нямаше.

— Къде му е работилницата?

— Близо до гарата. У дома си работи. Излезе жена му. „Няма го“ — вика. — „Как няма го? — викам. — Беше ми обещал.“ — „Ами като ти е обещал — вика, — иди го търси.“ — Къде да го търся? То се знае, отидох в кръчмата — няма го. Отидох в читалището, там имат бюфет, правят кафе. И там го няма. Повъртях се, повъртях се из селото, пък отидох на гарата. В осем и половина има пътнишки, с него се прибрах в село.

— Чакай, не бързай. Към колко отиде на гарата?

— Към седем и половина трябва да е било. Какво да правя, седнах на една пейка и започнах да чакам.

— Ами защо не почака в кръчмата, да речем? Ами да скучаеш цял час на гарата.

— Аз не съм дип по пиенето — отвърна шлосерът и отново нервно се почеса.

— Ами тогава да беше изпил едно кафе в бюфета.

— Виж, това не ми дойде на ума. Не сме свикнали на кафе, аз даже за дома не купувам.

— Като не пиеш кафе, сега ще патиш! — ядоса се Димов. — Знаеш ли какво значи алиби?

— Знам! — каза шлосерът умърлушено. — Ама вие за Дъбев ли?

— Да, точно за Дъбев! — каза натъртено Димов. — Той слиза на Косер и ти слизаш след него. Към седем и двацет го убиват по пътя. Къде си бил по това време? Само това ме интересува. Аз не търся насила да те вкарам в беля. Ако си бил по това време с някой, ако някой те е видял, значи, имаш алиби. А ти нямаш.

Устните на шлосера се разтрепериха.

— Слушай, другарю, ти знаеш ли кои са Парговци? Иди на село да питаш. Ние сме най-кротките, като нас я има други, я няма. Аз кокошка не мога да заколя. Питай комшията кой коли у нас кокошките. Жена ми ги коли. Иди, иди я питай, ама гледай и тебе да не заколи.

— Цял час на гарата сам ли беше?

Тясното чело на шлосера се покри с бръчки.

— Една жена седна по едно време до мене, но знам ли коя беше? Поседя малко, после се качи в пътнишкия влак за Перник, който минава в осем и двацет.

Изведнъж лицето на шлосера светна.

— Чакай, сетих се! Тъкмо влакът тръгна, и пристигна Георги Кротев. Видя ме, разбира се, сега си спомням, че ме видя. Махна с ръка, изпсува и се върна обратно.

Димов и Паргов едва забележимо се спогледаха.

— Георги Кротев, казваш? Тоя, дето работи по поддържането?

— Ами да, железничарят. Пияницата.

— Пиян ли беше?

— Кой го знае, не ми се видя пиян. А пък може и пиян да е бил, защото много високо изпсува.

— И все пак това не е алиби! — каза Димов загрижено.

— Защо да не е алиби? Той ще си спомни, че ме е видял.

— Убийството е станало много по-рано. До осем и двацет имаш достатъчно време да се върнеш на гарата.

— Абе аз ако съм го убил, баш на гарата ли ще се върна? Да ме видят всички, че съм там.

— Ами щом са те видели да слизаш на Косер, трябва да те видят и да се качваш.

— Ама аз ли съм виновен, че дърводелецът не си беше у дома.

— Сега слушай добре. Казваш, че си кротък човек, кокошка не можеш да заколиш. А имаш ли въщи някакво оръжие? Да речем пистолет, кама или нещо такова?

— Нямам, разбира се. А, не, един щик имам.

— Войнишки нож?

— Не, щик, един такъв — триръбен. Донесох го от фронта за спомен. В Унгария бях с нашата армия, та там го намерих при Чекел.

След малко изведоха шлосера из стаята, двамата останаха сами.

— Видя ли за Кротев? — каза Димов възбудено. — Алкохолна амнезия? Ще види той сега алкохолна амнезия! Нареди веднага да го доведат!

— А шлосера?

След един час доведоха Кротев — грамаден, мрачен човек с къса, лъскава, четинеста коса като боброва кожа. В малките му втречени очи се спотайваше някакъв лош огнец.

— Ама какво постоянно ме разкарвате? — започна той сърдито. — Да не мислите, че аз съм пречукал вашия Евтим Дъбев?

— За съжаление точно това мислим! — отвърна Димов.

— Отде накъде? Какво общо имам аз с него?

— Може би с парите му... Били сте заедно на касата, ти знаеш, че в джоба му има стотина лева. А на пияници като тебе парите им никога не стигат.

— Ама вие имате ли ум в главата? За стотина лева да утрепеш цял-целеничък човек. Та то не си струва труда бе, другарю началник. Нито пък риска.

— Пияният човек много не мисли. Ти защо си отишъл на гарата?

— Нали вече ви казах. Там отварят най-рано.

— Все пак излиза, че цял ден се въртиш около него — ту тук, ту там.

— Същото може да се каже и за него. А в бюфета дори не бяхме заедно, аз си седях на отделна маса.

— Ааа, започна вече да си припомняш. На теб изглежда, че паметта ти заработва точно когато ти е изгодно.

— Най-изгодно ми е да ме оставите на мира! — каза сърдито Кротев. — Не можете да арестувате човек само за туй, че отишъл да пие две ракии на гарата. Та там имаше още сто души.

— Да, но другите са били обикновени пътници. А ти какво си търсил там?

— Сто пъти ли ще ви казвам?

— Лъжеш, Кротев. Ти също си се качил на влака. И си слязъл в Косер, точно там, дето е слязъл и Евтим Дъбев.

Малките очички на Кротев в един миг се вледениха. Той мълчеше.

— Вярно ли е това? Бил ли си на влака?

— Бях — отвърна Кротев късо и мрачно.

— А защо ни излъга преди това?

— Нищо не съм ви излъгал. Просто бях забравил. Тъй и казах на вашия човек — пиян бях, не помня.

— Не си бил толкова пиян. И много добре си помнил. Но съзнателно си ни излъгал.

— Пиян бях!

— Това не е вярно. Защо си бил в Косер?

— Ей тъй — да се чудите! — кресна внезапно Кротев. — Моя работа къде съм бил!

И затвори здраво устата си. Димов повтори още няколко пъти въпроса си, Кротев мълчеше, погледът му ставаше все по-мрачен и по-мрачен.

— Слушай, Кротев, не разбираш ли, че положението ти става от тежко по-тежко? — намеси се Паргов. — Срещу теб има сериозни улики, а ти не желаеш да дадеш дори обяснения. Защо? Сигурно нямаш!

— А вие какви доказателства имате? Как ще докажете на съда, че аз съм го фраснал с колеца? Нали някой трябва да е видял?

— Отде знаеш, че е бил убит с колец? — трепна Димов.

— Това всички знаят.

— Напротив, никой не знае. Ние нарочно пуснахме друга версия.

— Абе не знам каква версия сте пуснали, ама аз повече на вашите въпроси няма да отговарям! Щом искате съд — съд! Пред съда ще се оправя.

— Ти нещо пил ли си? — попита го Паргов.

— И това не е ваша работа! Водете ме в ареста! Пък после ще разберем дали имате право да ме арестувате току-тъй за нищо.

Нямаше какво друго да правят — изпратиха го в ареста. Известно време двамата се гледаха с недоумение.

— Пак е пиян! — каза Паргов неуверено. — И затуй побесня такъв.

— А може би просто печели време. Ще се мъчи да измисли някоя по-солидна лъжа. След първия разпит той се е успокоил. Не е вярвал, че ще разберем за влака. А сега ще се чуди каква лъжа да ни измисли. Сега трябва и да му направим обиск. Кама не вярвам да намерим, сигурно е унищожена. Но ако намеря бяла фланела, наистина няма да губя повече време с него.

— А другите?

— Да, с другите тъй или иначе работата трябва да продължи. Привечер вземи още един разузнавач и направи тая разходка с Шутев. Де да знаеш, може точно оттам да излезе нещо.

— Не, точно от Кротев ще излезе нещо. Просто имам предчувствие.

Но Димов никак не беше убеден.

— Добре, работете с групата! — каза той. — Аз ще се върна в Н., ако ви потрябвам, търсете ме в участъка. Но вечерта доведете и Кротев при нас. Ще опитаме още един разговор.

След четвърт час газката подскачаше из градчето. Макар че работите им бяха решително напреднали, той се чувстваше затормозен и неудовлетворен. Най-много го тревожеше поведението на Кротев — имаше нещо неестествено, ненормално в неговото поведение. Малко мъчно можеше да си представи, че точно така ще се държи един убиец. Но за съжаление той никак не можеше да си представи и психологията на Кротев. Ако искаше да бъде съвсем искрен към себе си, трябваше да си признае, че разбира донякъде психологията само на най-близките си

сътрудници. В София той се чувстваше безкрайно по-уверен във всички дела, с които се бе заемал. И безкрайно по-сигурен в хората.

Рано следобед се върнаха две от групите. Обискът у Георги Кротев не бе дал никакъв резултат. Нищо подозрително не бе намерено и у шлосера, освен щика, за който той сам бе предупредил. Но нямаше нужда от кой знае каква внимателна експертиза, за да се разбере, че щикът не бе употребяван за каквото и да било, навярно откакто е бил донесен от фронта. И проверката на младежа потвърдила свидетелските показания. Последен от своята доста дълга експедиция се върна Паргов. Лицето му бе необикновено възбудено.

— Шутев избяга! — възкликна той още от прага.

В първия миг Димов не повярва на ушите си.

— Избяга ли? Как е възможно!

И все пак се оказа, че е възможно. Паргов подробно му разказа всичко, което се бе случило. Заедно с един оперативен работник повели Шутев с работническия влак. И седнали на същото място, на което Шутев твърдеше, че е седял. Слезли на гарата, прекосили линията и минали малкото хълмче, което е точно срещу спирката.

— Тук е възможно да не са го видели — каза Паргов, все още леко задъхан от бързането. — Всички други пътници слязоха на обратната страна на влака. Както и да е, вървахме повече от половин час с едрата стъпка на Шутев. „Къде е тая нива, бе човек?“ — питам го. „Още малко!“ — казва. Вървахме още десетина минути, приближихме една рядка горичка. И изведнъж той побягна, колкото силите му държат — право към горичката. Докато му викна, Милчо стреля два пъти след него, но слава богу не го улучи.

— А ти?

— И аз стрелях три пъти във въздуха. Но като че ли го шибнахме с камшик, още по-бързо офейка. Отиде, та се не видя.

— Оттам право тук ли идваш?

— Кажичи-речи... Отбихме се само във Войниково, поставихме засади около дома на Шутев. Пък поразпитах и жена му. Наистина съвсем парализирана е горката. Тя твърди, че не са яли кюфтета, откакто се парализирала. Месо от града Шутев никога не купувал, а в селото нямали постоянна касапница. Чат-пат колели дребен добитък — ако някое теле си счупи крака. Основно претърсихме къщата. Не намерихме никаква мрежа, но затова пък ти нося ей това.

Паргов внимателно разгъна пакета, който носеше, и извади от него голяма, доста замърсена фланела с бозав цвят.

— Точно такава, каквато ти я описаха! — каза той. — Домашно предена вълна, небоядисвана. Жена му твърди, че я носел винаги под работната дреха.

— А защо не стреляхте в него? — запита Димов.

По тона му никак не можеше да се разбере дали го укорява или пък обратно.

— Защо да стреляме? — отвърна Паргов понамръщен. — И без това далеч няма да ни избяга.

— Границата не е толкова далеч.

— Бъди спокоен! — махна с ръка Паргов. — Докато не се отбие у дома си, през границата няма да избяга. Аз веднага се обадох в Перник, взети са всички мерки.

Настана тягостно мълчание.

— Докато нямахме нито един престъпник, сега изведнъж ни станаха двама! — каза мрачно Димов. — Значи, единият от двамата е невинен.

— Ами да разпитаме още веднъж Кротев? — предложи Паргов.

— Не, няма сега да го потърся! — каза сърдито Димов. — Докато сам не ми се примоли. А за утре каква работа ни остана? Да чакаме да заловят Шутев ли?

— Ами не успяхме да разпитаме Славчо Кънев. Общинският съветник.

— Само туй остана и общински съветници да почнат да вършат убийства — каза Димов. — Но щом е от Гулеш, няма как — ще трябва да го разпитаме и него.

За тая вечер не им оставаше нищо друго, освен да си вървят по домовете.

8

Не знаеше колко е спал. Но беше спал дълбоко и непробудно. От тъмната пропаст на съня го измъкна нетърпеливо чукане на вратата. Той бързо и леко се повдигна в мрака на леглото си, но в душата му нямаше никакво чувство за опасност.

— Кой е?

— Аз съм Паргов. Отвори!

Димов светна нощната лампа, нахлузи бързо панталоните си и отиде да отвори. Помощникът му стоеше на прага с възбудено лице.

— Трябва да вървим! — каза той леко задъхан. — Станало е убийство в Гулеш.

Димов не се учуди, повече се разтревожи. Пък и в грамадната фигура на Паргов той път се чувстваше някаква мрачна напрегнатост.

— Тоя път с огнестрелно оръжие. Но, върви, ще ти разкажа по пътя.

Димов погледна часовника си — беше един без двацет.

— Вземи си някаква дреха, хладничко е навън — предупреди го Паргов и заскърца с грамадните си крака по стълбите.

Димов измъкна от гардероба шлифера си и побърза да го настигне.

— Предупреди ли началника? — попита той.

— Не е тук. Извикаха го на доклад в София.

Навън в газката ги чакаха Първан и един униформен милиционер с пушка. Димов седна при шофьора, колата веднага тръгна.

— Сега разказвай...

— Малко е за разказване — обади се от мрака на колата Паргов. — Тая нощ към 11 часа в Гулеш са убили бай Киро Кушев, както му казваме ние, доста известен човек в селото, над петдесетгодишен. Убили са го в собствената му стая с револверни изстрели, които са дошли отвън.

— В стаята му? — попита учудено Димов.

— Да, в стаята! — потвърди Димов. — Стреляно е навярно от улицата или от двора, куршумите са праснали стъклото на прозореца. Бай Кири е издъхнал просто моментално, от убиеца няма нито следа.

— Тръгна ни! — измърмори Димов. — А кой ти даде тия сведения?

— Наско, нашият цивилен разузнавач в Гулеш. Говорих с него лично по телефона.

— Това вече е наистина интересно! — каза Димов. — Такива убийства не стават всеки ден. Даже и в София.

— Пък даже и в криминалните романи! — добави Първан с някакво вътрешно задоволство. — Поне в нашия край такова чудо досега не е ставало. Тук хората не употребяват такива модерни оръжия.

— Какъв човек беше убитият?

Зад гърба му настана подозрително мълчание.

— Народен враг! — обади се най-сетне Първан.

Но гласът му не звучеше убедително.

— Аз сериозно ви питам.

— Не знам дали е точно така! — обади се с колеблив глас Паргов. — Но факт е, че по едно време се появи такъв надпис по стената на бащината му къща. Бащата на бай Кири беше селският туз преди Девети септември. Богат човек, сговорист, после приятел на немците, с една дума — изедник. Неговата къща беше най-хубавата в селото.

— Защо беше? Да не сте я подпалили?

— Има си хас! Направихме я детски дом. Него го осъдиха на смърт, скоро след това умря и жена му. Преди войната Кири беше студент в София, но всички казваха, че бил против германците. Имал даже с баща си сериозни разправии по този въпрос. През бомбардировките като всички други се върна на село. Добре се държеше, затова му се и размина на Девети септември. Остана да живее отначало в бащината си къща — оставиха му една от стаите. Но от университета все пак го изключиха, не можа да завърши.

— Знаеш ли какво е следвал?

— Право — каза Първан. — Тъй съм чувал.

— Народният съд му конфискува имуществото, но, изглежда, че Кири все пак е успял да скрие нещо. Харчеше, докато имаше, парите

на баща си. После се хвана с черна борса. Затова и пострада. Стопанската милиция го залови в някакви незаконни сделки, изпратиха го за две години в изправителен дом...

— Само заради черната борса? — усмихна се Димов.

— Ще разпитаме по-подробно в Гулеш. Беше опозиционер, разбира се. Доколкото си спомням, даже не беше петковист, а демократ. През време на първите парламентарни избори доста се активизира. Но от изправителния дом се върна от кротък по-кротък, купи една малка къща — тая, в която сега го убиха. Започна да отглежда отначало кокошки, прасета. Постепенно влезе в пътя, както се казва. От десетина години не съм чувал за него никаква лоша дума. Когато основаха във Войниково трудовопроизводителна кооперация, той стана пласьор на производството им. Казваха, че вадел хубави пари.

— Женен ли е?

— Не, остана си стар ерген. Живееше сам в цялата къща. Но тя не е голяма, доколкото си спомням само две стаи и кухня.

Като надуваше остарелите си дробове, джипката хвърчеше по асфалтираното шосе. От време на време в далечната светлина на фаровете се премяташе някой див заек, бързо прекосяваха пътя натежали яребици. Скоро минаха през потъналото в мрак Войниково, после влязоха в Гулеш. Селсъветът беше на централния площад, всички лампи на втория етаж светеха. Председателят на селсъвета ги чакаше в кабинета си заедно с партийния секретар и двама млади хора, доста спретнато облечени. Паргов ги запозна набързо с Димов, подаде му стол. Единият от младежите, нисък, як, с четинесто подстриган алаброс, беше Наско Радев — техният разузнавач. Вторият младеж сам побърза да се представи.

— Аз пък пръв видях убийството! — обади се той с престорена гордост.

— Той е наш активист — препоръча го партийният секретар. — Комсомолец и отрядник.

— Кой ще докладва пръв? Ти ли? — обърна се Димов към разузнавача.

Той седна край бюрото и извади бележника си.

— Аз съм спал по това време! — малко виновничко започна Наско. — Даже не съм чул изстрелите, макар че живеем наблизо. По

едно време ме събуди Стефчо — той показа с глава активиста. — „Веднага ставай — казва ми, — че убиха бай Киरो!“ Облякох се бързо, отидохме двамата. Стефчо, то се знае, не го пуснах в двора да не обърка нещо следите. Стъклото беше разбито от куршумите, но лампата в стаята светеше. Погледнах през прозореца — бай Киरो лежеше целият в кръв. Почудих се — да влизам ли, да не влизам ли? Но си помислих, че може да е жив, да има нужда от медицинска помощ. Опитах внимателно входната врата. Тя пък беше докрай отворена. Влязох през антрето в стаята. Още щом се наведох над бай Кирос разбрах, че е свършил. Тогава оставих Стефчо на пост пред къщата, а аз отидох да търся председателя.

Младежът завърши и погледна към активиста. Стефан като че ли само това чакаше.

— И ние с жената бяхме заспали! — започна той. — Изведнъж ме стреснаха изстрели. Ама много силно трещяха.

— Чакай малко. И по-бавно! — прекъсна го Димов. — Вие къде живеете?

— Кажичи-речи точно срещу бай Кирос. Ама не е чак толкова близо — дворът ни е бая дълбок. Само че много добре се виждат двете къщи, тъй като живеем на втория етаж, а баш между къщите дървета няма. И като притрещя, аз веднага скочих и без да паля лампата, изтичах до прозореца. Насреща никакъв човек не се виждаше, никакво движение. Само прозорецът на бай Кирос светеше, но в светлото също нямаше никой. Веднага разбрах, че е станало нещо. Тогава запалих моята лампа, облякох панталоните, нахлузих, както можах обувките, и тръгнах. Но тук жената веднага скочи и ми се обеси на ръкава. „Стой тук вика, ония са с пистолети, ще те убият!“ Едвам я усмирих. Какво я усмирих. Тя се помъкна след мене и скимти. На двора ме доядя, та й креснах. Тя остана да хленчи до портата. Излязох на улицата. Гледам — тъмно, пустотия, нищо! Озърнах се някоя и друга къща да свети — няма. Или не са чули, или са скрили глави под юрганите да не им се случи нещо. Едва тогава видях счупения прозорец на бай Кирос. Да ви кажа право, достраша ме да вляза с голи ръце в двора — тъмно, де да знаеш откъде може да долети куршумът. Оградата им е зидана, немного висока, може да се погледне през нея. Тъй и направих. И тогава видях убиеця.

— Видя го! — не повярва Димов на ушите си.

— Видях го с очите си. Вървеше по пътеката към малката порта, дето е от задната страна на двора. Къщата на бай Киро гледа на две улици, задната е като сокак — нерегулирана. И той точно натам вървеше.

— Как изглеждаше?

— Как да ви кажа? Горедолу като мене висок или даже малко по-висок. Но по-едър, по-як. Панталоните му, да речем, черни ще са били, не личаха в тъмното. Но фланелата му беше съвсем светла, по фланелата го забелязах в тъмното.

— Чакай сега малко! — прекъсна го Димов. — Защо пък мислиш, че е било точно фланела.

— Може и пуловер да е било.

— А защо да не е било, да речем, светла риза?

Младежът се позамисли.

— Фланела трябва да е било! — каза той доста уверено. — Фланелата е по-дълга от ризата и стои прилепнала. Дума да не става — фланела беше! — завърши младежът уверено.

— Добре, карай нататък! — кимна Димов.

— Като го видях, страшно ми се прииска да затичам след него! — продължи оживено младежът. — Ама смея ли, нали знам, че е с пистолет. Гледам го, под носа ми е, а нищо не мога да му направя. Не се въздържах и му извиках — хей! Бая силно подвикнах. И оня се обърна, честна дума ви казвам. Обърна си само главата, но не видях лицето му, много тъмно беше в задния двор. Но стори ми се, че държи нещо в ръцете си. Бая нещо трябва да е било, защото ходеше наведен. Погледна към мене, после бързо затича към вратичката. И докато се сетя — изчезна.

Той млъкна, нещо тревожно и безпомощно се появи на лицето му.

— Стори ми се, че е познат човек — каза той просто. — Приличаше ми на някой, дето съм го виждал и друг път.

Един миг двамата с Димов напрегнато се гледаха.

— Там е цялата работа! — каза Димов. — Ти много добре знаеш на кого е приличал. Но не искаш да ми кажеш. Просто трудно ти е да го повярваш...

— Ами, трудно ми е да го повярвам! — обади се недоволено младежът. — Не е там работата, другарю Димов. Но нали ви казах, че

беше много тъмно. Мене ми се е случвало посред бял ден да се припозная, та камо ли в тъмното. Това е опасна работа, като не си сигурен в нещо. Можеш такава беля да докараш на човека, че после цял живот да се каеш!

Младежът млъкна. Димов усещаше, че всички в стаята му съчувстваха въпреки любопитството, което ги гризеше.

— Не си прав! — каза Димов с твърд глас.

— Защо да не съм прав?

— Ами толкова е просто. Видял си, да речем, Петър. Ако Петър е невинен, той е бил вкъщи. Спал е при жена си, при децата си, всички са знаели, че е у дома. Тогава как ще го нальосаш? Няма начин! Дори да ти се иска нарочно да му направиш беля, пак няма да можеш.

— Да, прав си — каза младежът не съвсем убеден. После помисли малко и добави. — Ама тогава не ми мина през ума, че е той. После като си мислех, изведнъж ми светна, че може да е той. Ние имаме тук един механик, Янко Несторов, на него ми заприлича.

— На Янко ли? — възкликнаха вкупом и тримата местни хора.

— Баш пък той! — измърмори недоверчиво партийният секретар. — Те са от един дол дренки. Янко му сваля шапка от десет метра.

— Това ли е всичко? — попита Димов.

— Това е! Само се отбих за малко да успокоя жената, после изтичах при Наско да му кажа какво е станало.

— Като те събудиха гърмежите, сети ли се да погледнеш часовника си?

— Аз не се сетих, но жената погледна. Казва, че било точно 11 и 5 минути.

— По кой часовник?

— Имаме голям будилник, стои винаги на масата.

— Верен ли е?

— Същинска Омега.

— Добре, като се прибереш, не забравяй да го навиеш.

Когато след десетина минути останаха сами, Димов скри бележника си и погледна любопитно към Паргов.

— Ами сега какво ще кажеш? Мислиш ли, че между двете убийства има някаква връзка?

— Не ми се вярва — отвърна замислено Паргов.

— Ами бялата фланела?

— Аз нали ти казах, че тук тия бели фланели много се носят. Може да е най-обикновено съвпадение.

— Да арестуваме ли тоя ваш механик Янко Несторов?

— Ако го намерим! — отвърна Паргов просто.

— Защо мислиш, че няма да го намерим? — усмихна се Димов.

— Ами много просто. Ако е бил той наистина в двора — разбрал е, че са го познали. Да не е луд да чака да го заловим. Само че на мен хич не ми се вярва да е Янко Несторов. Нашето момче се е припознало.

— Не бъди толкова сигурен.

— Янко ми се вижда кротко момче. Много добър техник е, с хубава клиентела. Ще видиш каква хубава двуетажна къща си е издигнал. Горе живее, долу му е работилницата. За какво му е припряло да убива Киро Кушев. Та те бяха приятели, от един дол дренки, както казва партийният секретар.

— Женен ли е?

— Женен е, без деца. Жена му май се повреди при някакъв аборт. Но не е туй, което си мислиш — не вярвам да е закачал жена му.

— Знаеш ли какво казваше моята майка, Паргов? „На това море капитан няма!“ Интересно е, че и в двата случая ни се мяркат някакви бездетни.

Димов се позамисли.

— Друго нещо има, което не ми е ясно, поне засега. Убиецът е стрелял, но не е избягал веднага. Нашият Стефчо е ставал, обличал се е, с жена си се е карал, прекосил е целият двор, улицата. И като е погледнал през зида — видял убиеца. Много странен убиец. Всеки друг на негово място веднага би офейкал. Та то от ясно по-ясно е, че ще се събудят хората, ще погледнат през прозорците. И ще го познаят, както може би са го познали.

— Може би е влязъл при убития... И е взел нещо. Може би точно затова е извършил убийството.

— Да, разбира се, такова обяснение е близко до ума. И все пак в него има нещо неубедително, невероятно. Ако е било крайно необходимо да рискува, навярно пак би измислил някакъв по-умен ход. И все пак най-добре е да вървим, да видим с очите си.

Наско и Стефан ги чакаха долу при газката. Качиха се всички и тръгнаха. Но след две преки Наско ги спря.

— Хей оная къща е на Янко. Тази двуетажната, дето е на ъгъла.

Димов погледна през стъклото, къщата беше свършено тъмна, не даваше никакви признаци на живот.

— Наско и Първан да слязат! — разпореди Димов. — И внимателно да охраняват къщата, докато дойдем.

Тъкмо се готвеха да тръгнат и по тъмното шосе блеснаха фарове, скоро се очерта грамадният блок на линейката на доктор Станков. Те дадоха знак на шофьора да върви след тях и скоро пристигнаха. Доктор Станков се смъкна тежко от колата, масивната му фигура бе заприличала на мечешка от дебелия пуловер.

— Даже не успях да си сваря кафе — оплака се той. — А пък ние дебелите хора нощем сме си сънливи!

Започнаха огледа. Разстоянието между уличната ограда и къщата бе съвсем малко — около четири метра. Но по всяка вероятност не бе стреляно от самата улица, защото не намериха там гилзи. Къщичката беше едноетажна, ниска, отдавна небоядисвана, с крайно занемарен вид. Близо до входната врата от улицата растеше стара, разклонена дюля — именно там намериха четири гилзи. Погледнаха през разбитото стъкло на прозореца. Подът беше почти на равнището на терена — доста мръсен, покрит с избеляла черджица. На пода по очи лежеше Кушев сред съсирена локва кръв. Един куршум го бе шибнал малко над лявото око, като бе раздробил черепа. Виждаха се още две рани — едната в гърлото, другата в областта на сърцето.

— И трите са били смъртоносни! — измърмори доктор Станков с отвращение. — И смъртта е настъпила моментално.

Входната врата на къщичката наистина беше заключена. Минаха през задната врата. Тясно, нечисто коридорче делеше къщата точно на две половини. От дясната страна беше кухничката и една доста добре подредена стая, която навярно бе служила за гостна. От лявата имаше килер и стаята, в която бе извършено убийството. Изглеждаше доста бедна и зле мебелирана — само един креват и някакъв стар селски сандък, обкован в цветни тенекийки. Доктор Станков се наведе над трупа.

— Само три рани — каза той равнодушно. — Четвъртият е ударил стената — видяхте къде. И трите куршума са идвали малко

отдолу. Очевидно убиецът е бил клекнал зад дюлята, изстрелял е и четирите куршума просто наведнъж. Бил се е прицелил в сърцето, а когато Кушев се е смъквал, куршумите са го удряли последователно в гърлото и главата. Последният от тях е попаднал в стената и тогава убиецът си е обрал крушите.

Обискираха внимателно трупа. Оказа се, че джобовете му са пълни с книжа и документи, които едва се побираха в тях. В задния джоб на панталона откриха стар, износен портфейл, видимо добре натъпкан. Преброиха парите — оказа се, че в портфейла има 216 лева книжни пари, без да се броят стотинките. Сандъкът беше заключен, никой от ключовете, които се намериха в джобовете му, не можа да го отключи.

Димов и Паргов се спогледаха озадачено.

— Ето ти нова загадка! — каза Димов. — Къде се е бавил убиецът? Явно не е дошъл при трупа, иначе би му прибрал поне парите. Или нещо друго, колкото да маскира истинските цели на убийството, ако не е било за грабеж.

— И на всичко отгоре за по-бързо би могъл да влезе през прозореца — добави Паргов. — И от елементарна предпазливост да загаси лампата. Де да знаеш, може да е взел нещо, което е било в някоя от другите стаи.

Димов все още замислено оглеждаше стаята.

— Докторе, можеш да си прибереш плячката! — каза той. — Виждам, че ти се затварят очите.

Димов остави Паргов в къщата на убития, за да направи основен обиск, а той заедно с Наско и двамата отрядници заминаха бързо към къщата на Янко Несторов. Улицата беше все тъй тиха и тъмна, никаква светлина не идваше от дома на монтьора. Направиха подробен план как да проникнат в къщата, заложиха засадите и тръгнаха. В самата къща трябваше да влязат Димов и Наско, местният разузнавач.

— Малка е вероятността да окаже съпротива! — каза Димов. — Той или е избягал, или пък се е запасил с някакви лъжи. Не вярвам точно тук да се съпротивява, но де да знаеш. Може пък да си е помислил, че не са го разпознали в тъмното.

Влязоха в малкото дворче с цветни лехи край зидовете на къщата. Недовършена бетонна стълба без перила водеше за втория етаж. Димов тръгна пръв, Наско след него. Пред вратата имаше малка

площадка, вдясно върху рамката на вратата се белееше старомодна порцеланова чашка на звънец. Димов натисна леко копчето, съвсем близо до вратата се чу силен звън. Вторият път той натисна по-продължително и зачака. След малко прозорецът, който се намираше точно над стълбището, светна, след това се чу леко изскърцване на черчевето. Двамата се поотместиха и сега виждаха добре целия прозорец. На него съвсем ясно се открии мъжка фигура.

— Кой е? — попита мъжът.

Гласът се стори на Димов малко стаен и неспокоен.

— Милиционерска проверка! — каза Димов.

Настана миг тишина.

— Милиционерска ли? — попита мъжът. — Ей сега идвам.

Чу се скърцане на междинна врата, тропане на необути крака по антрето. След това входната врата се отвори и на прага се появи мъж по фланелка и къси, черни гащета. Фигурата му бе суха и жилеста, слабото му лице имаше доста изпъкнали скули. През лявата му вежда минаваше широк белег, от стара рана навярно.

— Трябва да се облечете! — каза спокойно Димов. — И да дойдете с нас до селсъвета.

Димов усети острия изпитателен поглед на монтьора.

— Добре — каза той, но сега гласът му звучеше много по-глухо.

Той се обърна и тръгна към антрето.

— Чакайте! — спря го Димов. — Наско, върви с него.

— Ще изплашите жена ми, другарю началник! — каза мъжът и в гласа му за пръв път трепна умолителна нотка.

— Няма нищо страшно.

— Искрах да ви питам — да взема ли нещо със себе си?

— Какво нещо?

— Ами нещо за път. Храна, дрехи...

— Не, няма нужда! — каза рязко Димов. — Само се облечете.

— Да, да — добре! — отвърна доста успокоено монтьорът.

Наско влезе заедно с Несторов. Не за пръв път влизаше в тая уютна спалня с нови градски мебели и порцеланови украшения по стената. В двойното легло, завита почти до носа, лежеше жената на Янко и гледаше уплашено към тях.

— Не бой се, няма нищо страшно! — каза спокойно Несторов.

Той започна да се облича. Движенията му бяха бързи и уверени.

— Защо те викат?

— Знам ли? — вдигна рамене Янко. — Питай него.

— Кажу, Наско! — запита умолително жената.

— Няма нищо страшно! — смотолеви Наско. — Ще го разпитат за една работа.

— Слушай, братле, в културните страни не събуждат хората посред нощ! — каза Янко. — Има си време за всичко!

— Като чуеш, ще разбереш, че е трябвало! — отвърна уклончиво Наско.

След малко те излязоха навън, стъпките им закънтяха по стълбите. Димов забеляза как жената се изправи зад тънкото перде на прозореца и ги проследи, докато излязоха на улицата. Навън към тях се присъединиха неколцина от засадата.

— Охо, красная гвардия! — забеляза иронично Янко. — Да не сте почнали отново да разкулачвате?

Никой не му отвърна. Скоро стигнаха селсъвета и се изкачиха по дървените стълби. Макар че лампите светеха, дежурната стая бе съвсем празна.

— Само Наско да остане — каза Димов. — Другите да чакат пред вратата.

— Седнете тук! — обърна се Димов към Несторов и сам седна зад широката маса на председателя. — Предупреждавам ви, че всяко невярно показание ще бъде неизмеримо във ваша вреда. А сега разкажете ми какво сте правили тая вечер.

Нищо не се промени в изражението на Несторов — ни тревога, ни облекчение.

— От колко часа?

— Ами от шест да речем.

— Бях си в работилницата — започна бавно Несторов. — Зареждах нови елементи на един акумулатор. — Към седем часа се качих горе, тъй като чаках гости. Ние се събираме веднъж-дваж в седмицата, играем белот.

— Постоянно каре?

— Кажу-речи постоянно. Или поне външни хора не приемаме. Но тоя път трябваше да играем тройка, тъй като Свилен не дойде. Да ви кажа право, лично аз предпочитам тройката, там всеки отговаря за греховете си.

— Кой бяха другите двама?

— Славчо Кънев, моят приятел. Той е постоянен в карето. Той доведе Манаско, не му знам другото име. Манаско е монтьор в ремонтната, играе добре, но не ми е приятен. Нещо ментърджийско има в държането му. Но Славчо се е влюбил в него, чак от София го доведе, няма как да му откажа. Те се опънаха, не искаха тройка, даже изпращах жена ми да търси четвърти. Не намерихме никой, седнахме тримата.

— Къде играхте?

— В кухнята. Ние винаги играем в кухнята, за да не пречим на жената да спи. Играхме тъй докъм десет и половина часа, криво-ляво играта вървеше. И тогава се скарахме.

— За какво се скарахте?

— За играта се скарахме. Ние не обръщаме карта на талона, но Славчо, като даваше картите, обърна последната. Тогава аз бях пръв, картата трябваше да дойде в мен. Пак се случи вале — четвърто вале за моите карти. И тук стана кавгата. Аз казвам, разбира се, че приемам играта, макар че картата е обърната. А пък Славчо твърди, че щом има грешка в раздаването, трябва да се дава отново. Това не е покер! Не съм ли прав?

— Не сте прав, разбира се.

— Може и да не съм прав, но ние обикновено така правим. Или най-малкото слагаме обърнатата карта вътре в тестето. Аз, разбира се, и на това се съгласих, нали имам три валета... Но защо ли ви разправям тия глупости.

— Нищо, нищо, интересно ми е.

Янко го погледна поучудено.

— Да, но тоя път Славчо се заяде. Пийнал беше, той не умее да пие, става много заядлив. Не се съгласи и хвърли картите, понеже и без туй губеше. Ние с Манаско печелехме, но какво да правим. Тъй се развали играта. Нали е началство, няма как — с него не може да се спори! — завърши техникът с добродушна ирония.

— По колко бяхте изпили?

— Трябва да имаше килце — за всички, разбира се. Не е много, не пречи на играта. Нашата ракия е плодова, не става много силна.

— През това време жена ви спеше ли?

— Спеше, разбира се, но гюрултията я събуди. Дори надникна в кухнята да види какво става. Ако не са жените да ни помиряват, някой ден ще се избием за тия карти. Те си отидоха, никой нищо не плати. Тогава аз се върнах в спалнята при жена ми...

— Тя беше ли заспала?

— Не, не беше. Поговорихме малко, после и аз легнах.

— Към колко часа беше това? Искам да кажа към колко часа сте заспали?

— Ами де да знам... Сигурно е било към единайсет.

— Добре! — кимна Димов. — Около това време — искам да кажа, преди да заспите, не чухте ли нещо?

— Какво нещо?

— Каквото и да е, нещо, което да ви е направило впечатление. Шум някакъв, да речем, гласове...

— Не, нищо — отвърна техникът решително и изведнъж си припомни. — А, не, тъкмо заспивах и под прозореца ми избуча с явата Спас, моят съсед. Даже му пуснах една наум, тъй като не за първи път прави тоя номер, форсира мотора по никое време, буди хората.

— Отде сте сигурен, че е бил точно Спас?

— Той беше, нали го усетих как отвори вратата и влезе в двора.

Димов спря разпита, погледна към Наско.

— Познаваш ли го тоя Спас?

— Познавам го. Работи в Перник, вярно е, че се връща понякога късно с мотора си.

— Иди го извикай!

Наско излезе, Димов обърна погледа си към Янко. Сега той изглеждаше съвсем успокоен, даже се беше облегал удобно на стола си.

— Малко странно е, че нищо друго не сте чули — каза Димов. — Защото точно по това време немного далеч от вашата къща се е стреляло. И то неведнъж и не дважд.

— Кой е стрелял? — попита малко стреснато Янко.

— Точно това и ние искаме да разберем. Но в същото време неизвестен човек е застрелял вашия съселанин Кирил Кушев.

Димов много добре забеляза как в погледа на техника съвсем непринудено блесна изумление и тревога.

— Бай Киро? — възкликна той. — Къде, у дома му?

— Да, в собствената му стая.

— Как може толкова нещо! — измърмори смаяно Янко. — Точно него пък да убият.

— Какво искате да кажете?

— Той беше такъв кротък човек. Нямахме никакви врагове.

— Какви бяха вашите отношения?

— Ама вие за това ли ме разпитвате? — възкликна Янко. — Боже господи, имате ли ум в главата? Че аз него винаги съм го уважавал, никога „гък“ не сме си казали. Пък и нали ви обясних, че през цялата вечер не съм излизал.

— В това не сме напълно сигурни.

— Ами нали имах свидетели?

— Те са излезли малко по-рано.

— Жена ми беше през цялото време.

— И жена ви е заспала, могли сте да станете, без да ви чуе.

— Могъл съм! Всеки е могъл!... Ами защо точно за мене се хванахте? Аз съм последният човек в селото, който може да посегне на бай Киро.

Димов погледна втренчено в монтьора.

— Там е работата, че са ви видели! — каза той твърдо. — Имаме свидетел за това. Видели са ви в двора на бай Киро. Точно когато се е стреляло.

Янко нищо не отговори, лицето му си остана съвсем безизразно.

— Глупости! — каза той най-сетне. — Аз си бях цялата вечер вкъщи. Не съм излизал дори до прага на вратата.

— Носите ли бяла фланела?

— Бяла фланела ли? Не, никога през живота си не съм носил бяла фланела.

— Сигурен ли сте?

— Напълно сигурен. Как може човек да не си знае дрехите.

— Кой номер обувки носите?

— Четиридесет и трети.

— Познавахте ли Евтим Дъбев?

— Как да не го познавам? Велосипедът му е още при мене. Не ми е удобно сега да го занеса на жена му. То е все едно да наливаш масло в огъня. Ще чакам да мине още седмица, пък ще го закарам.

— Той плати ли си поправката?

— Не, защo ще плаща предварително. Даде ми само три лева да купя лагера.

— Какво сте правили в Перник в деня на неговото убийство?

— Та помня ли сега? — той се замисли продължително. — Ами аз си ходя често в Перник с мотора ей тъй — на проветряване. Все пак град е — можеш да купиш нещо. А, да, магнетофон си купих тоя ден, после ходих на кино...

— А кога се върнахте?

— Около десет трябва да е било, с мотора се върнах. Той, нещастният, е лежал по същото време в трапа, ама де да знаеш.

— Имате ли някакво оръжие вкъщи?

— Абсолютно никакво. И защo ми е от мечка ремък? Аз съм миролюбив човек, даже на картите не правя скандали.

— Тоя белег на веждата от какво ви е?

— От фронта — раниха ме в Унгария, при Надятад. Имам два кръста за храброст.

Димов наведе глава над бележника си и не я вдигна, докато в стаята не доведоха някакъв едър, мрачен човек, очевидно набързо облечен. Димов разпореди да отведат Несторов в другата стая, после покани бай Спас да седне на близкия стол.

— Извинявай, бай Спасе, че те вдигнахме по никое време — започна Димов любезно. — Ама така се наложи.

Любезният тон изведнъж смекчи гиганта, под начумерения израз се показва добряшко лице.

— Ами щом е трябвало... — махна той с ръка.

— Можеш ли да си спомниш, бай Спасе, в колко се прибра тая нощ?

— Не знам, не погледнах часовника. Ама трябва да беше около единайсет.

— Тогава може би си чул някаква стрелба навън, из селото?

— Чух, разбира се, как да не чух... Но не обърнах внимание.

— Защо?

— Ами помислих, че нашите момчета стрелят, отрядните. Те понякога си пробват нощем пицовите.

— Сега е много важно добре да си спомниш. Колко време след като се прибра, чу гърмежите?

— Много скоро.

— Какво значи това много скоро? Десетина минути?

— Не, много по-скоро, има-няма две-три минути.

— Силно ли се чува гърмежите?

— Не много силно. Доста далечко се е стреляло.

— Не е чак толкова далеч. Застреляли са тая нощ Кирил Кушев, и то у дома му.

Кой знае защо гигантът ни най-малко не се учуди. Нито се трогна.

— Май че не са сбъркали! — каза той начумерено. — Той си беше една гадина, намазана с олио на всичко отгоре. Като пехливан — от главата до петите. Където и да го хванеш — ще се изплъзне. Сигурно е излъгал някого и той му е платил. Черноборсаджия от класа.

— Ами това е, бай Спасе, можеш да си вървиш.

Гигантът се изправи и сякаш напълни стаята с тежката си фигура.

— Ами моя комшия защо сте спрели? — запита той.

— За проверка, ще го пуснем след малко.

— Не е лошо момче! — измънка гигантът неуверено. — Само че много хора идват при него, всякакви. То вярно, занаятът му е такъв.

И бавно излезе. Димов остави Наско да охранява Несторов, а той заедно с Първан отново отиде в дома на Кушев. Обискът беше свършил, Паргов замислено пушеше цигара.

— Нищо особено — докладва той. — Намерих два от куршумите. Единият се е деформирал, но тоя, дето е ударил в стената, е съвсем запазен. Май че са от парабелум, ама не мога да кажа със сигурност. Като се развидели, ще разгледаме подробно двора, сега е тъмно, не се вижда. В къщата — нищо. В сандъка намерихме спестовната му книжка. С двацет хиляди лева суха пара. Не са малко. Според мен трудно е да се спечелят от едно просто комисионерство толкова пари.

— То зависи. Ако е пласирал крадени материали, даже са малко — каза Димов. — Една ревизия в кооперацията при всички положения трябва да се направи.

— Имаш ли някаква хипотеза? — запита Паргов любопитно.

— Засега никаква. Освен туй, дето ти казах — може би някакви злоупотреби в кооперацията, страх да не бъдат разкрити.

— М-да! — измънка Паргов.

— Сега за мен основният проблем е дали убиецът е един и същ. Тая бяла фланела...

— Казах ти за фланелите. Тук те се носят доста често.

— Не чак толкова често! — малко нетърпеливо възрази. Димов.
— Откакто убиха Дъбев, постоянно се вглеждам в пуловерите на хората. Досега не съм видял повече от два-три. Това е нищо. Една сериозна хипотеза не може нито да се опровергава, нито да се потвърждава с принципа на съпадението.

— А какво става с Янко?

Димов му разказа набързо за разпита.

— Да, доста сериозно алиби — кимна Паргов. — На жена му — дума да не става — не бих повярвал. Но бай Спас е честен човек, той няма да те излъже.

— А представи си, че Несторов е видял бай Спас някъде из селото, когато се е прибирал с мотоциклета си. След това е извършил убийството, върнал се у дома си. Какво му коства да излъже, че чул прибирането му в леглото си.

— Знаеш ли, че това е идея? — трепна Паргов.

— Но сам не вярвам — поклати глава Димов. — Не допускам, че би могъл да влезе в такова престъпно съдружие с жена си. Но не е това най-важното. Когато му казах, че Кушев е убит, той силно се стресна и учуди — в това съм сигурен.

— Тая работа май ще излезе по-объркана от другата — измърмори неохотно Паргов.

— А каква е твоята хипотеза?

— Никаква — отвърна Паргов неохотно.

— Кажи, кажи.

— Това не е хипотеза, то е най-простото, дето може да ти мине през ума. Да речем, че Кушев е бил случаен свидетел на убийството. Или по някакъв начин е разбрал кой е убиецът. Опитал се е да го изнуди, онзи, за да се спаси, му е светил маслото. Но това са глупости, разбира се. Не вярвам тая работа да е толкова проста.

— А знаеш ли какво противоречи на твоето хрумване?

— Да, знам. Ако е тъй — убиецът е постигнал целта си. И е било редно веднага да избяга, а не да се бави по двора.

— Точно тъй! — кимна Димов.

— Може би е искал и него да ограби?

— Прекалено голям риск.

— Може би е имал шперц да отвори вратата или пък дубликат от ключа му. Но бравата нещо се е заяла. Той е чул гюрултията, която е вдигнало нашето момче, уплашил се е и побягнал.

— Намерихте ли ключа на задната врата?

— Да, закачен беше точно зад вратата.

— Изобщо всичко това са празни предположения! — каза Димов кисело. — А на нас ни трябва факти. И то проверени факти. Хайде сега да вървим у Несторов. Та ние още не сме разпитали жена му, а говорим, че има алиби.

Но разпитът не доведе до нищо. Съпругата на техника беше хубава млада жена, тъмноока и добре сложена, някак неестествено спокойна. Може би спокойствието ѝ идваше от нейната сигурност, че мъжът ѝ не може да бъде замесен в нищо опасно, в никакво престъпление. Нейните отговори съвсем точно потвърдиха всичко, което им бе разказал и Несторов. Освен това жената беше категорична, че когато угасили лампата, часът бил единайсет без пет — и тя погледнала към часовника.

— И веднага ли след това заспахте? — попита Димов.

— Ами все трябва да съм лежала още пет-шест минути.

— Чухте ли кога се е прибрал бай Спас с явата?

— Не, не съм чула.

Димов забеляза, че през цялото време Паргов я слушаше необикновено напрегнато, не откъсваше погледа си от лицето ѝ. Когато най-сетне разпитът завърши и те слязоха на двора, той тихо каза.

— Не ми направи добро впечатление. Отговаряше тъй, сякаш повтаряше някакъв научен урок. Тая жена знае нещо повече, сигурен съм в това.

— Сигурност без доказателства не представлява нищо! — въздъхна Димов. — Хайде почнете обиска.

Но и обискът, колкото и да беше внимателен, не откри нищо подозрително. Никъде в багажа не намериха и бяла фланела, както Димов дълбоко в сърцето си все пак смяташе за възможно. Когато излязоха вън, вече се бе съмнало. Отдавна селските петли бяха завършили нощните си надпявания, над покривите лежеше прозрачно,

розово небе, толкова чисто, сякаш се бе надвесило над най-праведното кътче на земята. Върнаха се отново в дома на Кушев, оставаше им да прегледат двора. Обработката трая повече от час. Не намериха ни откъснати копчета, ни угарки от цигари, нищо, освен кокоши курешки и изгнили плодове от дърветата. И едва накрая се натъкнаха на неочаквано, почти сензационно откритие. От задната врата на къщата до малката порта, която излизаше на сокака, минаваше тясна пътека, постлана с отломки от плочи. Близо до портичката, на една крачка вдясно от пътеката, имаше градинска чешма — гола водопроводна тръба с груб кран, пригоден за завиване на поливен маркуч. Кранът се затваряше лошо, от чешмата къкреше или по-точно капеше вода, почвата около нея бе мокра и размекната. И точно на тая размекната почва те намериха ясен отпечатък от обувка, толкова отчетлив, сякаш беше направен по специална поръчка. Беше отпечатък на дясна обувка от обикновен тип, с обикновена подметка от гъон, номер 42. Ясно личеше, че отпечатъкът е съвсем пресен, оставен тая нощ.

— Пак същият номер! — каза Паргов. — А като прибавим и фланелата... А може би тия две престъпления са свързани едно с друго.

— Да, свързани, това е умерена дума! — съгласи се Димов. — И ще бъде отлично, ако намерим малко кал върху обувката на Несторов.

— Вярваш ли? — попита Паргов с надежда.

— По-скоро знам, че не е така. Аз много добре гледах дрехите и обувките му. Мога да ти кажа, че са съвсем чисти. Освен ако след това внимателно не ги е избърсал. При обиска вие намерихте ли някакви други обувки?

— Да, едни нови, официални. И едни за мотоциклета му.

— Не вярвам да си е купил нови обувки специално за нощното похождение. Но да не приказваме, да проверим.

Наистина провериха, но обувките на Несторов се оказаха съвсем сухи, без никаква следа от кал. Нямахме ни най-малък повод да мислят, че са били след това чистени. Димов се върна в стаята на председателя и нареди да освободят монтьора.

Сега им оставаше една последна задача — да разпитат началника на ремонтната работилница Славчо Кънев. Отидоха дотам пеша заедно с Паргов. Още от пръв поглед на Димов му направи впечатление колко много си приличаха двете къщи — на Несторов и на Кънев.

Несъмнено бяха строени по един и същ план. Еднакви бяха дори двата звънеца върху рамката на вратата. Димов натисна копчето, точно същият звън се чу зад вратата. И след малко също такива стъпки на боси крака минаха през входното антре, само че тоя път много по-леки. Вратата се отвори, на прага се появи младо момиче.

Димов едва не отстъпи крачка назад — толкова неочаквана бе тая среща. А беше съвсем обикновено момиче, може би малко по-хубаво, отколкото можеше да се очаква в някакъв си Гулеш. Беше облечена в червена блузка и къса, черна поличка, в черни грубички чорапи, явно домашно плетени. Но те бяха малко небрежно навити под коленете, така че между тях и полата се виждаше немного широка ивица неочаквано бяла и нежна кожа. За миг Димов дори забрави името на човека, когото търсеше, трескаво се мъчеше да си го припомни. Момичето го гледаше озадачено с малко тесните си очи с цвят на презряла черница.

— Тук ли е Славчо Кънев — запита най-сетне младият човек, все още не съвсем сигурен в гласа си.

— Няма го, отиде на работа — отвърна момичето.

Видът му не подсказваше, че е усетила объркването, което така спонтанно бе предизвикала. И лицето ѝ беше хубавичко, скулите удължаваха цепките на очите без намесата на козметичния молив.

— Много рано! — изфъфли Димов.

— Той винаги рано отива — отвърна момичето и Димов усети, че започна да го разглежда с малко повече интерес.

— Вие каква сте му?

— Сестра — каза момичето. — А вие да не сте от милицията?

— Има такова нещо.

— Може да ви се види интересно — каза момичето. — Но бай Киро май че ходеше напоследък с една от нашите преподавателки. Казва се Надежда Замфирска.

— Наистина е интересно! — отвърна Димов с малко прекален ентузиазъм. — Но по какво съдите?

— Лично аз съм ги виждала два пъти заедно. И то привечер.

— Май че не е много сериозно доказателство.

— Да, но тя се усмихваше! — отвърна живо момичето. — В техникума не сме я виждали да се усмихва. Нито веднъж.

— Виж, това е вече друга работа! — съгласи се Димов. — И за кой техникум става дума?

— Керамичният в Перник.

— И тая ваша учителка сигурно не е толкова млада?

— Не е, разбира се. Сигурно минава трийсетте.

— Колко сте жестока към възрастта на другите — усмихна се Димов. — Благодаря ви за сведението, може да се окаже важно. Довиждане — и той повдигна показалеца си към някаква въображаема козирка.

„Излезе доста просташко!“ — помисли тягостно Димов, докато слизаше по бетонната стълба. Но последния поглед на момичето беше доста благосклонен, независимо от прекалените ѝ изисквания към човешките възрасти. На дворчето го чакаше Паргов, на Димов му се стори, че в очите му блещука едва забележима ирония. Или може би така му се струваше. Те се качиха в колата, където ги чакаше и Първан. Сънливият шофьор пусна така рязко амбреажа, че всички подскочиха.

— Първане, какво ще кажеш за това момиче? — попита след малко Димов.

— Богиня! — отвърна охотно младежът. — Статуя!

— Как се казва?

— Янка. Янче е хубаво име. Другарю Димов, ама май че ви излезе късметът, бая лъскав поглед ви хвърли накрая.

— Какво значи лъскав — попита Димов.

— Лъскав си е лъскав — значи, има някакъв интерес. На ваше място аз бих се хвърлил като мачок.

— Там е работата, че мачоците скачат доста смешно — измърмори Димов.

— Време ти е, момче, време ти е! — внезапно развеселен подхвърли Паргов.

Ремонтната работилница беше на около километър извън селото. Веднага им направи впечатление завидният порядък в двора. Всички машини бяха под навесите, около тях сновяха монтьорите с доста спретнато работно облекло. Канцеларията беше в малка постройка до входа, почти край бариерата. При началника на работилницата влязоха само Димов и Паргов, другите останаха навън. Нямаше нужда да питат

за името му — толкова братът и сестрата си приличаха. Беше висок, хубав мъж, тъмноок, малко скулест като сестра си. Той ги покани любезно, но Димов предпочете да седне на свободното бюро, което се намираше точно срещу това на началника, и извади спокойно бележника си — това беше смисълът на цялата маневра. Дори не стана нужда да му казват кои са и за какво идват — той вече беше научил, както цялото село, за убийството.

— Да, разбира се, познавам се много добре с Несторов — започна той. — От двайсет години сме кажи-речи неразделни приятели.

— Несторов твърди, че тая вечер сте прекарвали заедно — каза Димов.

— Да, поиграхме карти...

— От колко до колко?

— От седем, мисля... Докъм десет и половина.

— Защо прекратихте играта?

— Ами скарахме се.

— Точно това искам да знам. По чия вина се скарахте? Началникът на ремонтната го погледна доста учудено.

— Аз мисля, че по негова вина — каза той. — Белот вие играете ли?

— Разбирам я — кимна Димов.

— Ние не обръщаме карта на талона. Добре, но аз сгреших и обърнах вале. При такъв случай, ако се повдигне възражение, слагаме обърнатата карта в тестето. Добре, ама той искаше непременно да получи валето. Затуй се скарахме.

— Но според Янко точно вие сте развалили играта. Той се съгласил в края на краищата четвъртото вале да се пъкне в тестето.

Кънев се замисли, челото му леко се набръчка.

— Може и тъй да е било. Бяхме доста пийнали, може и да съм се заял. Но нима това е толкова важно? — попита той.

— За мене е важно — отвърна Димов хладно.

Кънев го погледна бързо.

— Да, сега разбирам — каза той с леко изменен глас. — Вие искате да знаете дали играта ни е развалена нарочно? Трябва да ви кажа, че не е така. Кавгата избухна съвсем спонтанно, както често се случва. Освен това той ме обиди. Каза ми, че съм познавал това вале и

нарочно съм го обърнал. Валето наистина малко се познава, но дума да не става, че съм го направил нарочно. И изобщо няма право да обижда, като не е сигурен.

— Той пиан ли беше?

— Не, не беше пиан. Той е звяр на ракията — килото му е само за разгривка.

— Добре, после какво стана?

— Нищо, развалихме играта. Всъщност и жена му помогна на тая работа, дойде да ни се скара. Янко я препсува, но настроението беше вече свършило.

— Вие у дома ли си отидохте?

— Ами у дома — усмихна се Кънев. — Тук нямаме барове, че да си допиваме нощем. Поизпратихме се с Манаско, докато пътят ни беше заедно, после той пое към тях, аз към нас.

— Някой у вас видя ли ви, като се прибирахте?

Младият човек се намръщи.

— Какво, вие да не би да търсите и алиби от мен? — попита той сухо.

— Мое право е да задавам въпроси! — отвърна Димов. — Мисля, че въпросите ги задавам възпитано и любезно.

— Да, но на какво основание?

— Ами докато другите са спали, вие точно по това време сте били по улиците.

— Аз мисля, че точно в това се състои и моето алиби — каза Кънев. — Който е намислил да извърши убийство, първата му работа ще бъде да мине незабелязан.

— Да не спорим. Ще ми отговаряте ли на въпроса?

— Никой не ме видя кога съм се прибрал — отвърна недоволно Кънев. — Когато човек закъснее, гледа поне да не безпокои другите. Съблякох се в тъмното, легнах си. Жената се сърди, като я будя нощем. Пък и коя ли жена не се сърди.

— Чухте ли изстрелите?

— Не, нищо не съм чул. Пък и ние сме много далеч от дома на Кънев.

— Достатъчно по тоя въпрос! — кимна Димов. — Помните ли деня, в който убиха Евтим Дъбев?

— Да, спомням си. И аз в същия ден бях в Перник.

— Пътували сте с локалния влак — работническият, както го казват.

— Да, вярно е.

— А защо не сте слезли на вашата гара?

Нещо като досада се мярна по лицето на началника на работилницата.

— Бях ходил в Перник да купя потенциометър — каза той. — Нашият се развали, без такъв инструмент не можем. Отидох да купя в базата, но и там се бяха свършили. Те ми казаха, че от орешецката ремонтна преди няколко дни купили два. Та отидох там, примолех се да ми дадат единия, докато си доставим от София. А ние сме колеги, може ли да не си услужим.

— В колко часа слязохте в Орещец?

— Тъмно беше, не помня разписанието. Веднага отидох при колегата, който спи в ремонтната. Той не само че ми даде инструмента, но ме върна и с мотоциклета си до Гулеш.

— Това е достатъчно. Имате ли бял пуловер? Или фланела?

Тоя път Кънев не отговори веднага, за миг се позамисли.

— Не, нямам — отвърна той. — Имам два сини. Както виждате, работата ми не е за бели пуловери.

Димов записа нещо в бележника си и отново вдигна глава.

— Кой номер обувки носите?

— Четиридесет и втори.

— Бихте ли ми ги показали?

Без да става от мястото си, Кънев ги протегна под бюрото. Бяха малко поизкаляни, но и двете с гумени подметки с грайфер.

— Аз нямам повече въпроси — обърна се Димов към помощника си. — Ти имаш ли?

— Без друго досадихме на човека, ами да докараме работата докрай — започна Паргов неохотно. — Слушай, Славчо, какви бяха отношенията между Янко и бай Кирило? Дружаха ли?

— Дума да не става — какво общо могат да имат. Бай Кирило ни в кръчма влиза, ни в кафене. „Здрасти — здрасти!“ — това е всичко.

— А да си виждал Янко някога с бял пуловер.

— Не си спомням! — отвърна неуверено Кънев. — Мъж пита ли се за такива работи? Аз не помня дали има бяла риза, та камо ли бял пуловер...

— То май че е тъй... Това е — обърна се той към шефа си.

Димов стана, Паргов след него.

— Мисля, че напразно се обидихте — каза Димов без желание.

— Налага се да изпълняваме дълга си. И то колкото се може поревностно.

След малко джипката ги понесе към селото. Всички вътре мълчаха, с досада гледаха обляното в слънце поле.

— Е? — запитва Димов най-сетне.

— Нищо! — измърмори Паргов. — Май че прекалихме със Славчо, той е свястно момче. И активист при това, не можем да ги слагаме всички в един кюп.

— Да, но няма алиби. А това все пак е нещо.

Като се върнаха в селото, те решиха да оставят там Първан за дежурен. Възложиха му куп задачи, в които трябваше да му помагат Наско и неколцина от най-опитните отрядници. След това се качиха на газката и потеглиха за градчето с толкова празни ръце, с колкото бяха и тръгнали. Паргов като че ли по-болезнено чувстваше това, мълчеше намръщен. Какво щяха да докладват сега на по-горните инстанции? Ами убили човека, де да знаем кой е свършил тая мръсна работа. Нямаме ни път, ни пътека, не знаем дори накъде да вървим. Като слепи сме, не сме за работа, която не разбираме.

Така мислеше Паргов, но неговият началник съвсем не мислеше така. Надеждата ни най-малко не бе го напуснала. Сега трябваше да остане известно време сам, да помисли. Не можеше да не се намери някакъв път в мрака.

А денят си беше най-обикновен — спокоен и тих. По пътищата крачеха унили, замислени магарета, свраки прелитаха ниско над ръждивите стърнища. Под една пожълтяла слива, недалеч от пътя, безгрижно спеше някакъв мъж с гумени цървули, нахлупил на очите си сламена шапка. Можеше да си спи до второто пришествие, демонът на убийствата никога нямаше да прелети тук на мрачните си криле. И защо все пак бе прелетял над това най-тихо, най-спокойно и най-запустяло място на света?

Това никой не можеше да разбере.

9

В участъка ги чакаше новина — бяха заловили през нощта Георги Шутев. Оперативният работник им разказа подробно простата случка. Малко след полунощ Шутев се опитал да се промъкне у дома си и засадата го заловила на място, в задното дворче. Само думата „заловили“ не беше толкова точна — те се бяха борили с него като с див звяр. И се бяха принудили да го доведат в участъка обвързан като в пакет на собствените му въжета, на които простираше прането. Така лежеше той и в тоя момент в едно от помещенията на ареста.

— Ето, доволен ли си? — запита Димов с крива усмивка. — Участъкът започна да се пълни с арестувани.

— Ами да отидем да го видим — предложи мрачно Паргов.

Слязоха в ареста, отвориха тежката врата. Шутев седеше на пода, едва ги погледна. Нещо човекоубийствено имаше в тесните му очи.

— Защо побягна снощи? — попита Димов.

Шутев мълчеше, гледаше някъде в краката на хората.

— Слушай, аз знам защо! — каза сърдито Димов. — Искам само да го чуя от устата ти.

— Ами като знаеш? — изръмжа Шутев.

— Трябва и другите да го чуят.

Шутев дълго мълча, лицето му ставаше все по-тъмно и по-тъмно.

— Ами досрамя ме! — избоботи той най-сетне.

— За какво те досрамя?

— Заради картофите ме досрамя. Аз не ги бях накопал от нашата градина. А от чужда — на Илийчо Кънчев.

— А за какъв дявол не си ги накопал от своята? Един декар картофи малко ли е? Да се съдереш — не можеш да ги изядеш!

Шутев мълчеше.

— Тъй ли е? Стопанството ти дало място, ти крадеш от чуждото. Как да си обясня това?

— Ами неговото прасе — започна Шутев и млъкна.

— Говори, говори!

— С Илийчо сме комшии. Вече няколко пъти неговото прасе ми влиза в двора. И ми направи бербат бахчичката.

— Пък ти рече да му го върнеш! И да ни излъжеш на всичко отгоре! Стой сега вързан с тия въжета, та да ти дойде умът в главата!

Димов обърна гръб, тежката врата се затвори зад вратата му. Но преди да излезе от мазето, където бяха арестантските помещения, някой затропа на една от дъсчените стени.

— Кой е там? — обърна се Димов към старшината.

— Георги Кротев.

Димов приближи към вратата.

— Какво искаш, Кротев? — запита той високо.

— Искам да говоря с теб.

— Аз пък не искам! — отвърна Димов и тръгна нагоре по стълбите.

Той влезе заедно с Паргов в кабинета си, известно време стоя мълчаливо сред стаята.

— Нека Шутев напише това, което каза! — обади се той найсетне. — И го пуснете.

Паргов го погледна едва ли не уплашено.

— Ама как да го пуснем, другарю Димов, може да е виновен.

— Нямаме никакви улики.

— А това, дето побягна?

— Нали ти обясни за какво е.

— Ами как да му вярвам, като ме е излъгал веднъж. Отде да го знам какво е правил през нощта. Може той да е пречукал Кушев.

— Браво, много си остроумен! Можеш да го разпиташ къде е прекарал нощта, разбира се. Но след това ще го пуснеш. За това аз отговарям.

— Слушам! — за пръв път по войнишки отвърна Паргов. — А Кротев?

— Ще почакаме още малко, докато му дойде умът в главата! У него вече е почнала алкохолната криза. Довечера ще разкаже даже това и за което не сме го питали.

Макар да не се чувстваше сънлив или изморен, Димов реши все пак да поспи два часа — колкото да се освежи умът му, да се върне обичайната му впечатлителност. Много отдавна той се бе уверил, че въображението се изморява безкрайно по-бързо от мисълта. Върху

една логическа задача той можеше да мисли с часове, но ако трябваше да повика на помощ въображението, изхабяването идваше след минути. За него това беше труден проблем. Главно въображението, а не толкова логическото мислене му беше помогнало да се справи с най-трудните задачи в своята досегашна практика. Тая теза той беше развил в курса по време на един от рефератите. И понеже беше от първенците на курса, никой не се реши да му възрази. Само докладчикът се зае да защити реферата си.

— Според Димов излиза, че образното мислене не е логическо мислене — каза той, като го гледаше с неподвижните си изпъкнали очи. — Искам да питам предварително колегата Димов правилно ли съм го разбрал.

— Не съвсем правилно — усмихна се от мястото си Димов.

— Искрено казано — тогава не те разбирам.

— Значи, не си ме слушал внимателно. Аз казах, че в образното мислене не трябва да се намесва логиката на тоя, който размисля. Какво значи това? Чисто и просто, че не бива да тикам образите по пътеката на моето логическо мислене, на моя характер, на моето поведение. Аз съм длъжен да оставя образите да живеят съвсем свободно своя собствен, единствено присъщ на тях живот. Аз трябва само внимателно да наблюдавам, а след това да анализирам и обобща резултатите според възможностите на моето логическо мислене. Това ясно ли е?

Димов беше казал тия думи с гръб към залата, обърнат към трибуната на докладчика. И все пак смътно чувстваше, че не са го разбрали добре. Докладчикът започна да мига.

— Искаш да кажеш, че криминалистът преди всичко трябва да бъде добър психолог? На това аз не възразявам, това е известно.

— Добър психолог, за съжаление, не е всичко — отвърна Димов. — Добрият психолог си съставя вярна представа за обекта. Но след това трябва да умееш да го извадиш на сцената на своето въображение. Ето за това става дума.

Подобни мисли го занимаваха, докато крачеше по белите измити дъски на своята стаичка. Часът беше едва един и половина, той се чувстваше съвсем бодър и отпочинал. Смущаваше го само тежкият мирис на цветята, които растяха под прозореца му. Можеха да бъдат колкото си искат красиви, но техният мирис му пречеше да мисли —

това беше истината. Все пак на сцената на неговото въображение започнаха да се мяркат някакви образи, да се движат там безплътни и безмълвни.

Докато слизаше долу за обичайното бръснене, знаеше какво го чака. Тоя път бяха пържени панирани чушки, пълни с някаква тайнствена смес, която само хазайката му знаеше. Вече се бе пресрамир, с отличен апетит изяде четири.

— Да ти сложа ли още няколко?

— Ами може още една! — отвърна той, като се срамеше от лакомията си.

Тя му сложи три, от които той остави едната — ей тъй, от кумова срама. След това отново се изкачи в стаичката си, затвори прозорците и прекара тъй един час над документите, които бе намерил в джобовете на убития. Нямаше нищо интересно в тях — бяха предимно фактури, разписки, удостоверения — всички от служебен характер. Не откри дори обичайното тефтерче с телефонни номера, каквото той беше сигурен, че ще намери. Все пак тук-там по фактурите и разписките той намери няколко телефонни номера, всички софийски. Само един написан с едри цифри на последната страница на личния му паспорт беше четирицифрен — провинциален. Всички други телефонни номера бяха написани с химикалка, само този с химически молив. И навярно много е държал да не го загуби — мислеше той, — щом го е записал в паспорта си.

Към три часа Димов отиде в участъка и веднага нареди да проверят чии бяха телефонните номера, които бе намерил в документите. След това сам се залови за телефона и поиска в Перник номера, намерен в паспорта на убития. След малко в слушалката прозвуча уверен мъжки глас.

— Кой моля?

— Техникумът по керамика ли е? — запита Димов.

— Да, какво ви трябва?

— Обаждам се от милицията, мога ли да дойда при вас?

Отговорът отгатък се позабави.

— Сега сме в ремонт, но елате. Но не по-късно от четири и половина.

Тъкмо се готвеше да излезе и пристигна Паргов малко поразведрен от почивката.

— Аз отивам в Перник — каза Димов. — Обади се веднага в Гулеш. Нареди на Първан да наблюдават непрекъснато Несторов и Кънев. За Несторов ти знаеш, но ти обръщам вниманието сега и за Кънев. Но в никой случай той не бива да усети, че го наблюдаваме.

— Не е толкова лесно да стане незабелязано — отвърна Паргов. — Това е село, всичко е като на длан.

— Ще намерите начин.

Трябваше да побърза, за да стигне навреме в Перник. Едва откри дежурния шофьор в сладкарницата над чаша фабрична боза.

— Ставай веднага! И ти позволявам този път да не спазваш всички параграфи на правилника за движението.

— Ти позволяваш, но жена ми не позволява — ухили се шофьорът.

Все пак той го закара съвсем навреме пред техникума. Сградата се оказа нова, но всъщност стара на вид и порядъчно грозна. Ремонтът не беше нещо особено — поставяха тръби на парното отопление. Разбира се, никой не им бе пречил да направят това, когато бяха строили сградата или поне през лятната ваканция. В дирекцията намери само двама души — мъж и жена. Мъжът се оказа директорът на техникума, стана ясно, че с него бе говорил по телефона.

— И за какво се касае? — попита той с едва прикрито чувство за тревога.

— Всъщност исках да говоря с другарката Замфирска.

— Ето я насреща — отвърна с облекчение директорът.

Димов се запъти към масата в ъгъла, където беше седнала висока, много суха жена, около трийсет и пет годишна. Въпреки всичко тясното ѝ лице имаше приятен израз, въпреки сключените по мъжки вежди и прекален мърх на горната устна. И направо би била симпатична, ако не изглеждаше толкова респектираща. Когато найсетне се обърна към него, той веднага видя, че погледът ѝ е дълбок, силен и пряк. Всичко очакваше той от бившата приятелка на Кирил Кушев, само не да изглежда по този начин.

— Аз съм от милицията — представи се той.

Погледът ѝ стана явно недружелюбен. Очевидно в техникума недолюбуваха неговия институт. Този път той се ядоса.

— Имам за вас неприятна новина! — каза Димов сухо. — Тая нощ са убили вашия приятел Кирил Кушев.

Сега пък трябваше да тича за валериан, но и той малко помогна. Като се страхуваше да се заеме с деколтето ѝ, той без особено угризение я плесна няколко пъти по бузата. Най-сетне работите се оправиха, когато директорът ѝ изля цяла чаша вода върху лицето. Тя отвори очи, но мътният ѝ поглед скоро доби съвсем разумен отблясък.

— Да вървим! — каза Замфирска.

Той помисли, че не е чул добре.

— Къде да вървим?

— У дома! Аз живея съвсем наблизо!

— Да, разбира се. Но трябва да се избършете.

Замфирска се пипна удивено по мокрото си лице.

— Кой си позволи това? — попита тя рязко.

Директорът виновно мълчеше. И Димов се чувстваше в тоя миг малко нещо като ученик пред сърдитата си учителка.

— Хайде да не се впускаме в подробности! — каза той миролюбиво. — То беше за ваше добро.

Тя се избърса нервно с носната си кърпичка, почти мъжка по размери, строга по цвят. И когато излязоха от стаята, не взе със себе си нищо — дори обикновената дамска чантичка. Изглеждаше, че като мъжете тя носеше своите най-необходими вещи по джобовете си. Запътен след нея, Димов констатира учуден, че е необикновено стройна, с почти момичешка фигура. Те излязоха мълчаливо на улицата и също тъй мълчаливо продължиха нататък. Явно беше, че въпреки своя чисто женски припадък, тя не беше обичайният тип жена. Всяка жена поне два-сет пъти досега би го попитала къде и как се е случило. Тя не питаше нищо, вървеше мълчаливо и твърдо, лицето ѝ изглеждаше като изкуствено замразено.

Не живееше далеч. Квартирата ѝ беше тесничка, но необикновено чиста. Липсваха каквито и да било белези на женско кокетство. Чисто спартанската обстановка бе едва-едва разнежена от няколко фини керамики. Ако бяха нейни, реши Димов, явно не бяха бездарни.

— Седнете, моля! — каза тя. — Простете, по такъв въпрос не можех да говоря пред други.

— Да. Добре ви разбирам! — каза той искрено.

— Кой може да е направил това? — възкликна тя внезапно, съвсем по женски. — Той беше такъв безобиден човек.

— Трябва да ви призная искрено, че и ние сме в пълна безпътица — каза Димов. — И много разчитаме да ни помогнете именно вие.

— Аз да ви помогна? — погледна го тя с недоумение. — Та това е просто безумно. Кажете ми поне как се е случило?

Той ѝ разказа пестеливо и внимателно само голите факти. Тя го слушаше, без да помръдне на мястото си, погледът ѝ ставаше все по-втрещен.

— Господи, как е възможно! — простена тя и за пръв път заплака.

Димов деликатно я остави да дойде на себе си.

— Нима нямате никакви съмнения? Никакви подозрения?

— Никакви! — заяви тя решително.

Той въздъхна разочаровано.

— Разкажете ми поне какви бяха вашите отношения!

— Много близки, естествено. Бихме се смятали годеници, ако това не беше смешно за нашата възраст.

— Нещо по-подробно. Кога сте се запознали? По какъв начин?

— Преди две години — каза тя. — Тук се запознахме, съвсем случайно.

— В ресторанта?

Тя никак не се учуди.

— Да, в ресторант „Кракра“. Вие разбирате, че аз не обичам такъв род запознанства, но той беше толкова мил. Каза ми, че отдавна ме знае, т.е. виждал ме е тук и там, където аз наистина бях ходила. Даже ми беше досадно, че не съм го виждала, защото той наистина беше много хубав мъж. С една дума, ние скоро станяхме близки. Още през първия месец той ми направи предложение, което аз приех по принцип. Но не бързахме, нямаше защо да бързаме. Нашият живот беше толкова различен — искам да кажа като професии. Мъчно се събират две толкова различни съдби. Решихме — това беше негова идея — да си направим къща някъде край София или край Драгалевци. И двамата имахме пари, това не беше за нас проблем. Там щях да имам ателие, щях да напусна работа, да се отдам на истинското си призвание.

Тя отново заплака — тоя път навярно чисто по женски — заради своите пропаднали мечти. Димов усети, че ѝ съчувства много повече, отколкото се полагаше на служебните му задължения.

— За себе си той мислеше друго — да стане управител на някой от крайградските ресторанти, близо до нашия дом. Това не ми беше много приятно. На коя жена ѝ е приятно мъжът ѝ да се връща все след полунощ. Имахме и други планове, но всички бяха свързани с къщата. Той много искаше да има своя къща, истински свой дом. Разбирате ли, не апартамент, дом искаше. Той всели и в мене тая страст, макар че преди това и през ум не ми беше минавало да ставам собственица. Аз бих могла да ви разкажа за цялата тая къща стая по стая — толкова я бях обикнала. И всичко това да се разруши по толкова ужасен начин.

— Често ли се виждахте?

— Толкова често, колкото му бе възможно. Дори ограничи своите командировки, за да можем да бъдем по-често заедно.

— Кога за последен път се видяхте?

— Снощи — каза тя. — Тръгна си към осем часа, за да завари пътнишкия за Кюстендил.

— Какво беше настроението му.

— Най-обикновено. Шегуваше се, както винаги. За разлика от мен той имаше много хубаво чувство за хумор.

— А не забелязахте ли нещо особено в поведението му през последно време?

— Да — каза тя.

Но не продължи, само дълбоко се замисли. Димов не бързаше, търпеливо чакаше да започне.

— Като че ли у него напоследък се появи някакъв страх от смъртта. И ми се виждаше загрижен, макар че умееше чудесно да се владее. Преди една седмица ми предложи направо да прехвърли всички свои спестявания в моята спестовна книжка. Защо? Той ми каза, че по закон негов единствен наследник бил един братовчед от София, адвокат, когото не могъл да понася. Не можеше да си представи, че такъв човек ще наследи всичко, каквото има. Но защо трябваше да бъде наследяван, като беше такъв здрав. Наистина той беше много здрав мъж — сърце и всичко не отговаряше на годините му. Не можех да приема такава глупост. Казвах му, че ще надживее всички ни. Той не се съмняваше в своето здраве, но все пак не беше спокоен — казваше, че скита по провинцията, често пъти с много пари, спи по хотели — изобщо... живот е това, пълен с изненади. Помислих си, че му се е случила някаква неприятност по тия хотели,

да речем, някакъв опит за грабеж, за който се страхуваше да ми каже. Тогава му предложих да сключим брака веднага, без да го обявяваме, за да бъда аз наследницата. Отначало той много се зарадва, но после си замълча. Това много ме учуди. И все пак, ако не беше искрен в своите брачни намерения, би ли ми тикал такава грамадна сума в ръцете.

— Колко грамадна? — попита Димов предпазливо.

— Той каза дващест хиляди.

— Наистина не са малко — каза Димов. — И вие докрай ли отказате да ги вземете.

— Разбира се! — каза тя. — Даже ми се стори, че има нещо обидно в неговото предложение.

Димов помълча за момент, търсеше най-добрата формула.

— Да не е имал никакви политически врагове? — попита той внимателно.

Тя го погледна учудено, но нищо не отговори.

— Моля, не ме разбирайте криво! — каза Димов. — Явно, че убийството не е извършено за грабеж. Може би е било по политически причини. Според вас, какви бяха неговите убеждения?

— Предполагам, че в милицията по-добре знаят тия неща! — каза тя малко сухо.

— Тук грешите. Милицията никога не се е интересувала от него.

Тя се замисли, лицето ѝ лекичко потъмня.

— Вижте какво, лично аз съм лоялна. Не мога да преподавам българска керамика и да не обичам страната си. Той, разбира се, чувстваше моята лоялност и пред мен никога не говореше за политика. Но аз разбихах, че той не е привърженик на тая власт. Така например той се дразнеше, когато говореха по радиото. Ставаше и го затваряше, без да каже нито дума. Понякога се случваше да изпусне някоя и друга думичка на презрение към някои хора на властта. На мен това ми беше неприятно, но все пак аз го разбихах донякъде. В края на краищата той е пострадал от тая власт.

— На негово място вие не бихте разсъждавали така.

— Може би — каза тя. — Но тоя факт нищо не обяснява. Зер ще вземат да го убият вашите?

— Разбира се, че не — кимна Димов. — Но бихте ли могли да ми дадете адреса на неговия пръв братовчед? Или поне името му. Все някой трябва да го погребее.

— Аз ще си го погребя! — каза тя страстно. — Къде е сега? Искам веднага да ме заведете при него!

За миг той се пообърка.

— Не зная дали е възможно веднага. Но си стойте вкъщи. След един-два часа ще дойдат да ви предупредят.

Тя не знаеше адреса на братовчедата, а само името му. Той го записа и си отиде, като я остави потъмняла като някакъв вулканичен облак, който може да пророни само огнени сълзи. И все пак не си бе отишъл с празни ръце от тоя странен дом. Едно нещо му беше съвсем ясно — смъртта на Кушев не е била случайна. Най-малкото той е очаквал тая смърт, може би е знаел и своя бъдещ убиец. Той е искал да спаси от това нещастие поне възможното за спасяване — парите си. И все пак не беше предприел никакви особени мерки за своята безопасност. Не беше избягал, не беше се скрил, не беше се заградил зад стени или решетки. Тая смърт, която го дебнеше, изглежда, че беше по-силна от всякакви обстоятелства — могъща и всенамираща смърт, тайнствена и ужасна.

Каква можеше да бъде тя?

И друго му беше ясно — тоя човек беше обичал тая странна жена. И добре е познавал нейната същност. Той е имал доверие в нея, повече отколкото на всеки друг жив човек на света. Безспорно тя е била за него — самотника — най-близкият и доверен човек. Но защо в последния момент се бе отказал от брака като известно разрешение на проблемите? Тая мисъл го затрудняваше, той внимателно наблюдаваше образите на сцената на своето въображение. Можеше да има само едно разумно обяснение на неговото поведение — сигурно неговата смърт би донесла на съпругата повече неприятности, отколкото на любовницата. Особено пък обстоятелствата на смъртта хвърляха позорна сянка върху името му.

Той се опомни, когато прекрачи прага на доктор Станков. Намери го само по една фланелка край кръгла нисичка масичка заедно с още трима души, доста по-прилично облечени. И четиримата усилено пляскаха карти — обикновен белот. По приетата традиция лекарят го заведе в кухнята, но за съжаление сега там нямаше сандвичи.

— Нищо — каза той. — Съвсем нищо за отбелязване.

— Интересува ме страдал ли е от някаква неизлечима болест?

— Каква например?

— Рак, да речем... Или нещо в сърдечната област.

— Нищо подобно — каза лекарят. — Здрав е бил като бик.

— С какво е било стреляно?

— С парабелум 9-милиметров. Експертът доказва, че всички удари по капсулата са идентични и характерни. Искам да кажа, че оръжието не е било съвсем изправно, възможно е след четвъртия изстрел да е направило засечка.

Димов му разказа, че посетил преподавателката в техникума Замфирска.

— Замфирска ли? — обади се Станков без особен интерес. — Та аз я познавам. Много затворена и саможива жена. И подчертано властна.

Но когато Станков чу цялата история, озадачено се почеса по солидния си врат.

— Много интересно! — мърмореше той. — Никога не съм очаквал такива неща от нея. Ще излезе, че жената е наистина загадка, както казват простаците. Ти си абсолютно прав — такива като нея не могат да се срещат на път и на кръстопът.

Помисли малко и добави:

— Само едно не ми е ясно — как не е разбрала с какъв вълк има работа.

— Вълк ли? — попита Димов учудено. — Не преувеличаваш ли?

— Ни най-малко! — каза убедено Станков. — Слушай, Димов, ти можеш да четеш по лицата и очите на живите хора. Аз пък мога да чета по лицата на мъртвите. От мъртвото лице изчезват преструвката, навикът, изобщо всичко, което е външно. На мъртвото лице като на екран постепенно започва да се появява това, което е вътрешно, дълбоко и скрито. Аз го наблюдавах много добре тоя тип, който се бе проснал така драматично на пода.

— И какво видя?

— Каквото ти казах — вълк!

— Според тебе излиза, че убиецът кажи-речи е направил благодеяние на човечеството.

— Май че така излиза — усмихна се лекарят.

— Ами тогава да го оставим на мира!

— А, не, това е друга работа. Понякога по-силният вълк изяжда по-слабия.

— Във всеки случай за пръв път виждам сантиментален вълк — каза Димов замислено.

Лекарят примигна няколко пъти, отново се почеса по врата.

— Изобщо не съществуват — каза той. — Да не би да се е преструвал?

— Каква преструвка, като е бил готов да й даде всичките пари.

Лекарят се замисли.

— Ами представи си, че са били злоупотребени? Какво по-сигурно скривалище?

Димов просто подскочи на стола си от изненада.

— Ама аз наистина съм идиот! — възкликна той. — Как може да не ми мине тая проста мисъл през ума!

Той побърза да напусне дома на лекаря. След един час новият му ход беше вече действие — опитни финансови контрольори щяха да започнат още на другия ден пълна проверка на комисионерската дейност на Кирил Кушев. Наистина евентуалната злоупотреба още не означаваше пряка следа към убийството, но все пак можеше да подсказе нещо. Като привърши цялата си работа, той с удоволствие се качи на газката, уморено се отпусна на коравата ѝ седалка. Кой знае защо внезапно и остро той си припомни утринната сцена — момичето в черни дрехи в рамката на вратата, двете ивици светла като луна кожа между полата и грубо навитите чорапи. Той дори тръсна глава недоволен от себе си. Има си хас на всичко отгоре брат ѝ да излезе престъпникът. Поне засега трябваше на всяка цена да избие тоя образ от главата си, ако не искаше да рискува цялото разследване.

Като се върна в участъка, там все още нямаше никой от неговите най-близки помощници. Той помисли малко, после нареди да извикат при него Кротев. За пръв път мрачният и упорит като катър алкохолик изглеждаше по-кротък и от агне. Той седна смирено на стола, който му подадоха, безизразно погледна към Димов. В очите му нямаше никакъв живот — ни отчаяние, ни надежда.

— Слушай, Кротев, ако те затворя долу за един месец — гарантирам ти, че ще се излекуваш.

— От какво да се излекувам? — попита глухо Кротев.

— Ами от тая, дете по вашия край я наричат циганка — смес от гроздова и сливова.

— От това никой не може да ме излекува! — все тъй глухо отвърна Кротев.

— Еее — млад човек си още, има лек за всичко.

— За всичко — да, но не и за вашите произволи! — озъби се внезапно Кротев, макар в гласа му да нямаше озлобление.

— Кротев, внимавай какво приказваш! — също тъй без сръдня му възрази Димов. — Ние се мъчим да разкрием едно тежко престъпление, ти ни мамиш в очите. Ще ни кажеш ли сега какво си търсил в Косер?

— Ще ви кажа — измърмори неохотно Кротев.

— Знам какво ще ни кажеш — че си бил при жена.

В тоя миг вратата се отвори, в стаята влезе Паргов. Димов веднага усети, че е възбуден вътрешно.

— Точно тъй беше.

— И че тая жена има мъж, тъй че не ти е било удобно да ни кажеш.

Кротев се опули от изненада.

— Защо мислиш така?

— Ами всички тъй лъжат.

— Само че аз не лъжа. Туй е цялата истина.

И Кротев разказа подробно своята истина. Имал стара приятелка в Перник, бивша келнерка. Свързвало го с нея даже нещо като любов, но тя постепенно тръгнала по най-лекия път. Разделили се. След две години тя се оженила за един доста възрастен келнер, който работел сезонно по курортите. Това лято той бил в Созопол и Кротев решил да използва неговото отсъствие. Приятелката му живеела в Косер, той отишъл при нея с работническия влак, но на връщане изпуснал редовния влак за Перник. Тогава излязъл на шосето и скоро някакъв негов приятел го взел с камиона си. От благодарност Кротев го почерпил в някаква квартална кръчма, после отишъл при своите приятели.

— А защо първия път не ни каза истината?

— Забравил бях — измърмори мрачно Кротев. — Като препия, много често забравям всичко, каквото съм правил и като трезвен.

Димов записа имената на всички, които можеха да му бъдат свидетели по установяването на неговото алиби. Върнаха отново Кротев в ареста, Димов погледна въпросително своя помощник.

— Нещо се е случило?

— Нещо доста неочаквано! — отвърна Паргов сам учуден. — Ние намерихме в Гулеш плетачката, възрастна жена, която плете на ръчна машина. Бедна жена, която взема доста евтино, сякаш не знае новите цени. Тая година тя е изплела бели фланели на трима души от тия, които са пътували с влака. Но единият от тях е Славчо Кънев.

Димов го погледна със зяпнала уста.

— Сериозно ли говориш?

— Напълно сериозно, шефе, просто съм като шашнат.

— Честна дума, нищо не разбирам! — каза Димов. — И все пак е имал някаква причина да ни излъже.

— Може да не ни е излъгал — отвърна Паргов неуверено. — Може да е изпратил фланелата на брат си. Той има брат войник.

— Да, това е възможно — кимна Димов.

— И изобщо глупаво е да подозираме Кънев в някакви си вулгарни престъпления. Та той е един от най-сериозните и свестни хора в селото. Да не мислиш, че случайно са го избрали за общински съветник?

— Всичко мога да си помисля за човек, който ни лъже в очите! — каза Димов.

— Но ние внимателно разпитахме нашите доверени хора в селото. Никой никога не го е виждал с бяла фланела. Зер мислиш, че я облича само когато върши убийства? Дума да не става, тук има някакво недоразумение. Аз мисля, че ако го разпитаме, лесно ще разберем каква е истинската работа.

Дълго разсъждаваха по тоя въпрос. И решиха да изчакат няколко дни. Вън от подозрение, Кънев би могъл да се издаде с нещо, ако е наистина виновен. Сега той би могъл да ги излъже, ако го притиснат с пряк въпрос. Би могъл да им каже, че е загубил фланелата. Или пък че са му я откраднали.

— Всъщност кога е взел фланелата си? — запита Димов.

— Преди десетина дни!

— Виждаш ли? Работите стават още по-подозрителни. Може ли да забрави какво е вършил преди десет дни?

Решиха да усилят наблюдението върху Кънев и Несторов, да не ги изпускат нито за минутка от погледа си.

— Макар че нищо няма да излезе от тая работа! — каза скептично Паргов. — Почвам да мисля, че всичко това е работа на някой външен човек. Нашите като че ли са некадърни за такива сложни престъпления. Аз проверих навсякъде по адресните служби. Единственият външен човек из целия район е Манаско.

— Кой беше тоя Манаско?

— Ами третият, дето е играл с тях карти през оная нощ.

— Да, сетих се! — каза Димов. — Ама наистина ние съвсем го забравихме тоя Манаско... А може би трябваше точно с него да почнем. Знаеш ли нещо за него?

— Нищо особено. На вид съвсем безобидно момче. Главен механик в ремонтната. Дошъл е преди три месеца от София.

— Дошъл от София? Та кой е луд да дойде от София в Гулеш? Има ли някакви препоръки?

— Какви препоръки? Механиците са дефицитен кадър. Ремонтните работилници си ги крадат един от друг с премии и награди, като че ли са футболисти. Кънев го е лапнал веднага като топъл хляб, казва, че бил отличен работник.

— Кой ти каза?

— Самият Кънев.

— Намерил си кого да питаш!

— Тогава още не бях ходил при плетачката. Даде ми да прочета заявлението му и писмената му автобиография. Спомням си, че е родом от Требич, завършил техникум. Споменаваше и местата, където работил. Изобщо всичко си беше съвсем редовно.

Димов се замисли.

— Още рано сутринта ще пратиш Ангел в София. Искам да провери всичките му работни места и да събере за него най-точни сведения.

Димов му разказа за днешното си посещение в Перник. Когато свърши, имаше чувството, че носът на неговия помощник се е удължил с няколко сантиметра.

— Не вярвам в предчувствията! — каза Димов най-сетне. — Кушев е знаел нещо, и то нещо много важно. Може би то е

предизвикало тая серия от убийства. Едно не мога да разбера — какво е мястото тук на Евтим Дъбев — тая чиста божа кравица.

Телефонът иззвъня, Димов вдигна слушалката. Той слуша дълго, после каза едно-единствено изречение.

— Да, докторе, ще дойда.

И затвори слушалката. Лицето му беше оживено.

— Доктор Станков — каза той. — Братовчедът на Кушев пристигнал в Перник. Погребението ще стане утре в четири следобед. Непременно ще отида. Имам чувството, че там ще присъства някое от главните действащи лица. Абе в тоя ваш град сервират ли кисело мляко?

— Върви, ще те заведе — каза Паргов.

Като се върна у дома си, Димов в продължение на един час чете бележките, които бе водил по двете убийства. След това обърна нова страница и започна да пише.

НЕПРОВЕРЕНИ ВЪЗМОЖНОСТИ

1) Евтим Дъбев не е убит за грабеж. Той е станал неволен свидетел на нещо, което убиецът не е искал да узнаят и други.

2) Лицето в задното дворче не е убиецът. Той е бил при Кушев по някаква работа. Напуснал е дома, за да не бъде уличен в убийството.

3) Кушев е убиецът на Дъбев. Второто убийство е като възмездие за първото.

4) Убиецът на Дъбев и Кушев е едно и също лице, но то не е от местното население и идва някъде отвън — от Перник или от София.

5) Кънев познава убиеца, но не вярва в неговата вина. Той просто иска да го запази от неприятности.

Сутринта към десет часа Димов получи пълната справка за Янко Несторов и я прочете внимателно два пъти — буква по буква. Оказа се, че Несторов не е роден в Гулеш, а във Войниково в доста бедно семейство. Там завършил прогимназия, след това работил като помощник-шофьор на един автобус, който обслужвал линията Войниково — Дупница. Като младеж не е имал никакви политически прояви — ни положителни, ни отрицателни. Бил взет след това войник в картечна рота — нямаше сведения за поведението му там. Като редовен войник е участвал в двете фази на Отечествената война, където се проявил добре и получил два ордена за храброст. След уволнението си се оженил за Цветанка Клисурска, жителка на Гулеш, и дошъл у дома на жена си като заврян зет. Бил член на земса, чиято организация в Гулеш била изцяло под влиянието на Никола Петков. Сам той по време на първите парламентарни избори бил застъпник на опозиционния кандидат. След разтурянето на опозиционните партии престанал да се занимава с политическа дейност. През 1953 година загиват при нещастен случай жена му и тъстът му. (Тук имаше отметка — „виж справката“.) Оженва се втори път за момиче от Войниково, довел я в дома на бившата си жена. По-късно си направил нова къща, потръгнала и частната му работа като монтьор. Държал се лоялно, дори благосклонно към местните мероприятия на властта. Има две живи сестри и брат, загинал през първата фаза на Отечествената война. Следваха имената на пет души негови близки приятели. На първо място беше сложено името на Славчо Кънев.

С особено внимание Димов прочете справката. Неговият тъст, Петър Клисурски, член на БКП, бивш боец, донесъл от фронта няколко английски сферични бомби и пистолет. Показвал ги на приятели. На 12 март 1953 година при някаква невнимателна манипулация бомбата избухнала в ръцете му и убила него и дъщеря му. Отношенията между Клисурски и Несторов били лоши. Но през цялата вечер Несторов бил с приятели в кръчмата и не бил я напускал нито за минутка. Там му

съобщили за нещастieto. Двете сферични бомби и пистолетът били иззети от милицията.

Това беше всичко. Димов помнеше наизуст целия си бележник, за да има нужда да прави справки. Опозиционният земс се споменаваше там само веднъж във връзка, с биографията на Кънев. Думата бомба се споменаваше във връзка с атентата върху лагера на бригадирите. Но в протокола, който Димов бе чел, не се споменаваше нищо от какъв тип е била бомбата, хвърлена в бригадирския лагер. И двете съвпадения бяха твърде общи и най-важното — твърде далечни. И при най-голямо напрежение на мисленето трудно беше да се предположи някаква връзка със сегашните събития. И все пак в бележника си той написа една нова точка.

б) Несторов е един от атентаторите в лагера на бригадирите. Сега той си разчиства пътя от волни и неволни свидетели.

Едва към три часа следобед се върна Ангел, който бе изпратен в София по проверката на Манаско. Той се наведе над своя бележник, изпълнен с криви драскулици, и зачете бавно.

„Манасиев не е отбелязал в своята автобиография всички места, където е работил. В един от гаражите намерих един от неговите бивши доста интимни приятели. Разказа ми за него всичко най-хубаво. И ми каза, че сега работел в сервиз «Витоша». Тоя сервиз не беше споменат в неговата биография и аз веднага се досетих, че това не е случайно. Там говорих с партийния секретар и още две свестни момчета. Оказа се, че Манасиев е бил уволнен дисциплинарно. И тримата твърдяха, че бил много опитен механик, но крайно лош работник. Идвал често пъти пиян на работа. Вземал пари от частни клиенти, за да ги вреди по-рано при сервизните услуги. Изобщо бил алчен за пари — всички твърдят това единодушно. Все пак го търпели, защото нямали опитни работници, затваряли си очите пред неговите безобразия. Най-сетне чашата преляла. Миналата година по това време се скарал пиян с един от своите колеги. И го ударил с щанга по главата.“

Ангел погледна шефа си и добави многозначително.

— Ударил го подло отзад. Монтьорът паднал като подкосен на земята в пълно безсъзнание. Отвели го веднага в „Бърза помощ“. Получил сътресение на мозъка, известно време имал парализа на лицевите мускули. Манасиев бил арестуван и съден. И все пак отгървал затвора — осъдили го на шест месеца затвор условно и да плати 500 лева обезщетение за телесна повреда.

— Платил ли ги е?

— Ами, ще ги плати... Казват, че бил изчезнал. Аз не посмях да им кажа къде работи сега, исках по-напред да ви питам...

— Добре си направил! — отвърна Димов доволно. — Сега за сега той ни е нужен.

Нямаше повече време за губене в града, трябваше да замине на погребението в Перник. Шофьорът им имаше почивен ден, той седна сам зад волана. В Перник първата му работа беше да посети Държавна сигурност, но там не можаха да му дадат никакви подробности с каква бомба е било извършено нападението в бригадирския лагер, тъй като цялото разследване било водено от софийска група. Доктор Станков беше в окръжното управление, посрещна го, както винаги, приветливо.

— Срецнах се с братовчедата на Кушев — каза той. — Видя ми се симпатичен човек. И сега не носи името Кушев, а Стефанов, изглежда, срамува се от старото си име, иска да се забрави.

— Ще бъде ли на погребението?

— Да, разбира се, макар и без жена си. Ти знаеш, че процесии няма, ще трябва да отидеш направо в църквата.

— В църквата?

— Да, това е изричното желание на Замфирска.

— Каза ли на Стефанов, че ще получи наследство?

— Дума да не става, аз не се меса в чужди работи.

Димов се качи на газката и пое към гробищата. И макар да пристигна там десетина минути по-рано, за негово учудване опелото вече беше започнало. Той влезе в празната църква и в първия миг се почувства наистина неудобно. Край ковчегата имаше само трима души — Замфирска, един добре облечен мъж на средна възраст, навярно адвокатът сродник, и един доста възрастен човек в грубички градски дрехи, който бършеше малките си зачервени очи с грамадна шарена кърпа. Без да се смуцават от своята малобройна публика, двамата свещеници с упоение пееха „Место злачное“. Никой не вдигна очи да

го погледне и възползван от това, Димов побърза да даде заден ход, сподирян от тъжната и приятна миризма на тамяна. „Упокойное“ долиташе до него мекият тенор на свещеника, смесен с нежния звън на кандилницата. Навън го намери един от неговите хора, явно отегчен от погребалната обстановка.

— Кой е този третият, възрастният човек? — попита Димов.

— Бай Спиридон, председателят на трудовопроизводителната кооперация. Той му даваше работа, но че са били приятели — не знаех.

— Имаш ли представа що за човек е?

— От ангел по ангел! — засмя се сътрудникът. — То се знае, нищо не разбира ни от бакелит, ни от производство, но кооператорите го тачат и за друг председател не дават дума да се отвори. Бил справедлив! За справедлив, справедлив е, но някой друг по-отракан би повишил доходите на кооперацията.

Димов се замисли.

— Аз няма да дойда на гроба — каза той. — Но ти иди. След това, като свърши всичко, кажи на адвоката, че искам да говоря с него. Много любезно, разбира се, да не го стреснеш. Ще ви чакам ей на тая пейка — той посочи една овехтяла пейка, полускрита зад зажълтелите листа на японската акация.

Димов седна на пейката и извади вестника. Но не му се четеше, от няколко дни не можеше да намери в себе си търпение да прочете два реда. След малко гробарите изнесоха ковчега и малко грубичко го натикаха в катафалката. Привикнали, конете кротко потеглиха, колелетата заскърцаха, кандилницата меко отзвъня по сенчестата алея. „Место спокойное!“ — мислеше Димов с униние. Никой не можеше да оспори това единствено предимство на мъртъвците. След това стана тихо, слънцето силно климна на запад, сенките протегнаха черните си ръце към гробовете.

— Другарю Димов! — обади се някой.

Димов трепна така силно, сякаш беше заспал. Но не беше заспал, разбира се, просто беше изчезнал в своите мисли. Нима наистина бе минало толкова време? Пред него стоеше сродникът, доста по-тъжен, отколкото го бе оставил в църквата.

— Искам да поговоря с вас, другарю Стефанов.

Мъжът го погледна недоволно.

— Мислите ли, че тук е най-подходящото място? — запита той.

— Да, прав сте. Тогава да слезем в града.

Те тръгнаха с газката и скоро излязоха на пътя. Най-напред настигнаха бай Спиридон, който продължаваше упорито да бърше носа си. Доста солиден аванс пред него бе взела учителката, която вървеше изправена и стегната, с твърдата стъпка на човек, който не може лесно да бъде съкрушен. От някаква пряка улица излязоха два железни самосвала, целите оплескани с вар, и заляха всичко с жълтеникав прахоляк.

— Познавате ли тая жена? — запита Димов.

— Не, за пръв път я виждам — отвърна адвокатът. И като помисли малко, добави: — Винаги съм си представял моя братовчед с малко по-друг вкус.

Скоро влязоха в града, много оживен и шумен в тоя час. Димов спря край тротоара.

— Това кафене ми се вижда доста празно — каза той. — Мисля, че и за вас ще бъде тъй по-удобно.

— Да, благодаря — кимна адвокатът.

Тъкмо слязоха и един яростен сержант от КАТ връхлетя върху тях.

— Ти сляп ли си? — кресна той. — Не виждаш ли знака?

Трябваше да гарират колата в една малка странична улица и да се върнат пеша до кафенето.

— Хората тук не се отличават с голяма любезност — каза адвокатът. — Идвал съм по дела и винаги някой за нещо ще ми се скара.

И в кафенето им се скараха. Адвокатът се опита да си поръча отделно захарта и нескафето, отделно топлата вода. Келнерката го изгледа презрително.

— Не практикуваме — каза тя късо. — И изобщо нямаме нескафе.

— Ами нали преди малко казахте, че има...

— Бях забравила — отвърна нервно келнерката. — Ама пък хора!

— Тогава не искам кафе, дайте ми една плиска!

— И вие не знаете какво искате — каза мрачно келнерката и потътри бавно мощните си крака към бюфета.

— Всичко е от пушека! — въздъхна адвокатът. — Тоя пушек прави хората нервни. И с какво мога да ви бъда полезен?

— Вие май че сте партиен член — каза Димов.

— Отскоро — каза адвокатът. — Защо мислите така?

— Ами покойният ужасно се е дразнел, че вие ще бъдете негов единствен наследник.

Адвокатът едва забележимо се усмихна.

— Може би ще поискате от мене алиби? — попита той. — Понеже съм единствен наследник? Да, макар и случайно, имам абсолютно алиби.

— По-скоро ме интересуват вашите отношения...

— Бяха съвсем нормални — както между първи братовчеди, разбира се. Не сме се виждали много често. Но той ми имаше доверие, приказваше пред мене всичко открито.

— Искате да кажете, че спокойно си е показвал истинските политически убеждения?

— Точно така!

— И какви бяха те според вас?

Адвокатът се намръщи.

— Не е много възпитано да се говори така пред ковчегу му. Но той беше краен реакционер.

— Фашист?

— Е, не точно това. Но нещо подобно!

— Да, наистина ви е имал доверие — кимна Димов. — Защото всички други го смятат едва ли не аполитичен.

— Той беше рядко умен човек — отвърна адвокатът. — И неговите крайни убеждения наистина не му подхождаха. И все пак истината си е истина — той беше точно такъв, какъвто казах. По-краен и по-бесен от него не съм виждал в живота си. Жена ми просто не можеше да го търпи.

— А понякога и от такива хора има полза! — каза Димов. — Знаете ли, че ще получите наследство?

— Да, знам. Има някаква къща, но не съм я виждал.

— Тя е една най-обикновена съборетина. Но той има доста пари и в спестовната си книжка. Около двайсет хиляди.

— Ха! — възкликна адвокатът озадачен. — Наистина?

— У нас е спестовната му книжка.

— Просто невероятно! — възкликна адвокатът. — Винаги съм смятал, че едва свързва двата края. Понякога сме ходили заедно на ресторант, винаги аз съм плащал сметките до стотинка.

— Изобщо говорил ли е някога с вас за сделки? Искал ли ви е адвокатски съвет?

— Не. Той познаваше законите не по-зле от мен...

Димов се облегна на стола и погледна внимателно своя събеседник.

— Няма да скрия от вас, че ние сме крайно озадачени от неговото убийство — каза той. — Какви могат да бъдат причините? Политически? Просто е нелепо. Властта и законите у нас са доста силни, за да има място за някакво лично възмездие. А техните? Ако е извършил някакво предателство, да речем. Или се е готвил да го извърши?

— Това пък аз не допускам.

— Тогава какво остава да мислим? Може би е измамил някого в някаква сделка. Някакво лично отмъщение? Или може би женска история. Говорил ли ви е някога нещо за жени?

— Не, в това отношение беше крайно въздържан. Още преди година ми беше казал, че е намислил да се жени. За много сериозна жена, както той каза. Навярно е ставало дума за тази дама, която беше днес на погребението.

— Предполагам, че е ставало дума за нея. Той искал малко преди убийството да прехвърли всичките си пари на нейно име. Но тя не се съгласила.

— Тя не се съгласила? — попита недоверчиво адвокатът. — На такава измишльотина никакъв адвокат няма да повярва.

— И все пак, изглежда, че е истина — вдигна рамене Димов. — Какъв интерес има да ни лъже!

— Впрочем... — адвокатът нерешително млъкна.

— Какво Впрочем?

— Искях да кажа, че е възможно и да е истина. Тя например бе поела всички разноски по погребението. Искях да ѝ върна парите — само ме изгледа презрително. Сега мисля да ѝ ги пратя по пощата.

— Пак ще ви ги върне — каза Димов убедително. — Тя е един изключително честен и достоен човек.

— А може би е искал чисто и просто да съхрани тия пари в нея — каза адвокатът. — Ако ги е придобил по незаконен начин... Но там е работата, че аз не вярвам в това. Не беше такъв човек да рискува с дребни мошеничества. В него имаше и характер, и достойнство. Положително парите ги е придобил по честен начин. А освен това не е чудно да е укрил нещо и от баща си.

— Тогава все пак остава открит въпросът — защо, по дяволите, е искал да прехвърли сумата на името на своята приятелка?

Но адвокатът беше безпомощен да му помогне дори и с някакво далечно предположение. Когато се връщаше с газката към градчето, той все още блъскаше ума си с тая загадка. И все повече се уверяваше, че надали Кушев се е опитвал да скрие парите си в учителката. Навярно той е познавал Замфирска по-добре от всеки друг, имал е представа за нейната безукорна честност. Учителката никога не би укрила пари, ако узнаеше по някакъв начин, че са придобити по незаконен път.

В участъка нямаше никакви новини. Паргов го чакаше в кабинета му, кисел и без настроение, унило чоплеше с кибритена клечка едрите си конски зъби.

— Нищо и нищо! — каза той отегчено. — Като че ли преследваме духове.

— Ти всеки ден ли искаш да стават убийства?

— Искам да тръгнем по някакъв път. Не можем така да се лутаме като слепи.

— Ами като сме наистина слепи?

— Ти не си, ти нещо криеш от мен...

— Де да беше тъй! — въздъхна Димов.

Той му разказа всичко, което бе научил през последния ден. И все пак това беше нищо. Нещата ставаха все по-сложни и все по-заплетени.

— Това е положението! — каза Димов отегчено. — Не ни остана нищо друго, освен търпеливо да промиваме рудата. Щом диамантът е там, ще го намерим. Стига от много бързане да не го изхвърлим заедно с камъните и пясъка.

— А ако не е в тая руда? — попита скептично Паргов.

— Там е... Но ако не е, ще търсим нова руда.

— Ето ти тогава още една лопата — каза Паргов без настроение.

Това беше справката на Славчо Кънев. Когато привърши четенето, Димов разбра, че в тая руда няма почти нищо. Като младеж преди 9 септември Кънев се е държал добре, минавал за антифашист. Служил съкратен срок в армията, тъй като по това време и брат му бил войник. Като се върнал, станал член на земса, очевидно под влиянието на своя приятел Янко Несторов. Той помогнал на Янко и в парламентарните избори. Тук се затваряха тъмните страници, започваха светлите. Държал се много скромно, много лоялно, постепенно получил пълно доверие, особено като добросъвестен и честен работник. Отлично се справял със своята работа и в машинно-тракторната станция, където бил първенец механизатор. Получил е две високи трудови отличия. За тия му качества бил „издигнат“ от масите като кандидат за общински съветник и по-късно избран. Много добре се проявявал и като общински съветник — енергичен и инициативен. От две години изпълнявал длъжността началник на ремонтната работилница при обединеното стопанство. Миналата година неговата ремонтна получила преходното знаме „Окръжен първенец“.

— Имам чувство, че тая справка е писана от родния му брат! — каза Димов иронично.

— И брат му не е лошо момче.

— И сестра му не е лошо момиче, разбира се. И все пак тоя човек ни излъга. Излъга не нас, излъга държавната власт, на която уж толкова добросъвестно служи. А знаеше много добре за какво важно дело става дума.

— Да, прав си! — каза Паргов унило. — Но сигурен съм, че става дума за някакво недоразумение. Славчо е свястно момче, това личи от всяка негова стъпка.

— Все пак държа да бъде следен неотлъчно! — каза Димов твърдо. — Минута по минута. Проверихте ли показанията на Георги Кротев?

— Остана май още една дребна справка.

— Имам чувството, че нарочно не бързаш.

— Както и ти преди това, другарю капитан.

Димов погледна часовника си.

— Късно ли е за раци?

— Напротив, тъкмо време е.

— Ами тогава да вървим, Паргов. Нека ни се отпуснат малко нервите. С напрегнати нерви никаква сваятна работа няма да свършим.

Реката тихичко шумеше, в шавара раците трудолюбиво работеха със своите щипци. Легнал по гръб на отъпканата трева, Димов разсеяно се взираше в трепкащото небесно мляко. И изведнъж много ясно забеляза това нещо, за което досега само бе чел и слушал.

— Паргов, виждал ли си летяща чиния?

— Каква летяща?

— Чиния, братле. Не си ли чувал?

— Май че съм чувал някакви измишльотини.

— А сега ще я видиш с очите си! — каза Димов весело и посочи с пръст. — Натам, малко по-вдясно. Лети и при това идеално.

— Наистина! — трепна Паргов. — Но не е чиния!

— А какво според теб?

— По-скоро мяза на пумпал.

— Може би виждаш по-добре от мен...

Те гледаха мълчаливо странния летящ предмет, който светеше като бензиново пламъче върху черното кадифе на небето.

— Наистина какво може да бъде това? — попита Паргов озадачено.

— Според мен космически кораб — отвърна Димов шеговито. — Не земен, разбира се.

— И какво правят там?

— Просто ни се чудят на ума. Да вадим ли?

В рачилото на Димов имаше грамаден рак — гигант, мрачен и апатичен, без желание за съпротива — може би затуй че бе загубил в някаква битка една от щипките си. Димов го пусна в чантата и вътре за миг настана такава суматоха, сякаш гигантът се сби едновременно с всичките си колеги.

— Ето това се казва рак! — възкликна Паргов с възхищение. — Това е добър знак, ще видиш.

Но следният ден беше горещ и празен, отникъде не идваше никаква новина. Колкото и внимателно да промиваха рудата, диамантът не се показваше — нищо, освен пясък и камъни. Най-сетне освободиха Георги Кротев, който едва ли не бежешком се запъти към най-близката кръчма. Паргов беше заминал сутринта за Войниково и Гулеш и не се върна до обед. Неговата задача беше този ден да проучи как стоят работите в производителната кооперация, какви са вътрешните отношения, какво представлява този бай Спиридон. В себе си не очакваше да се получат там някакви изненади, но все пак се чувстваше длъжен да направи проверката.

И следобедът беше все така пуст и горещ, потънал в бездънната провинциална глухота. Само някъде в далечината едва се чуваше досадното потракване на кълвач, който старателно пощеше някакво кухо, изсъхнало дърво. Вратата се отвори, в стаята влезе Паргов и седна мълчаливо срещу него.

— Началство, лоша новина! — обади се той най-сетне. — Още едно убийство.

— Убийство? — трепна поразен Димов.

— Да, убийство, в Гулеш. Можеш ли да се сетиш кой?

Димов прехапа едва ли не до кръв устните си.

— Да, знам — каза Димов. — Славчо Кънев...

Паргов го погледна едва ли не със страх.

— Защо мислиш така? — попита той стреснато.

— Бил е убит, за да не издаде кому е дал плетената фланела.

— Ами щом си знаел, защо не...

— Мълчи! — прекъсна го нервно Димов. — Мислех си, че работите ще се развият по съвсем друг начин.

— А ето сега виждаш! На нашата съвест ще тежи това ново убийство. И на нашите колебания.

Димов все още нервно хапеше устните си.

— И как е станало това?

— Не, не искам нищо да ти разказвам! — отвърна Паргов. — Може да те поведе по крива пътека. Най-добре е сам да се запознаеш с фактите.

— Лошо! — въздъхна Димов. — Изчезна и последният жив свидетел. Но да вървим, да видим...

По пътя до Гулеш не размениха нито дума. Седнал до шофьора, Димов дори не се опитваше да размишлява, с празен поглед гледаше още по-празното и пусто поле. Едва като стигнаха в Гулеш той се посъживи и запали цигара. Газката спря пред селсъвета, те веднага отидоха в дежурната стая. Зад бюрото, запотен и унил, седеше Първан и някак гузно поглеждаше към тях. До отворения прозорец стоеше слабичък младеж с омаслен комбинезон, монтьор от ремонтната работилница. Именно той беше натоварен да наблюдава своя началник, да не го изпуска нито за миг от очите си. Макар и съвсем дребен, погледът му беше жив и умен. Димов веднага разбра, че не бяха направили лош избор.

— Добре, разказвай! — подкани го Димов. — Не бързай, интересуват ме дори и най-дребните подробности.

Младежът преглътна сухо.

— Ами трябва да беше към два и десет часът. Уж демонтирах някакъв радиатор, но то се знае — окото ми все натам. По едно време началникът излезе, поогледа се и взе велосипеда. Аз нищо, спотайвам се! Той дори не погледна към мен, макар че бях единственият човек наоколо. Но като излезе на пътя отново внимателно се огледа — и нагоре и надолу. И тогава се качи на велосипеда.

— А къде точно беше велосипедът?

— Пред вратата на канцеларията.

— Винаги ли го държи там?

— Не, друг път го оставяше под навеса.

— Добре, карай нататък.

— Качи се на велосипеда и потегли не към селото, а по пътя за Яснец. Тая работа бая ме учуди. Яснец е далеч, а друго по пътя няма. Ако е тръгнал за Яснец как ще тичам десет километра след него? Дума да не става, ще ми избяга. Но да го оставя току-тъй — и то не бива. Излязох на портата, но не посмях веднага да тръгна след него.

Забелязах, че докато прашеше по шосето, още веднъж се обърна назад. Почаках да завие — там, ако си забелязал, шосето прави чупка, на завоя има дървета. Щом зави и аз хукнах. Щом стигнах на завоя, отново го видях — продължаваше си по пътя. И бая беше отминал.

— Бързо ли караше?

— Не много бързо. Обикновено.

— Имаше ли други хора по пътя?

— Никой, пустотия. И това беше най-лошото. Ако тръгна веднага след него и той се обърне — всякак ще ме види. Почаках да отmine още малко, после тръгнах и аз, но не по пътя — встрани, по канавката. Мислех си — тоя мръсен комбинезон е жив камуфлаж. И тъй излезе — той още два пъти се обърна да погледне назад, но и двата пъти не ме видя, аз го усещах и прикляквах. Тъй измина, да кажем, един километър, после внезапно сви наляво. Аз веднага се сетих къде е тръгнал — там има пряк черен път за Калково. Дори път не е, коловоз, само през лятото, на сухо, оттам ще mine някоя волска кола. Но за велосипед е добър, нищо не пречи. Дойде ми наум, че работата е дебела, ускорих крачките. След малко и аз бях на черния път. Още го виждах, но след малко изчезна — полето е хълмисто и нагънато, бавно се изкачва до Калковския хребет. Вървя след него и си мисля — ами ако изведнъж ми изскочи отнякъде? Ако ме е видял, да речем, и иска да ме изпъди? Намислих да го излъжа, че и аз съм тръгнал за Калково, уж имам там болна сестра.

— Имаш ли наистина?

— Имам, но не е болна. До едно време все ми се мяркаше, после съвсем изчезна. Вървя аз и се чудя да продължавам ли нататък или да се върна обратно. Къде ще го гониш, с велосипед е. Но си помислих — ако отива в Калково, може там да го срещна. Ще се прикрия някъде, ще гледам. Веднага включих на трета, но пътят не е дип за бързане. Колкото повече вървиш към хребета, по-стръмен става. Дойде ми наум, че и началникът — иска не иска — ще трябва и той да слезе и да бутне колелото. Именно това ме окуражи...

— И никого ли не срещна по пътя?

— Никого — празен път е това, рядко се мяркат хора. Един овчар само видях, но беше доста настрана от пътя. Тъй изминах два километра, ако не и повече. След това пътят стана доста каменлив, пък и съвсем открит на всичко отгоре. До билото всичко се вижда като на

длан, но началникът го нямаше. Значи, добре е карал, успял е да стигне до билото — помислих аз. А точно там хребетът е обрасъл с гъсто меше...

— Какво е това „меше“?

— Дъбова гора, но ниска, изродена. Дръвчетата от метър до два. Но е бая гъста и оплетена. Дотам имаше около километър. Стръмно не стръмно трябваше да натисна още газта. Бях изминал повече от половината път и изведнъж чувам изстрели. Спрях. Най-напред три един след друг, после четири.

— Погледна ли си часовника?

— Погледнах го — точно три без пет. Като стигнем с колата, ще ти кажа къде точно чух първия изстрел.

— Карай нататък.

— Забързах колкото сили имам, едва допълзах до върха. Там пътят върви известно време из горичката — пусто, никакви хора. Даже ме достраша. Ако ми светнат и на мене куршума, нито ще види някой, нито ще чуе. Вървя тихо и се оглеждам. Тъй стигнах на самия превал. От това място се вижда целият път — чак до Калково. И никъде никакъв велосипедист. Пък и стрелбата не ми излиза от ума... „Тоя път, Данчо, мисля си, хептен дебела стана!“ Да не са пречукали началника? Ако са го пречукали, убиецът няма да стои там и да чака, сигурно отдавна е офейкал. Насъбрах повече кураж, почнах да гледам в горичката ту вляво, ту вдясно, нищо не пропускам. И изведнъж го видях проснат, целия в кръв. Нито съм го приближил, нито съм го бутнал, плюх си на петите и право тук. Добре че Първан чакаше, след малко дойде и бай Паргов.

— Сега има ли човек при трупа? — запита Димов.

— Да, изпратих веднага Стоян с мотоциклета! — отвърна Паргов.

— Ти има ли какво да кажеш? — обърна се Димов към Първан.

— Как да няма! — погледна го младежът умърлушено. — Само че моята е много по-объркана. За Янко следеше един от нашите отрядници — той живее точно срещу тях. Точно в два без десет нашият отрядник ме намери в ресторанчето — тъкмо обядвах. Беше целият запъхтян и разтревожен. Точно в два без двацет Янко извадил мотора на улицата и го запалил. Но там е работата, че той е извършил това доста скрито. Обикновено той излиза с мотоциклета на малката

пряка улица, дето е официалният вход. През там минахме и ние, когато направихме обиска. Но откъм шосето има голяма двукрила порта, която стои винаги заключена. През нея той вкарва за гариране само леки коли. И тоя път Янко именно оттам извадил мотоциклета. Нашият отрядник съвсем случайно го зърнал, веднага изтичал да види какво става. Погледнал скрито през оградата — Янко минал край него и с голяма скорост отпрашил по шосето към Войниково и Перник. При подобен случай нашият отрядник няма задача да го преследва сам, а да ми се обади. Най-напред ме потърсил в дежурната стая, но аз вече бях отишъл да се храня в ресторанта. Все пак той се досетил, че съм там и ме намери.

— Бях наредил дежурната стая никога да не остава без човек — каза Димов сърдито.

Първан погледна виновно към Паргов.

— Няма какво да ме гледаш, говори истината! — обади се Паргов.

— Бях го помолил да ме замести, но и той излязъл за малко. Тъй или иначе бяхме загубили вече десетина минути. Те са и много, и малко. Поколебах се — да го подгоня ли моментално?! Мотоциклетът ми беше точно пред ресторанта. Но се разколебах. Ако той надуе здраво газта — я го стигна, я не го стигна. И току-виж, че сме го изпуснали.

— Ами ако не беше загубил тия десет минути? Какво щеше да правиш?

— Щях да го подгоня, разбира се. Но сега се отказах, отидох в дежурната на телефона, дадох му номера на телефона и описах как изглежда Янко.

— А как изглежда?

— С тъмен панталон, с кожено яке и жълта каска на главата си. И с предпазни очила, разбира се. Жечев ми каза да бъда спокоен — щом влезе в града, щели да го поемат.

— Да, това добре — кимна Димов. — И те го изпуснали.

— Откъде знаете? — малко объркано попита Първан.

— Толкова е близко до ума. Но нищо, продължавай.

— Всъщност аз съм виновен, че са го изпуснали — каза неохотно младежът. — Отрядникът ми каза, че Янко заминал с мотоциклета си, с червената Ява. Аз знаех номера и го дадох на майор

Жечев. Но по-късно разбрахме, че мотоциклетът не бил негов, а на някакъв клиент, който го оставил на поправка. Тъй или иначе Янко минал през контролния пункт.

— В колко часа?

— В три без десет. Милиционерът, който бил на пост, видял, че номерът не е същият, пропуснал мотоциклета и дал знак на лейтенанта, изпратен от Жечев, както се били условили. Дълго чакали след това — нищо. Обадиха ми се по телефона от поста, че е минал човек, който външно отговаря на описанието, но с друг номер. Тогава направих допълнително проверката и разбрах каква фатална грешка съм направил.

— Милиционерът на пост взел ли е номера на мотоциклета, който минал край него?

— Не го е взел. Само разбрал, че не е същият, който му трябва.

— Съвсем ала-бала! — каза сърдито Димов. — Грешка до грешка. Но така или иначе ти си положил доста грижи да му създадеш добро алиби. Щом е бил в три без десет на контролния пункт, той не може да бъде убиецът на Кънев.

— Това не е алиби! — каза Първан неохотно.

— Защо мислиш така?

— Ами милиционерът не може да каже нищо определено. Дори номера не е взел. А този с жълтата каска може да е бил съвсем друг човек, който няма нищо общо с Янко. При това милиционерът не познава лично Несторов, никога преди това не го е виждал.

— Казваш го, ама не го вярваш — измърмори Димов. — В себе си вярваш, че с мотоциклета е бил именно Несторов.

Димов мина няколко пъти замислен из стаята, после отново седна на мястото си.

— Освен тая възможност, която Първан подсказа, има още две други. По-простата е следната: през контролния пункт е минал именно Несторов. Защо с чужд мотоциклет? Ами много просто — поправил го е, отишъл да го върне на клиента. В тоя случай той е невинен. Но има и втора възможност. Мотоциклетът е минал през контролния пост, но с него е бил друг човек, който само се е облякъл в неговите дрехи, нахлупил каската му. Защо? Естествено, за да създаде алиби на Несторов.

— Но откъде той може да знае, че ние ще го засечем на контролния пост? Или пък няма направо да го арестуваме?

— Да, възражението е правилно и е доста трудно да му се отговори. Но той не е глупак, сигурно знае, че е под наблюдение. И щом ви се е изплъзнал в Гулеш, близко до ума е, че вие ще го търсите на контролния пункт.

— Не, не е убедително! — обади се Паргов. — Първан е прав, не би се подложил на такъв риск. Ние наистина бихме могли да го арестуваме или поне да го разпознаем. Освен това защо така тайно се е измъкнал от дома си? Ако е търсил алиби на контролния пункт, ние би трябвало да знаем, че той е тръгнал. И не би се крил, даже напротив.

— Тъй е, тъй е! — кимна унило глава Димов. — Всичко това е така, както казвате. И все пак факт е, че е минал, без да го спрете. Казвате, че поради случайна грешка на Първан. Може и грешката да е предвидил.

— Мене не ми се вярва да е чак толкова умен.

— Искрено казано — и на мен не ми се вярва. И освен това кой може да бъде вторият човек? Излиза, че нямаме работа с индивидуален убиец, а с цяла банда. Именно тая хипотеза на мен ми се вижда крайно съмнителна.

И изведнъж той се досети.

— А къде е Манасиев?

Всички се спогледаха учудено. В общата залисия те съвсем бяха забравили монтьора.

— Ами сигурно е в ремонтната — каза Първан.

— Какво значи това „сигурно“ — погледна го учудено Димов. — Кой наблюдава Манасиев?

— На мен възложиха — обади се Данчо. — Но аз нали трябваше...

— Кога го видя за последен път?

Младежът се изчерви.

— Май че не помня... А, да, сетих се... Последен път го видях към един часа. Беше седнал под навеса, обядваше хляб и салам. След това съвсем го изпуснах от очи. Ами аз следях главно за началника, на Манасиев не обръщах много внимание.

— Е, хубаво сте го инструктирали! — обади се Димов сърдито. — Първан веднага да отиде в ремонтната. Ще трябва да установиш от

другите работници къде е бил около три часа.

Първан скочи така енергично от мястото си, че Димов неволно се усмихна. Очевидно тоя път младият човек не гореше от желание да бъде близо до своя придирчив началник. Точно в тоя момент някъде под прозореца тежко избуCHA автомобилен мотор и угасна.

— Чакай! — каза Димов. — Това е навярно доктор Станков. Ще вървим заедно.

Наистина беше доктор Станков със своя хладилен вагон. Когато си подаде ръката, лицето му беше крайно озадачено.

— Ама ти наистина биеш всички рекорди. Такава серия от убийства в тоя край никога не е ставала.

— Сигурно аз съм кутсуз! — каза Димов мрачно.

Димов остави своя помощник в Гулеш, за да чака евентуално новини от Перник. В газката се качиха доктор Станков и Данчо, Първан отиде при шофьора на доктора. Керванът потегли мълчаливо в горещия следобед и скоро излезе от селото.

— Както вървят работите, следната жертва трябва да бъдеш ти! — обади се Станков. — Натам води логиката.

Димов не отвърна. Край ремонтната работилница свалиха Първан, двете коли продължиха нататък. След малко се отбиха по черния път — точно такъв, какъвто отрядникът го бе описал — два плитки коловоза върху изгорялата трева на полето. Двете коли намалиха хода, бавно се залюляха по неравната почва. Най-сетне Димов с няколко думи разказа на лекаря какво се бе случило. Отново настана мълчание. Колите все тъй се люлееха по коравата, изсушена земя. Полето тук беше съвсем пусто, никъде не виждаха ни хора, ни стада. Само от време на време жълти и едри като пъпешни папуняци прелитаха тежко през пътя и изчезваха в храстите.

— Това не е работа на Несторов! — обади се най-сетне лекарят. — Изобщо не е работа на местен човек. Не мога да си представя, че из тия глухи села може да се роди такъв ловък и опитен престъпник. Та той си работи спокойно под носа ни, без окото му да мигне.

— Не! — каза Димов твърдо. — Престъпникът е местен човек. Аз съм сигурен, че и трите жертви лично са го познавали. И то именно като миролюбив човек.

— Но защо върши това? — попита нервно лекарят. — Какъв е смисълът на цялата тая история?

— Ако знаех това, щях да знам всичко.

Полето около тях ставаше все по-ръждиво, почвата все по-червеникава. Сега вече не се мяркаха и отделни дървета, само на билото, на хребета, който отделяше Гулешкото от Калковското поле, се зеленееше дъбовата горичка. Най-после отрядникът се обади.

— Ето тук чух първия изстрел.

Димов погледна през прозореца — до горичката оставаха около триста метра.

— Докато стигнеш там, са нужни най-много десет минути — каза Димов. — И все пак те са достатъчно убиецът да офейка.

— Това хич не е трудно! — обади се Данчо. — Свие ли в гората — и толкоз. След това иди го търси.

Колите бавно се изкачиха на билото. Пътят тук беше много тесен, коловозите — изровени и дълбоки. Зелената стена от дървета дращеше с върха на коравите си клони торпедото на газката. Но след малко гората отстъпи назад, пред очите им се откриха малки, зелени полянки.

— Тук спрете! — обади се отрядникът.

И без това разбраха, че трябва да спрат тук. Стоян бе приседнал под една по-дебела сянка и търпеливо ги чакаше. Широкото му възграпавичко лице бе доста пребледняло.

— Ти си повръщал! — каза Димов.

Младият човек смутено се попипа по лицето.

— Ужасна работа, другарю Димов! — каза той с отвращение. — Цяла касапница.

Той ги поведе. Навлязоха в горичката и след десетина метра пред тях се показа нова, вътрешна полянка, около половин декар голяма. Тук тревата бе по-свежа, тук-таме се синееха сухички есенни цветя. Трупът наистина представляваше ужасна гледка. Беше проснат по гръб, с разперени ръце. По светлата, напоена с кръв риза ясно личаха пробите на куршумите. Димов не за пръв път виждаше трупове, но сега нещо инстинктивно го накара да обърне гърба си.

— И същите пробои с остро оръжие в областта на стомаха! — обади се доктор Станков. — Това е отвратителен садист наистина.

— Ето една от гилзите — каза Стоян.

Не беше трудно да намерят и другите три. През това време доктор Станков мълчалив и съсредоточен както винаги, се бе заел с

частичната аутопсия.

— Не е същата! — каза Димов. — Поне ударът върху капсулата не е същият.

— Дай да видя! — обади се лекарят.

Той разгледа внимателно потъмнялата гилза и поклати глава.

— Прав си — каза той. — И все пак няма гаранция, че оръжието не е същото. Това експертизата ще докаже.

Докато Димов правеше снимките на трупа, Стоян се обади.

— Едно не ми е ясно — къде е изчезнал велосипедът на убития.

— Наистина! — трепна Димов. — Ти потърси ли го?

— Търсих само наоколо. Но никъде не го видях.

Димов се изправи.

— Изглежда, че убиецът е дошъл пеша — каза той. — А е избягал с велосипеда на жертвата си.

— По пътя го нямаше — каза отрядникът. — Щях да го видя.

— Не е толкова глупав да тръгне по пътя. Навярно тук някъде из гората има пътечка.

— Не видях никаква пътечка — каза Стоян.

— Значи, не си потърсил добре! — каза хладно Димов. — Това е все пак велосипед, а не хеликоптер... Но очевидно убиецът добре познава местността.

— Не е чудно — каза Стоян. — Това е ловно поле. Тук идват през сезона много ловци.

— Янко ловец ли е?

— Не е ловец. Искаше да се запише в съюза, но не му разрешиха пушка.

— А Славчо?

— Да, той е ловец.

— Добре! Вървете да потърсим пътеката!

Не беше толкова трудно да я намерят. Беше доста широчка пътека, корава и песъчлива. Посоката ѝ беше перпендикулярна на черния път, по който бяха дошли, общо взето, държеше билото. Но много сухата почва пречеше да се видят каквито и да било следи. Изминаха няколкостотин метра, докато най-сетне Стоян се обади.

— Ето тук!

Встрани от пътеката имаше тънка ивица мека почва и точно тук те видяха следата от велосипедна гума. Доколкото можеше да се съди

на пръв поглед, изглеждаше съвсем прясна. Димов погледна часовника си.

— Стояне, давам ти един час за отиване и връщане. Искам да разбереш накъде водят тия следи.

Те се върнаха обратно на полянката, където доктор Станков довършваше своята работа. След малко лекарят се приближи до тях, лицето му беше много мрачно.

— Убиецът и жертвата му са били съвсем близо един до друг — започна той. — Казвам един до друг, а не един срещу друг. Да речем, те са вървели заедно и са приказвали. Убиецът е бил от дясната страна на убития. Той е изстрелял три куршума в гърдите му. Кънев е паднал възник. Тогава той е изстрелял четвърти куршум в сляпото му око. След това разголил жертвата си и започнал да ѝ нанася удари по стомаха с остро оръжие, с кама например. Ударите са точно същите, каквито бяха нанесени на Евтим Дъбев. Както и при Дъбев, убиецът е запушвал раните с оскубана трева и пръст. За мене няма никакво съмнение, че това е извършил един и същ човек. Съвпадение тук не е възможно.

Доктор Станков подаде на Димов един куршум.

— От парабелум — каза той. — Може би със същото оръжие е извършено и убийството на Кушев. Вярно е, че ударите върху капсулите не са идентични. Но при убийството на Кушев оръжието не е било изправно, убиецът е отстранил дефекта. Но това е въпрос на точна експертиза, ще я имаш още тая вечер.

— Значи, според теб убиецът и на тримата е едно и също лице?

— Поне за двамата съм сигурен.

— Та това е истински дюселдорфски убиец.

— Да, наистина — той е отвратителен психопат и садист. Не е чудно да е извършвал убийствата заради самите убийства.

— Не, това не е вярно! — каза убедено Димов. — Убийството на Кушев е извършено по крайна необходимост. Той е стрелял отвън, рискувал е да го видят. Според теб защо не е влязъл при самия Кушев?

— Защото Кушев е знаел какво го чака.

— Точно така. Но тогава остава открит въпросът: ако Кушев е подозирал, че ще бъде убит, както личи по историята със спестените пари, защо не е потърсил законна защита? Очевидно, защото и двамата

са били намесени в нечиста история, която е извън законите. В дъното на цялата тая история лежи някаква тъмна афера.

— Може би — каза колебливо лекарят.

— Но каква е тук ролята на Кънев? Може би е съучастник? А може би изобщо не е подозирал с какви хора има работа. Но така или иначе Кънев и убиецът му са се познавали. Нещо повече, те са били навярно много близки, за да се яви Кънев на среща, насрочена в такова безлюдно и опасно място. Навярно той е могъл да се плаши за всичко, само не и за живота си.

— А може би е очаквал да види тук в горичката съвсем друг човек.

— Мислех и за това, но не го вярвам. Те са се срещнали по всяка вероятност на пътя. Известно време са вървели заедно и са разговаряли. И убиецът е стрелял едва когато е решил, че обстановката е подходяща.

— Но защо? — попита нервно лекарят.

— Това е толкова непонятно, както всичко друго. Аз също се питам — а защо е трябвало да се срещнат на такова пусто място, далеч от погледа на хората? Защо не са се срещнали в Гулеш например, както е естествено. Тоя въпрос също стои открит.

— Представи си, че убиецът е нелегален. И не може да влезе в селото.

— Мъчно мога да си го представя — поклати глава Димов. — Преди всичко това предполага, че Кънев е добре замаскиран вредител, което ми се вижда малко вероятно. Но дори да е така — много поестествено е да се срещнат нощем в някоя квартира, дори в някой друг град. Колкото да е пусто това място — то е крайно неудобно за срещи. Пътят дотук е гол и открит. Всеки би могъл да ги види, като идват насам. Никога един нелегален не би направил посред бял ден такова опасно пътешествие.

— Да, всичко това е логично — въздъхна лекарят.

— И после защо един нелегален ще убива друг свой съмишленик? Ако съмишленикът с нещо се е провинил спрямо общото дело, той не би отишъл на срещата. Както виждаш, нещата са здраво вързани.

— Ами тогава?

— Просто не знам. Струва ми се, че ключът на загадката е много прост, но въпреки това далеч от ума ни. И все ми се струва, че на дъното на тая история стои бялата фланела.

Лекарят стана.

— Аз ще вървя! Ти сам си блъскай главата.

Двамата шофьори положиха трупа в походната носилка и го отнесоха в линейката. Полянката отново стана спокойна и тиха, жълтите цветя пламнаха на залеза като свещи. За пръв път през целия този задушен и кошмарен ден от запад лъхна ветреца и разклати коравите листа на дъбака. Най-сетне Стоян се зададе из горичката забързан и потен, и усмихнато се упъти към тях.

— Уморих се! — обади се той. — Не беше бързано като бързано...

— Май че не било за нищо...

— Да, има нещичко — каза Стоян, докато седнаше.

И разказа подробно. Пътеката била отначало доста тясна, след това се разширила и станала много по-удобна. И главно прашна, така че следите от гумите на велосипеда ясно личали. Като слязла от възвишението, пътеката се превърнала в черен коларски път. Тъй изминал още един километър, докато достигне Калковския язовир. Всъщност това било малко изворче, посещавано главно от рибари, особено през празнични дни. Пътят минавал малко настрана от язовира, но Стоян се отбил с надежда да види някой рибар. И наистина намерил двама, прикрити в храсталаците на язовирната стена. Стоян подробно ги разпитал. Единият от тях нищо не забелязал. Но вторият му казал, че към три часа по пътя наистина минал човек на велосипед. Направило му впечатление, че човекът карал така бързо, сякаш се надбягвал. Но мястото е такова, че който идва от горната страна на пътя, можеш да го видиш само откъм гърба. Велосипедистът му се сторил млад човек. Облечен бил в обикновени цивилни дрехи, тъмни на цвят. Без шапка. Косата му била по всяка вероятност тъмна. Скоро велосипедистът изчезнал по черния път.

— А къде води този път? Към селото?!

— Не, към шосето. Селото остава доста вдясно.

— Да, спомням си — кимна Димов. — Вляво то води за нашия град, вдясно през Калково се съединява с Кюстендилския главен път. Така ли беше?

— Точно така.

— Колко километра има от язовирчето до нашия град?

— Пет-шест километра.

— Значи, ако е поел посоката към нашия град, най-късно в три и половина той е бил там.

— Да, разбира се. И без да върти много бързо.

— А в колко тръгва влакът за Перник?

— В четири без десет.

— Може да е бързал за влака! — разсъди гласно Димов. — А може изобщо да е бързал. В негов интерес е да прекара колкото се може по-малко време на места, където може да го видят познати хора.

Те се качиха в газката и потеглиха за Гулеш. През цялото време Димов не проговори нито дума, напрегнатото му лице подсказваше, че мисли. И все пак във всички комбинации имаше нещо неестествено и невероятно. За Димов беше ясно, че основната истина все още му убягва.

В селсъвета той намери Паргов и Първан, видът им беше разтревожен.

— Манасиев е изчезнал — обади се веднага Паргов. — Няма го никакъв.

За последен път работниците от ремонтната са го видели към два часа — след това той се загубил от очите им. Имал моторетка, изчезнал заедно с моторетката си, но никой нито го видял, нито го чул. Направили обиск в квартирата му. Той живеел под наем, хазайката още не се била върнала от работа. Влезли как да е със свидетели, проверили стаята му. От Манасиев нямало нито помен, нищо, нищо, освен един мръсен стар комбинезон. Целият му багаж, който и бездруго се побирал в един куфар, също бил изчезнал. Явно Манасиев не е имал никакво намерение отново да се връща в Гулеш.

— Обадихте ли се някому?

— Да, на майор Жечев в Перник.

Димов се замисли за миг.

— Добре, свържете ме отново с Жечев — каза той.

Дадоха им веднага връзка. Димов поиска неговият пернишки колега да се свърже веднага със София.

— Трябва да се предупредят органите в цялата страна! — каза той. — И да задържат Манасиев, където го намерят. Изминало е малко време, той не е могъл да отиде много далеч...

Димов затвори слушалката и се обърна към Паргов.

— А сега да вървим при плетачката. Все ще има какво да ни каже.

Намериха я в нейната тясна, задушна стаичка. Беше възрастна жена с много сухи ръце, жълтият ѝ иконостасен образ сякаш светеше в здрачината на стаята.

— Какво Еленке, искам да си поговорим сериозно, без да се лъжем — започна Паргов. — Кога за последен път е идвал Славчо Кънев при тебе?

Женицата прежълтя съвсем, погледът ѝ стана безпомощен като на дете.

— Ами... същия ден! — заекна тя.

— Кой същият?

— Когато и ти дойде. Само че той дойде привечер.

— И за какво пита?

— Пита ме защо сте идвали. И аз му разказах.

— Вие не я ли предупредихте? — прекъсна го Димов.

— Разбира се, че я предупредихме. И тя обеща на всичко отгоре.

— Какво Еленке, бива ли така? — с насилена укор се обади Димов!

— Ти като попа — едно говориш, друго вършиш...

— Ами как да не му кажа, той си е наше момче — заговори бързо плетачката. — Началник! Ако от него скрия, тогава на кого ще кажа.

— Пък са и роднина на всичко отгоре — измърмори Паргов.

Димов стана от мястото си.

— А той заръча ли ти нещо?

— Ами като вас — никому да не казвам. А мога ли аз никому да не кажа? Нали сте всички началници? Мислех, че за комшийките ми говорите.

— Добре, добре, хубаво си я оплескала! — въздъхна Димов. — Защо работиш на затворени прозорци? Ще се задушиш...

— Ами комшията се сърди. Казва, че му тракала много машината.

— Брей какъв нервен! А ти му кажи, че съм ти разрешил. От милицията му кажи...

Те излязоха на притъмнялата улица.

— Ами много ясно! — каза Димов, като едва сдържаше укора си. — Село е това, видели са ви, като влизате. Може ли тук нещо да се запази в тайна. От човек на човек, стигнало е до ушите на Славчо. Трябваше да предвидим това. На ваше място бих запрял така Еленка за няколко дни в лечебницата, тъкмо да ѝ проверят жлъчката.

А сега им оставаше най-тежката визита — да уведомят жената на Славчо Кънев за нещастieto. Отидоха двамата с Паргов, Димов натисна звънеца. След малко се чу тропот на боси крака, после вратата се отвори и на прага застана девойката. Полувесели, полулукави отблясъци играеха в пъстрите ѝ очи. Димов усети как сърцето му болезнено се сви.

— Тук ли е другарката Кънева? — запита той колкото се може по-официално.

Момичето като че ли се обиди.

— Кака е тук... Но батко още не си е дошъл.

— Но, искам да поговоря с вашата...

— ... Етърва — подсети го Паргов.

Минаха през холчето, отрупано с дюли, и влязоха в дневната стая. Димов се учуди колко млада е жената — едва-едва се различаваше от момичето, което ги беше посрещнало. Беше тъничка, до суха, с много тясно лице — почти цялото профил. В ръцете си държеше притворена върху пръста си книга, гледаше ги очаквателно, без да ги покани да седнат. И Димов мълчеше, не откъсваше от нея тежкия си поглед.

— Ами седнете! — покани ги тя най-сетне.

Те седнаха на евтините столове, покрити с плетени вълнени подложки. Точно такива подложки той бе видял и в квартирата на Несторов. Двете къщи толкова много си приличаха, сякаш ги беше строил и обзавеждал един човек.

— Нося ви тежка новина! — каза Димов глухо. — Трябва да се пригответе.

Докато чувствителното възбудено лице на жената менеше тоновете си, Димов каза:

— Днес следобед са убили вашия съпруг.

— Убили! — изпищя тя.

Вратата се отвори, в стаята нахлу сестричката. Димов неясно помисли, че сигурно е подслушвала на прага. Истинският разговор можа да се възстанови десетина минути по-късно, когато двете жени криво-ляво бяха в състояние да отговарят на въпросите. Но отговорите съвсем малко им помогнаха.

— С подлост са го измъкнали от селото! — говореше тихо и бавно Димов. — Значи, е бил познат човек. Сигурен съм, че и вие го знаете.

Тя го гледаше втрещено.

— Отде мога да знам? Ако знаех, тъй ли щях да го оставя!

— Слушайте, успокойте се малко... Помислете, спомнете си. Та вие сте съпрузи най-сетне. Ако на вас не е казал какво му е на душата — на кого?

— Не, нищо не ми е казал. Той си беше такъв — мъжките работи винаги пазеше в себе си, никога нищо не ми е казал. Когато се кандидатира за изборите, аз последна научих...

— Не ви ли е казал, че се бои от някого? Или от нещо?

За пръв път тя се замисли по-продължително.

— Нещо тревожен ми се виждаше през последната седмица. И все замислен. Миналата нощ се събудих по едно време — трябва към два часа да е било. Гледам го в тъмното до прозореца — пуши и мисли. „Какво ти е“ — рекох. Той: „Нищо, зъб ме боли.“ „Ами вземи аспирин!“ Той не отвърна, само изпъшка. После се прибра, легна си. „Ще ми се пръсне главата!“ — туй чух. На другия ден — нищо. Само ме накара да му извадя ловджийския голф и едни обуца, дето ходи с тях на лов. А днеска ми се видя по-спокоен.

— Къде обядва?

— У дома, към дванайсет... Друг път ще полегне за половин час, сега веднага замина.

— Кои му бяха приятелите на село?

— Ами Янко — повече от братя се имаха. Е, разбира се, и хората от селсъвета, с тях най-често биваше — главно по служба. Иначе не е по компаниите — него главно работата го интересува.

— Как се имаха с бай Кирил Кушев?

— Никак! Изобщо не го обичаше. Като го убиха, дето е грехота, но рече: „Отърваха света от една хитра гадина!“.

— Тъй ли рече — хитра?

— Много добре си спомням.

Изведнъж тя отвори очи срещу тях и почти кресна:

— Тоя Манаско, бог да го убие... Откакто дойде той, като че ли се разбърка селото. Манаско, Манаско — от него дойде всичкото зло.

— У вас идвал ли е?

— Няколко пъти. И все коняк носеше — екстра.

— Вашият мъж обичаше ли да си попийва?

— Вардеше се. Ставаше заядлив и зъл като пие, та не обичаше. Особено ракия. Вино как да е, но ракия избягваше.

Димов предпазливо погледна към Паргов.

— Ти помниш ли къде си държеше той пистолета? — започна помощникът му.

— Кой пистолет? — попита тя.

— Ами служебния...

„Да, добре!“ — помисли Димов бързо. Кънев нямаше служебен пистолет.

— Не знам — отвърна жената с недоумение. — Не ми е казвал, може да го е държал в ремонтната.

— А къде изчезна бялата му фланела?

— Фланелата ли? Ами каза ми, че я дал в Перник да я боядисват. Черна или синя, не помня. Май черна. А, не е Славчо такъв, дете ще носи шопска фланела. Той държеше да е облечен. И в нашето село пръв сложи найлон, другите се срамуваха, казваха, че е за жени работа.

През цялото време на разпита Янко скимтеше пискливо и безпомощно като малко кутренце. Най-сетне Димов не издържа.

— Достатъчно, Паргов, да си вървим!

Наистина беше повече от достатъчно — нямаше за какво да дразнят раната. Като излязоха във в топлата и дъхава селска нощ, Паргов каза:

— А защо е искал голфа? И обувките? Сигурно е знаел, че го чака беда — готвел се е да бяга!

Димов поклати печално глава.

— Не ни върви, Паргов! — каза той с горчивина. — Или не ни върви, или тоя тип пипа от тънко по-тънко...

— Не ни върви! — въздъхна Паргов.

— И аз тъй мисля! Когато е дал фланелата, той сигурно не е знаел, че я дава на престъпник. Изобщо надали е имал някакво подозрение. И какво е пречело да каже на жена си тъй и тъй — дадох я на еди-кой си.

— Ами ако наистина е на боядисване? — запитва Паргов.

— Не! — каза твърдо Димов. — Ако беше тъй, щеше да ни признае. Почти съм сигурен, че в първите два случая убиецът е бил с неговата фланела.

— Това е Несторов! — каза Паргов убедено. — Няма кой друг да бъде.

— Ако е Несторов, надали повече ще го видим. Такъв хитър тип винаги ще съумее да прехвърли коя да е граница.

Те замълчаха, защото в тъмното срещу тях се зададе група хора. Все така мълчаливо влязоха в селсъвета. В дежурната стая Първан ги чакаше със светнало лице.

— Заловили са Янко Несторов! — каза той тържествено. — На гарата в Перник са го заловили. Бил си взел билет за влака.

— За влака ли? — попита учудено Димов. — Та нали е бил с мотоциклет?

— Не знам подробности, още не са го разпитали...

— А къде е сега?

— Жечев каза, че към осем ще го доведат в нашия участък.

Димов погледна часовника си. Лицето му не изразяваше нищо — ни радост, ни вълнение. Паргов беше готов да се обзаложи, че изглежда по-скоро унило. Те излязоха мълчаливо и се качиха в газката. Едва като наближиха градчето, Димов се обади.

— А какво ще търси Несторов на гарата? Значи е виновен.

Паргов замълча. До тоя извод бе стигнал и сам той. Освен, разбира се, ако...

Майор Жечев вече ги чакаше в кабинета на подполковник Дойчинов. Беше сух мъж с посивяла коса, изглеждаше невесел.

— Димов, обадиха ми се от министерството! — каза той сухо. — Хората там са крайно озадачени. Три убийства в десет дни!

— Ако смяташ, че съм ги инсценирал? — измърмори Димов мрачно. — Ей тъй, да компрометирам окръга...

— Ако не окръга, то нас сигурно.

— Наредиха ли да дам на друг по-способен? — попита Димов навъсено.

— Не, напротив, макар че не знам защо. А нас направо ни обвиниха, че не ти помагаме.

— Ами да сте ми помагали...

— Как да ти помагаме, като си толкова уверен в себе си.

— Младите са винаги амбициозни! — обади се Дойчинов без настроение.

— За разлика от старите, които пък никак не са.

— Това на мой гръб ли го хвърляш? — попита подполковникът сърдито.

С грамадно усилие на волята Димов успя да се овладее.

— Ами ти си най-младият между нас — каза той шеговито.

Дойчинов замълча, но се усещаше, че и на него това коства немалко усилия.

— Знае ли Несторов защо е задържан? — запита Димов.

— Не, разбира се, не съм го питал... И е напълно изолиран, можеш да бъдеш спокоен.

— Сигурен ли си?

— Напълно сигурен. В Перник за убийството знаем само трима души.

— Да, това е добре — кимна Димов. — Предлагам следния вариант на поведение. Все едно че Кънев е жив и нищо не му се е

случило. Или пък все още не знаем, че се е случило. Неговото алиби ще установим по косвен начин.

— Какъв смисъл има тая работа? — попита Жечев недоволно. — Само ще губим време...

— Мисля, че има. Ако Несторов е убиецът, той естествено си е подготвил алиби. Иначе няма сам да ни се пъха в ръцете. Той се е подготвил да отговаря на въпроси за убийството. Ние трябва да го изненадаме, да го подхванем оттам, където той не очаква. Несторов е или невинен, или невероятно хитър. Ако второто е вярно и ние трябва да бъдем на неговото ниво.

Майорът се позамисли.

— Добре! — каза той най-сетне.

— Предлагам да водим разпита двамата с Паргов! — продължи Димов. — Не бива много да го изплашваме, по-скоро да го поотпуснем и демобилизираме.

След десет минути въведоха Несторов в дежурната стая, където го чакаха Димов и Паргов. Монтьорът беше облечен в черно яке от изкуствена материя, с грубичък панталон в тъмен цвят. Обувките му изглеждаха съвсем чисти, сякаш не се бе отделял нито за миг от тротоарите на Перник. На главата си носеше жълтата предпазна каска с тъмните очила, вдигнати върху нея.

— Седни! — каза Димов. — И защо си нахлупил тая каска? Тук няма да се надбягваме!

— Мислех, че ще ме пуснете — каза Янко.

Гласът му беше съвсем спокоен, сякаш наистина вярваше, че са го извикали да го освободят.

— Не, тоя път няма да бързаме — каза Димов. — Тук си в безопасност.

— Мене никой не ме плаши, другарю Димов. Съвестта ми е чиста.

— Надали е толкова чиста... Ние проучихме някои неща от твоето минало. Ти си бил много активен член на опозиционния земс.

— Чак пък толкова! — каза пренебрежително Несторов. — Кажиречи деца бяхме тогава, другарю Димов, какво сме разбирали от политика... Аз си мислех, че тия неща са забравени...

— То се знае, че са забравени. Стига да са били нормални.

— В селото нямаше друг земс. А щом баща ми е бил сдружен земеделец...

— Ясно, ясно — за това никой не те упреква. Но има друго... По това време връзката с опозиционния център е бил Кирил Кушев, макар да е стоял един вид в сянка.

— Не знам такова нещо — каза Несторов. — Може и да е бил, но аз не съм чувал.

— Тук бъркаш, като отричаш очевидни неща. Аз четох писмените му показания, преди да го изпратят на лагер. Там той те сочи като свой пръв помощник. За наше учудване в тая компания се оказа и Славчо Кънев...

— Ами ясно! — вдигна рамене монтьорът.

— Какво според теб е ясно?

— Ясно колко тия показания са истински. Ами, другарю Димов, вие сами си признавате как се даваха показания по онова време. Той е гледал да се отърве, като нахисне други.

— Много добре знаеш, че Кушев не е такъв човек. А на всичко отгоре сте му трябвали.

— За какво сме му трябвали?

— За всичко. Кушев сам признава, че няколко години след изборите той ви е донесъл инструкция... Искам да кажа нелегална инструкция за почване на терористична дейност.

— Това са глупости! — каза монтьорът намръщено. — Не съм получавал никакви инструкции.

— Получил си! — каза твърдо Димов. — Според Кушев не сте ги изпълнили, но си получил... При това на теб се е разчитало да ги снабдиш с оръжие.

— На мен? — възкликна монтьорът смаяно. — Отде накъде?

— Не се прави на разсеян. Твоят тъст е имал оръжие — донесъл го от фронта. И понеже е бил партиен член, имал е кураж да го запази. Това вярно ли е?

— Вярно е, но аз не съм пипал неговото оръжие.

— Точно в това се съмнявам! — каза Димов. — Изглежда, че нашите органи тогава не са били толкова бдителни. Горедолу по това време беше извършено и нападението върху бригадирския лагер... Спомняш ли си?

— Да, спомням си.

— Как няма да си спомниш! Мен ми направи впечатление един факт, който не може да се оспори. Твоят тъст по невнимание се е убил с бомба. Както пише в протокола, бомбата е била сферична, от английски произход. Там е работата, че нападението върху бригадирския лагер е било извършено със сферична бомба от английски произход.

Димов ясно усети облекчението в погледа на Несторов.

— Моят тъст имаше само една сферична бомба, другарю Димов. Няма начин тя да избухне два пъти.

— Това ти казваш! Но няма свидетели. Може би сферичните бомби са били няколко.

— Наистина нямам — каза намръщено Несторов. — Но и ти хептен пък нямаш, тъй като аз знам, че тъстът ми имаше само една сферична бомба.

— Както и да е, но подозрението остава! — каза Димов. — Ако приемем теоретически, че именно ти си извършил нападението върху лагера, тогава всичко е ясно.

— Какво е ясно?

— Ами ясно е кой е убиецът на Кушев. Вие сте се скарали, той се е заканил да ви издаде и тогава...

Несторов вдигна презрително рамене.

— Детски приказки. Ами тогава защо не арестувате и Кънев. Той беше...

Несторов внезапно спря.

— Какво беше?

— По това време беше също така негов човек. Може би дори повече и от мене.

— Ние не можем да подозираме Славчо. Той е свястно момче, доказал е, че заслужава доверие...

— А аз с какво не съм доказал? Ще намерите ли по-тих и по-мирен човек в целия Гулеш? Или да кажете поне един факт, че съм бил с нещо против властта.

— Има хора, които умеят добре да се прикриват...

— Ама, другарю Димов, вие знаете най-добре, че аз не мога да бъда убиец на Кушев. По това време бях вкъщи... Не мога да бъда едновременно на две места.

Димов дълго мълча с поглед, наведен към пода.

— И все пак има нещо съмнително в теб, Несторов... Защо така тайно се измъкна днеска от дома си?

— Защо тайно?

— Разбира се, че тайно. Ти винаги излизаш през входната врата. А тоя път излезе направо на шосето. И за тая цел отвори тежката двукрила врата, през която влизат само коли и камиони. Защо го направи? Да не разберем, че отиваш в Перник?

— Стана съвсем случайно — каза Несторов.

— Нищо на тоя свят не става случайно.

— И без туй вратата беше леко открената. И аз реших да съкратя пътя.

— А какво прави в Перник?

— Нищо особено.

— Все пак разкажи.

— Ами един клиент ми беше оставил мотоциклета си, за да му сменя амортизьорите. Смених ги и закарах мотоциклета в Перник, както му бях обещал. Защо човекът да бие път насам, като му направиш веднъж услуга, той ще дойде втори път.

— Как се казва тоя клиент?

— Спас Рангелов. Живее на Околчица 2.

— На него ли предаде мотоциклета.

— Лично на него. Той много се зарадва, даде ми даже един лев отгоре.

— Добре, а защо не се върна още с първия влак в Гулеш? В четири часа има влак, ти много добре знаеш това.

— Имах работа в Перник. Искях да купя два лагера от магазина за резервни части, а магазинът го отварят в четири... Така че искам не искам, трябваше да се прибера със следния влак.

— Това ли е всичко, което има да ми кажеш?

— Това е.

Димов натисна копчето, на прага се появи един от дежурните.

— Заведи го в ареста — каза Димов. — Уединена килия.

Несторов го гледаше ококорено.

— Ама защо, другарю Димов? Какво съм направил?

— Нищо, разбира се. Нали ти казах, страх ме е за живота ти. Ще постоиш малко при нас в безопасност.

Несторов впи поглед в ироничната усмивка на Димов.

— Това е пълно беззаконие, другарю Димов. За едно голо подозрение без абсолютно никакви доказателства. Зер не вярвате на жена ми, че съм си бил вкъщи?

— Ти върви, върви в ареста да ни е мирна главата — каза Димов любезно. — Да ти кажа право и аз вече не знам кому да вярвам, кому да не вярвам...

Като останаха сами с Паргов, Димов замислено се усмихна.

— Вярваш ли, че наистина и днес има алиби? — попита Паргов намръщено.

Димов го погледна учудено.

— Как може да не вярвам? Но друг е въпросът, дали алибито е реално или по някакъв начин уговорено. Тоя Спас Рангелов ние трябва да го претръскаме до девето коляно. Ако се окаже почтен човек, тогава ще ни стане ясно, че убиецът не е Несторов.

— Искаш да кажеш, че отново сме с празни ръце?

— Не, не искам да кажа това. Откровено казано, Несторов остави у мен поне две много сериозни съмнения.

— А според мен той от горе до долу е съмнителен.

— Слушай, слушай... Когато аз казах, че нападението върху бригадирския лагер е било извършено с английска сферична бомба, той посрещна това с видимо облекчение. Ти забеляза ли?

— Не, не обърнах внимание.

— Аз пък видях това много ясно. Питам се защо?

— Той ти отговори!

— Чакай, не бързай... Преди всичко на теб ти стана ясно, че аз импровизирах, проверявах една от моите хипотези. Добре. Ние наистина не знаем с каква бомба е било извършено нападението върху бригадирския лагер. Но откъде знае, че не е била сферична? Английска?

— Може наистина тъстът му да е имал само една сферична бомба.

— Приемам го за истина. Но по света има милиони сферични бомби. Защо да не е извършено с друга сферична бомба? А освен това Несторов много добре знае, че няма свидетели колко сферични бомби е имал тъстът му. Тогава защо така видимо се зарадва?

— Да, наистина тук има нещо — измърмори Паргов.

— Ето ти едно съвсем достоверно обяснение. Несторов знае, че нападението върху лагера не е извършено със сферична бомба, защото сам той е участвал в това нападение. Изведнъж той разбра, че аз импровизирам и лъжа, каквато е истината. Това не може да не го зарадва. На него му стана ясно, че имам само подозрение и никакви доказателства. И веднага стъпи на здрава почва.

— Това е наистина! — каза Паргов оживено.

— Логически това е неопровержимо. Но практически може и да не е така. Представи си, че сферичната бомба в тъста му наистина е една, каквато по всяка вероятност е истината. Той е прав — една и съща бомба не може да избухне два пъти. И в момента може да не е съобразил, че няма доказателства или свидетели за това свое твърдение.

Двамата дълго мълчаха, впадени в мислите си.

— А ето и второто, което ме усъмни. По едно време той прекъсна фразата си: „Славчо беше...“. След това добави, че бил доверено лице на Кушев. Тук работата е много тънка. Като цяло фразата звучи съвсем естествено. Но защо я прекъсна? Няма никаква видима или невидима причина да прекъсне фразата си на две. „Славчо беше по онова време — каза той — близък на Кушев.“ Нищо, това е искал да каже, това каза. Ако това прекъсване не е случайно, то може да има само едно обяснение. Несторов знае, че Славчо Кънев е мъртъв. Но той не бива да се издаде, че знае това. Изведнъж казва „Славчо беше...“. В минало време се говори само за мъртъв човек, тая сигнална лампичка гори в неговото съзнание. В следващия миг разбира, че фразата е естествена и я довършва.

— Много тънко я караме! — измърмори Паргов недоволено. — Даже прекалено тънко. С такъв човек аз бих обърнал другата страница на тефтера.

Телефонът иззвъня. Димов вдигна слушалката. Той слуша известно време, после измърмори „благодаря“ и я остави.

— Резултатът от експертизата: срещу Кушев и Кънев е стреляно с едно и също оръжие — каза той. — Да, той каза право, мъчно ми е да го повярвам.

— Вече всичко допускам.

— А от Манасиев няма нито следа...

— Само това ни остава! — измърмори разтревожен Паргов.

— Да избяга ли?

— Не, да е станал четвъртата жертва.

13

На другия ден беше все така горещо и ясно. Дойчинов още от тъмно започна да полива своите цветя. Когато Димов го срещна след малко в кухнята, напрежението все още не беше преминало, макар че хазайката си беше ласкава и любезна, както винаги. Подполковникът едва дочака да излезе на двора и се обърна към Димов.

— Слушай, Димов, ти знаеш, че аз с радост гледам на тебе като мой заместник. Така че твоята бележка вчера беше хептен на вятъра.

Изненадан от атаката, Димов се мъчеше да налучка някакъв отговор.

— Аз съм се наслужил! — продължи огорчен Дойчинов. — И вярно, изморил съм се. Но точно ти да ми кажеш това...

Димов внезапно се усмихна.

— Прав сте, другарю подполковник — каза той. — Но аз съм прост българин, банишорец. И просто не знам как да се извиня за грешката си.

Подполковникът го потупа облекчено по рамото.

— На мен и това ми стига — каза той. — Не съм от най-придирчивите.

След малко Димов беше вече в участъка. Макар че работното време още не беше започнало, почти всички бяха на местата си. Паргов го чакаше в кабинета си, нещо подсказваше, че даже се е обръснал. Но по гладкото му лице не личеше нито капчица радост.

— От Манасиев все още никаква следа — каза той.

Но Димов като че ли не обърна внимание на думите му.

— Добре, а сега доведи ми Несторов.

След малко монтьорът седеше на същия стол както предната вечер, макар че тоя път жълтата каска липсваше. Лицето му изглеждаше подпухнало и отегчено.

— Слушай, Несторов, твоят приятел Славчо снощи не се е прибрал у дома си. И нито пък се е обадил къде отива. Имаш ли някаква идея къде може да бъде?

— Абсолютно никаква! — отвърна монтьорът. — И откъде мога да знам, като ме държите тук вързан?

— Вие сте се виждали предния ден — продължи спокойно Димов. — Били сте у Славчови... Нещо да ти е направило впечатление в неговото държане.

Янко се позамисли.

— Не, нищо — отвърна той.

— Кажи, кажи...

— Видя ми се нещо загрижен и разтревожен... Не беше съвсем на себе си. И ми поиска...

Несторов неуверено спря.

— Компас ми поиска. Аз имах едно малко компасче, кажи-речи детска играчка, но го загубих.

— Ти не го ли пита за какво му е?

— Да, каза ми, че искал да означа посоките на някаква скица.

— Слушай, вие сте приятели със Славчо. И не може да не сте коментирали убийството на Кушев. Той какво мисли по този въпрос?

— Нищо особено. По-право аз му подметнах туй, което си мислех. Казах му, че тук няма кой да убие бай Киро... И няма защо... Сигурно е забъркал някоя каша, докато е бил в лагера, пък сега му го връщат. Кой знае защо, Янко не го обичаше, даже ми се видя зарадван.

— Виждал ли си в него оръжие?

— Не съм. Но може да е имал... Чува съм го да казва, като е много ядосан „Ще го застрелям като куче“. Може да е имал служебен револвер, вие си проверете. Ние сме приятели, но по служебни въпроси никога не говорим.

— Да не би да е загазил нещо по женската част? — попита загрижено Паргов. — Ти по-добре го познаваш...

— Дай боже да е тъй! — поусмихна се монтьорът.

След малко го върнаха в ареста. Тоя път Несторов покорно тръгна нататък, без да протестира, че са го задържали незаконно. Изглеждаше притихнал и успокоен в същото време, сякаш се беше примирил с изпитанията.

— Какво ти е впечатлението? — попита Димов.

Паргов вдигна рамене.

— Имам чувство, че поведението му от приятелска гледна точка не беше на особена висота.

— Точно така! — каза оживено Димов. — Той просто не го щадеше никак. А може би защото знае, че Славчо Кънев вече не е в състояние с нищо да го опровергае...

— Вярваш ли в тоя намек за компаса?

— Да, това беше най-интересното! — съгласи се Димов. — Сякаш искаше да ни внуши, че се е готвел някъде да бяга. Зад граница, да речем. И му е бил нужен компас да се ориентира.

— Точно тъй! — кимна Паргов.

След малко газката вече подскочаше по неравния път за гарата. В себе си Димов не се надяваше на успех, но все пак тая възможност трябваше да се провери. И какво беше учудването му, един от разузнавачите домъкна след малко пращен велосипед.

— Намерих го зад гърба на гаровата постройка, в градинката — каза той. — Просто лежеше в тревата зад един храст.

Двамата с Паргов го гледаха така, сякаш не вярваха на очите си.

— Да не е на някой от служителите? — попита учудено Паргов.

— Не, те си имат специално място, където оставят велосипедите — каза разузнавачът.

— Все пак да се провери! — каза Димов. — А ти, Паргов, разпитай дежурния персонал. Може някой нещо да е видял.

Като остана сам, Димов най-напред потърси място да се скрие от палещото слънце. Той излезе на перона, седна замислено на една от пейките. По всичко изглеждаше, че хипотезата им за движението на убиеца ще се потвърди. Той е излязъл с велосипеда на шосето между града и Калково, дошъл е след това на гарата и по всяка вероятност се е качил на влака за Перник. След малко Паргов се върна, лицето му не предвещаваше новини.

— Нищо — каза той. Нито билетопродавачът, нито дежурният по движението са забелязали някакъв непознат или подозрителен човек.

— Ами сигурно — поклати глава Димов. — Убиецът не е стърчал тъй, че да го видят всички.

И разузнавачът се върна без новини. Оказа се, че всички служители, които имат велосипеди, знаят къде се намират те.

— Да, това е добре — каза Димов. — Собственикът на велосипеда ще установим по номера. А самият велосипед ще се прати

веднага на експертиза. Много е възможно убиецът да е оставил някакъв отпечатък, макар и случайно.

Те се върнаха отново в участъка. Проверката на номера се оказа лесна и бърза, велосипедът беше наистина на Славчо Кънев. Оставаше да се направи експертизата на отпечатъците.

— Ти замини с газката за Перник — обърна се Димов към помощника си. — И ме чакай в окръжното управление. Натисни ги да направят експертизата колкото може по-бързо.

След това нареди да му доведат Несторов. Докато чакаше, той извади от бюрото си една папка и привидно се задълбочи в нея. Скоро вратата се отвори и въведоха монтьора.

— Седни! — каза Димов, без да го погледне.

Той прехвърли още няколко листа в папката, после погледна към Несторов.

— Няма ли да попиташ за твоето приятелче? Или не си любопитен — каза Димов иронично.

Несторов мрачно мълчеше.

— Все още го няма — каза Димов. — Но не съм те извикал да ти давам информация. Снощи ти ни излъга.

— Нищо не съм излъгал — каза глухо Несторов. — Дори за дреболия. Зная какви сте, от най-малката неточност ще направите капитал.

— Вчера към четири часа са те видели тук, в нашия град — каза Димов. — Тъкмо си влизал в гарата.

— Това не е вярно! — каза рязко Несторов. — Питайте Рангелов къде съм бил по това време.

— Казваш, че си бил при него към три часа. Но какво си правил в четири часа в нашия град?

— Не съм го дори помирил.

— Видели са те. Ще доведе човека тук на очна ставка.

— Какво значение има тая работа? — попита Несторов раздразнено. — Зер не съм свободен да ходя където си искам?

— Аз те питам още веднъж — бил ли си на гарата или не си бил?

— Не съм бил! — каза твърдо Несторов. — И как да дойда? Аз вече нямах никакво превозно средство.

— Славчо е изчезнал с велосипеда си. Помниш ли какъв велосипед имаше?

— Не помня. И не ме интересува! — каза Несторов нервно. — Ще престана да отговарям на вашите въпроси.

— Добре! — каза Димов. — Но в края на краищата ти ще съжаляваш.

Той го отпрати и поръча да му донесат вещите, които са били намерени у Несторов при арестуването. Имаше връзка с ключове, шест на брой. Два лагера за мотоциклет, които навярно бе купил от магазина за резервни части. Химикалка, малко джобно ножче. И никакъв бележник, нито един ред, написан от ръката му. Парите също бяха малко — едва единайсет лева. Нямаше паспорт. Единственият му документ беше картата за правоуправление, издадена преди няколко години. На снимката изглеждаше много по-различен от сегашния си вид. Беше много по-слаб, с тесни мустачки, по-дълги от края на устните му. И изражението му беше по-сухо и зло, много повече, отколкото сега издаваше силна и страстна натура.

Но не намери това, което търсеше, не намери носната му кърпичка. Наистина не беше задължително монтьор от село Гулеш да носи непременно носна кърпичка, но все пак беше естествено. Така или иначе наличието на една носна кърпичка доста би го оневинила. Без съмнение убиецът е изтрил ръкохватките на велосипеда с носната си кърпичка, за да изличи следите. След това е хвърлил тая кърпичка през прозореца на влака. Сред вещите на Несторов нямаше носна кърпичка.

Димов взе един от служебните мотоциклети и се отправи за Перник. Както се бяха уговорили, Паргов го чакаше в окръжното управление. Рангелов работеше като закупчик в предприятието на „Градска търговия“. Службата не предизвикваше кой знае какво доверие, оставаше да видят човека. Намериха го в неговата тясна канцелария, при това сам, така че успяха да проведат веднага разпита. Рангелов се оказа необикновено дебел човек, с двоен корем и врат като прахосмукачка. При тоя му вид никак не беше чудно как е спраскал амортизьорите на мотоциклета си. Срещата между милиция и закупчик винаги предполага някакъв инцидент, но Рангелов им се стори съвсем спокоен. Той ги покани да седнат, след това впери в тях невинните си очи. „Отвратителен шмекер!“ — помисли Димов неясно.

— Познавате ли Янко Несторов? — започна той.

— Кой, монтьора ли? Да, познавам го...

— Отдавна ли?

— Ами, отдавна... Виждам съм го само веднъж, тоест два пъти. Когато му дадох мотоциклета си и когато ми го докара.

— Ами защо го дадохте точно на него? При това в някакво си загубено село? В града има толкова сервизи.

— Колко сервизи? — изпуфтя закупчикът недоволено.

— Не съм ги броил, но има. Защо трябваше да си мъкнете мотоциклета цели четиридесет километра за някакви си амортизьори?

— Тук трябва да чакаш цяла седмица за най-малката поправка — отвърна закупчикът. — А на мен моторът ми трябва всеки ден, без него съм като без ръце. Пък бях и бездруго по работа в Гулеш. Един приятел ми каза: „Дай го на Янко, от него по-добър монтьор няма в целия окръг. Той ще ти го направи за един ден“.

— Сам ли го закара?

— Сам. Намерих го в неговата работилница, тя е в дома му, от задната страна на къщата. Бързо направихме пазарлъка. Каза ми, че разгеле имал два амортизьора и на другия ден може да ми докара мотоциклета в Перник.

— Той ли ти предложи да го докара сам в Перник?

— Май че той. Да, той... Каза ми, че бездруго имал работа в града. За мен това беше много удобно. Дадох му адреса, уговорихме се да го чакам в три часа у дома. На другия ден той наистина го докара, макар че хич не ми се вярваше на тая работа.

— И точно в три часа?

— Татък някъде, да е било най-много три и десет. Накара ме да седна, да проверя новите амортизьори, попита ме доволен ли съм. Казах му, че съм доволен, платих му и толкоз.

— Готов ли си да потвърдиш тия показания и в съда?

Закупчикът се намръщи.

— Не обичам съдилищата, но ако се наложи...

Димов погледна към Паргов, той само повдигна рамене.

— С какво беше облечен, като дойде при вас?

— Де да помня! — каза закупчикът с досада. — Жълта каска имаше на главата си.

Те излязоха навън, Паргов, намръщен, мълчеше.

— А сега какво ще кажеш? — попита Димов.

В тона му се чувстваше лека заядливост.

— Това алиби е нагласено! — избухна внезапно Паргов. — Те са се наговорили. Тоя Рангелов е негов човек.

— Как негов? Ами той казва, че се виждат за първи път.

— Всичко е нагласено, те са цяла банда разбойници.

— Добре! Оставям на теб да го докажеш! И без това Жечев обеща да го пресее през най-гъстото сито.

— През цялото време имах чувството, че ме лъже! — каза Паргов.

Те се върнаха в окръжното управление. Специалистите по отпечатъците бяха заминали на някакъв оглед, експертизата още не беше готова. Паргов остана в Перник да дочака резултата и данните от проверката на Рангелов. Димов нямаше повече работа тук, качи се отново на мотоциклета си и се върна в участъка.

Остатъкът от деня се промъкна бавен и неприятен. И все пак Димов тоя път беше пълен с надежди. Не можеше да не се случи нещо, трябваше да се случи. Тоя път убиецът прекалено много се беше разхождал пред очите на хората. И то посред бял ден. Не беше възможно някой да не го е видял, с нещо да не се е издал. А експертизата на колелото все още му вдъхваше някакви надежди.

Към шест часа Паргов му се обади по телефона. Имаше една хубава новина — Манасиев бил забелязан в София от един негов приятел. По всичко изглежда, че скоро ще влязат в следите му. Експертизата на колелото открила отпечатъци по рамката на велосипеда от ръката на Славчо Кънев и от още двама души, които не са идентифицирани. Не са открити следи от ръката на Несторов. Обработването на данните за Рангелов вървели в най-усилен темп, но сега-засега нищо подозрително.

— Сигурно ще се върнат към девет часа — завърши Паргов. — Вярвам дотогава да свършат.

Да, не оставаше нищо, освен да чакат. Повече от скука, отколкото от някаква реална нужда той отвори бележника си и отново се вдълбочи в него. Към осем и двайсет продължително иззвъня прекият телефон. Димов вдигна слушалката.

— Кой, моля?

Гласът малко се забави, след това долетя далечен и неясен.

— Другарю Димов, вие ли сте?

— Да, аз съм... Кой?

— На телефона е Спиридон. Бай Спиридон, председателят на тепекато във Войниково. Ти май че ме знаеш, другарю Димов, аз бях на погребението на Кушев.

— Да, сетих се... Какво има, бай Спиридоне?

— Другарю Димов, нещо лошо става около мене. Трябва веднага да дойдеш! — гласът звучеше почти умолително.

— Какво лошо?

— Не можем по телефона. Ела веднага, молим ти се. В моята канцелария — тя е на втория етаж. Аз съм се заключил, ти потропай, обади ми се. Може да не е страшно, но нали съм стар човек...

— Добре, бай Спиридоне, идвам веднага!

Димов затвори телефона и се замисли. Газката бе останала в Перник, можеше да отиде с мотоциклета. В края на краищата не му бяха нужни хора оттук, щеше да вземе местните от Войниково. Той остави бележка на масата си къде отива, след това извади пистолета си и грижливо го зареди. Не, не му миришеше на хубаво тая история във Войниково. Току-виж, старецът заминал на оня свят, докато стигне до селото. Да, трябва да се побърза. Той пъкна пистолета в страничния джоб на панталона си и излезе навън. Мотоциклетът му беше петстотин кубика, достатъчно силна машина, за да пристигне навреме. Не беше голям специалист по мотоциклетите, но умееше да се справя. Той изведе мотора на улицата и запали. Корзото беше оредяло съвсем, та не беше много трудно да се измъкне от движението. Щом излезе на чист път, веднага наду газта, машината литна. Не, не, малко по-спокойно! Там го чакаше застрашен човек, не трябва да се рискува.

Но не се чувстваше никак спокоен, макар че свежият въздух го биеше в лицето и охлаждаше мислите му. Пътят беше съвсем пуст — настигна го само един велосипедист, съвсем без светлини в мрака. Пуст и тъмен, сякаш се намираще в края на света. На един от завоите той видя луната — съвсем пълна, едва изцедила от себе си руменината на изгрева. Беше се показала над някакъв черен и мъртъв хълм, причудливо назъбен — светла, спокойна и чиста като вечността. И изведнъж, кой знае защо, му се стори глупаво и нелепо, че бърза някъде към някакъв човек, изплашен от смъртта. Не можеше да бъде

вярно — толкова спокоен и вечен изглеждаше светът под това небе, осеяно с океан от звезди.

И изведнъж чувството за опасност някак съвсем неочаквано експлодира в него, по-точно в стомаха му, и бързо се издигна към глътката. Какво, по дяволите, се беше случило? Пътят беше все така безлюден и пуст. Но моторът, който бумтеше, му пречеше да чува. И нищо нямаше в огледалото за обратно виждане, което силно трепереше от друсането по неравния терен. И той забави хода, макар че му се искаше в тоя момент да даде пълна газ. Не, нещо имаше, което той инстинктивно чувстваше зад гърба си. Някаква тъмна маса, която го връхлиташе. Той обърна светкавично глава назад, без да намалява повече бързината. Кола без фарове! Вълк, който скача от мрачната сянка на своето леговище. В мига, който острите му нокти почти го докосваха, той възви рязко надясно и, кой знае защо, силно стисна спирачките.

След това никога вече не можа да си спомни какво точно се беше случило. За миг загуби съзнание, след това се свести пронизан от остра болка. Лежеше проснат на земята, устата му беше пълна с пръст. Направи опит да се огледа, макар че беше загубил всяко чувство за посоките. И изведнъж видя точно пред себе си стръмен бряг, тъмен и сенчест. Да, наистина, това беше насипът на шосето, който точно на това място се издигаше няколко метра над околния терен. Но къде беше изчезнала колата?

След миг той видя черния силует, спрял на двайсетина метра по продължението на шосето, все тъй с напълно угасени светлини. Видя и човека, който бавно вървеше към него по ръба на пътя и се взираше полунаведен в мрачната сянка на насипа. Нямаше никакво съмнение, че търсеше нещо. В дясната си ръка държеше някакъв къс предмет — може би пистолет или електрически фенер, който в момента не светеше. Димов със светкавична бързина посегна към пистолета си, но болката така силно го срязва, че той едва чуто изохка.

Човешката фигура спря и се ослуша.

Въпреки болката Димов успя да измъкне пистолета си, но не чувстваше изтръпналата си ръка. Бързо го премести в лявата и сега плътно усети хладната грапавина на дръжката, мекотата на спусъка.

Човекът на брега се изправи и пристъпи още няколко крачки. На Димов се стори, че познава тая фигура, че я вижда не за пръв път. Сега

луната го осветяваше много добре — бяла фланела, тясно прилепнала до силно мъжко тяло. Но лицето все още не се виждаше, не можеше да се види. Димов вдигна пистолета до нивото на очите си.

Човекът от брега отново се приведе, целият му вид подсказваше, че внимателно се вслушва, че напрегнато се вглежда в тъмнината. Може би точно сега е мигът, докато така ясно е изрязан на фона на светлото небе. След миг той ще се спусне по стръмнината, ще се слее с нейната сянка. Димов се прицели, знаеше, че ще улучи. Не беше възможно да не улучи — по-добър стрелец от него нямаше в целия курс. Ето сега е мигът — натисна спусъка.

Гръм! Още един!

Човекът от брега изчезна от погледа му. Ами, разбира се, сега лежи проснат на пътя. Димов се повдигна мъчително, залитна и бавно се упъти към стръмнината. Всички проблеми бяха вече решени, възмездието бе дошло по най-неочакван начин.

И точно в тоя миг той отново зърна човека. Той тичаше с все сила към колата. Димов беше толкова смаян, че в първия миг дори не успя да реагира. Непознатият хлътна в колата си. Едва сега Димов вдигна отново пистолета си и започна да стреля. Той чу как моторът изрева, колата подскочи напред като животно. Той стреля, докато свърши пълнителят. Колата изчезна.

И тишина. Само звездите все тъй безучастно мигаха.

Той се огледа. Мотоциклетът беше на десетина метра от него. Моторът му не работеше, светлините бяха угаснали. Ръката все така остро го болеше. Той се досети какво се бе случило. След натискането на спирачката бе изхвъркнал от седалката. Освободен, моторът бе продължил сам напред, след това се бе обърнал. Може би моторът не бе повреден, но той усещаше, че не би могъл да го изведе на шосето само с една ръка. И странно как не бе улучил, не можеше да не улучи. Като че ли бе стрелял по самия дявол.

Той тръгна по насипа и за свое учудване го изкачи много полесно, отколкото очакваше. Шосето бе все тъй пусто, луната меко осветяваше глухото поле. Да чака някое превозно средство му се виждаше почти безсмислено, той бързо се запъти по посока на града. Умът му трескаво работеше, материалът, който така грижливо бе събирал ден след ден, сега се изграждаше и сглобяваше пред очите му за минута и за мигове. Той вече знаеше, мислеше, че знае, беше убеден

в това. Скоро цялата сграда беше съвсем готова, оставаше да даде само ключовете на самия стопанин...

И все пак му провървя. Не бе изминал дори един километър, когато го застигна камион. Димов застана така упорито сред шосето, че шофьорът веднага спря. А може би го бе привлякъл твърде необикновеният вид на този млад човек с издраскано лице и скъсан ръкав на сакото. Шофьорът го зяпаше любопитно и мълчаливо, повдигна някаква мрежа, за да може да седне. Когато най-сетне камионът тръгна, той нехайно попита.

— Какво, бате? Някой да не те е цункал?

— Катастрофирах с мотоциклета — отвърна късо Димов.

— И как стана тая работа?

— Ами един москвич ми помогна да изляза от пътя.

— Тия с москвичите не са чак толкова нахални! — каза учудено шофьорът. — Видя ли му поне номера?

— Не успях — отвърна искрено Димов.

Скоро влязоха в града, вече съвсем опустял въпреки не много късния час.

— Слушай, тъй и тъй ме доведе дотук, ами поне ме закарай в участъка.

— Дадено, бате! Само че няма смисъл, няма да ти помогнат. Тук са едни мърльовци, ще ти треснат на всичко отгоре някаква глоба.

Шофьорът го докара до участъка, даже любезно му отвори вратата. Но когато милиционерът на вратата стреснато отдаде чест, доста по-стреснат от него изглеждаше човекът зад кормилото.

— Паргов върна ли се? — запита бързо Димов.

— Ей сега, преди малко.

Паргов го чакаше в кабинета му. Като видя шефа си в такова състояние, той едва не подскочи на стола.

— Какво е станало? — възкликна Паргов, като не сваляше от него смаяния си поглед.

— Малка авария! — усмихна се Димов. — Много приятна авария. Ще я запомня за цял живот. Какво излезе от експертизата?

— Нищо особено. А що се отнася до Рангелов...

— Това вече е без значение — прекъсна го Димов. — И без това аз знам всичко.

— Всичко? — попита Паргов недоверчиво.

— Почти всичко! Трябва да се попълнят само няколко дребни детайли.

Паргов все още го гледаше с невярващ поглед.

— Ама като те гледам — да не си им попадал в ръцете?

— Кажи-речи! — засмя се доволно Димов. — Освободи ли шофьора?

— Не още.

— И добре си направил! Защото дясната ми ръка май не е нещо в ред.

Оказа се, че Паргов разбира малко нещо от знахарство. Той дълго и внимателно опипва наранената ръка, лицето му изглеждаше необикновено съсредоточено.

— Няма счупено, само е навехната. Боли ли много?

— Ако кажа обратното, ще те излъжа.

— Аз мога да ти направя обезболяваща блокада — каза Паргов. — Имаме в служебната аптека...

След десет минути те вече се носеха с газката по шосето за Войниково. Димов подробно му бе разказал за нощното си приключение. Но своите изводи той, разбира се, спести, остави ги като последна изненада.

— Значи, този път не е Несторов! — каза Паргов с нотка на съжаление. — Най-сетне и той да има едно свястно алиби.

— Винаги е имал свястно алиби! — отвърна Димов сериозно. — Но не си напърай ума, няма да се сетиш. Работата излезе много по-опасна, отколкото я мислехме.

— По-опасна? — запита Паргов. — А сега къде отиваме? Нима няма да арестуваме убиеца?

— А, не — с тая работа ще се заемат повечко хора. Ние ще направим само още няколко справки...

— Ако знаеш само как не я обичам тая калпава дума! — каза Паргов с искрено недоволство. — Вече ми се повръща от справки!

— И знаеш ли как грешиш! — поклати глава Димов. — В нашата работа всичко са справките... Другото могат да го свършат и чираците.

Те скоро влязоха във Войниково, съвсем заспало и безлюдно в късния час, и спряха пред дома на председателя на селсъвета.

Добродетелният човек, разбира се, отдавна спеше, та стана нужда да го събудят.

— Ти заминавай веднага за Гулеш — каза Димов. — Двамата с Първан ще се справите. Но ми пратете веднага колата.

— Да, ясно! — кимна Паргов, макар че никак не му беше ясно защо трябва да търсят посред нощ паспорта на Янко Несторов.

Димов прекара при председателя на селсъвета четвърт час. После двамата излязоха заедно и тръгнаха по тъмните улици в селото. И хубавият двуетажен дом, пред който спряха, беше също тъй потънал в мрак и спокойствие. Те отвориха външната врата, някъде в дъното на двора басово и яростно се разлая куче.

Отново чуване по вратата, сънливи гласове, кратък разговор. Две снимки се озоваха в портфейла на Димов.

— Не знам дали има смисъл да търсим бай Спиридон! — каза той, докато крачеше към селсъвета. — Убеден съм, че е излишно...

— И без друго ни е на пътя — каза председателят. — И сигурно вече се е наспал, ляга с кокошките.

Още докато се качваха по стъпалата на къщата, над главите им светна лампа. Бай Спиридон, като че ли само тях чакаше, щракна ключ, вратата се отвори. На прага се появи червеното му носле, но очите му изглеждаха съвсем будни.

— Усетих ви още като влязохте — каза той. — Какво има?

— Бай Спиридоне, обажда ли ми се по телефона тая вечер?

Бай Спиридон подръпна нагоре дългите си платнени гащи.

— Аз ли? За какво да ти се обаждам, сигурно грешка е станало. Може да е бил някой друг!

— Рече да дойда веднага при тебе.

— Дума да не става! — поклати глава председателят. — Арен човек си, но за какво си ми?

— Днес към колко се прибра у дома?

— Към шест.

— И след това никъде ли не си излизал?

— Никъде! Решавахме най-напред задачи с унучето — докъм осем. После погледах малко телевизия.

— Какво давах по телевизията?

— Балет имаше от Полша... Не беше дип хубаво... Нашата ръченица си е чиста работа — той се засмя и повдигна отново

платнените си гащи.

Димов си помисли с чиста съвест, че може да прекрати разпита. Очевидно червеното носле не можеше да бъде съучастник на бандата, поначало това противоречеше на здравия разум.

— Е добре, бай Спиридоне, прощавай за безпокойството.

Пред селсъвета вече ги чакаше газката. Димов се прости с председателя, колата полетя към Гулеш. Пристигнаха за няколко минути пред къщата на Несторов и спряха. Всички прозорци на двуетажния дом светеха. Зад белия екран на прозореца се мярна позната фигура. Изглежда, че Паргов бе чул шума на колата, защото излезе да го посрещне.

— Намерихте ли паспорта?

— Не, няма ни помен от него.

— Това е много добре! — каза Димов доволно.

— Едно не ми е ясно, защо не попитахме Несторов — каза Паргов. — Той най-добре знае къде му е паспортът.

— Нямаше смисъл — усмихна се Димов. — Знам какво ще ми каже. Кой са горе?

— Първан и Наско.

— Много добре! — кимна Димов. — Ние с теб заминаваме за Перник. Но за тях има още работа тук. Домът на Кушев нали е запечатан?

— Да, още от оная нощ.

— Добре, нека го разпечатат и отново да го претърсят. Там трябва да има скривалище.

— Какво скривалище? — попита Паргов недоверчиво.

— Скривалище за хора. Не е сигурно, че ще намерят, но по всяка вероятност има. Защото не ми се вярва да се е крил в кухнята. Би било твърде рисковано!

— Кой мислиш, че се е крил там?

— После ще разбереш... А сега предай задачата и да вървим.

След малко двамата с Паргов се качиха на газката и полетяха с пълна скорост към Перник. Всъщност нощта за тях едва сега започваше, най-трудното и най-опасното все още им предстоеше.

— Сполучливи ли излязоха справките? — запита Паргов.

— Да, напълно.

— Излиза, че отиваме да арестуваме престъпника?

— Само двама с теб надали ще успеем — каза Димов. — Ще трябва да ни помогнат.

— Ако го беше улучил...

Димов поклати замислено глава.

— Точно това ми е най-чудно! Как може да не го улуча? Той беше близо, аз го виждах отлично. И се прицелих много внимателно... Да не би пък да е носел броня под фланелата?

— Аз пък не виждам нищо чудно — каза Паргов. — Как ще го улучиш с тая навехната ръка.

— Стрелях с лявата — каза Димов. И изведнъж се плесна по челото.

— Паргов... — възкликна той. — Ами, разбира се! Та работата е съвсем проста. Стрелях с лявата ръка, но се прицелих с дясното око... Как ще го улуча?

Той помисли и добави.

— Нищо, така е по-добре! За нас жив той е много по-интересен... Ще видиш, че има какво да разкаже.

В окръжното управление намериха само дежурния офицер. Наложиха се да събудят майор Жечев и да го почакаат, докато пристигне. Той изслуша мълчаливо Димов, изражението му подсказваше, че малко нещо се съмнява в цялата история.

— Ако наистина е така, трябва да уведоим Държавна сигурност — каза той накрая. — И то незабавно.

— Но това не пречи ние да си направим справките...

— Да, това можем — каза майорът колебливо. — Но крайно внимателно. Ако пиленето усети нещо и излети — ние ще отговаряме.

— Това вече от теб зависи! — каза Димов. — Тук ти си познаваш хората.

Отново се наложи да чакат — и резултата от справките, и началника на Държавна сигурност. През това време майорът успя да свари как да е по едно кафе, наля им по-солидна порция във водните чаши.

— Ръката боли ли те? — запита Жечев.

— Да ти кажа право, започна отново да се обажда.

— Ами да извикаме доктор Станков.

— Не може ли някой друг? — измърмори Димов. — Съвестно ми е да го будим...

— Какво будене, той играе белот сега — каза Жечев убедено.

И вдигна телефона. Не се разбра дали лекарят играе белот, но наистина се оказа буден и обеща да пристигне веднага с новокаина. Малко след това се обадиха и от КАТ по справката. Днес рано следобед в града наистина бил откраднат един москвич, син на цвят, модел 407. За цвета Димов не можеше да каже нищо повече от това, че беше едноцветен, но за модел беше сигурен — 407. До тоя момент откраднатият москвич не беше намерен. Малко след това съобщение пристигна и началникът на Държавна сигурност, нисичък, жилест подполковник с остри нервни движения. Като чу цялата история, лицето му светна.

— Има си хас да е вярно! — каза той оживено. — Това ще бъде истински удар.

И бързо се залови за телефона. От неговите заповеди на Димов стана ясно, че мобилизира едва ли не всичките си налични сили. И изведнъж го достраша. Ами ако е сбъркал? Ако хипотезата му за паспорта излезе невярна? В края на краищата нямаше никаква гаранция, че престъпникът ще отседне именно в пернишки хотел. С москвича той би могъл да отиде където си иска. Но сега не му оставаше нищо, освен да седи до отворения прозорец и да чака.

Скоро пристигна доктор Станков, пийнал и весел. Като го видя наранен и издран, той изведнъж изтрезня.

— Нали ти казах, че е дошъл твоят ред? — каза лекарят. — Пак евтино си се отървал.

Щом ръката престана да го боли, Димов се почувства много пободър. И ето най-сетне пристигна Паргов, лицето му сияеше.

— Там е! — каза той с тържествуващ глас. — В хотел „Витоша“...

Той се отпусна на един стол, въздишката му на облекчение изпълни цялата стая.

— Другите останаха да охраняват хотела, аз дотичах дотук — продължи той малко задъхано. — Там е, видях му името, записано в книгата. Дежурният се оказа наш човек, но все пак ние питаме за съвсем друг пътник — измислено име. После уж не му повярвахме, взехме да търсим по книгата. Записан е на името на Янко Несторов,

дали са му стая двајсет и четири на втория етаж. Не посмяхме да питаме, но предполагам, че е единична стаята...

— А отде знаеш, че е в хотела? — попита Димов.

— Ключът не беше на таблото.

— Да, това е добре! — обади се подполковникът. — Действали сте предпазливо. Те са хора опитни, мъчно е да ги надхитриш!

— Ами, опитни, да се напъха сам в капана! — каза Паргов презрително.

— Точно това говори и за кураж, и за интелигентност! — каза подполковникът. — Той е разбирал, че ще го търсим всякъде другаде, но не и в джоба си...

И като се огледа, доволно добави.

— Хайде сега на работа!

Операцията им отне цели два часа. Най-трудното в задачата беше да се блокира по абсолютен начин хотелът, да не се даде ни най-малка възможност на престъпника да избяга. През това време беше направена вътрешна справка. Човекът, записан под името на Янко Несторов, се беше прибрал към 10 и 30 часа, взел ключа и се качил в стаята си. Изглеждаше сравнително млад човек, скромно облечен. Не, не е имал бяла фланела, администраторът беше категоричен. Бил приветлив и спокоен, не носил нищо със себе си. Взел ключа и бавно се изкачил по стълбите. Стаята му наистина била единична, на втория етаж, като за първи етаж се смята партерът. Номер 24 гледала към задно дворче, около три метра широко, заградено с ниска тухлена ограда.

Докато ставаше тая проверка, Димов и Паргов чакаха в един тъмен вход на лицевата улица. Паргов изглеждаше искрено огорчен от пасивното си поведение, непрекъснато поглеждаше часовника си.

— Ама наистина ли нищо няма да правим? — попита той нервно. — Ще стоим и ще гледаме като на кино?

— Какво се тревожиш? — усмихна се Димов. — Ние сме интелектуалци, черната работа е за другите.

Истинската операция започна едва в три и пет. Един от разузнавачите се качил на етажата и почукал на вратата с номер 24. Късо мълчание, след това се обади мъжки глас.

— Кой е?

— Търсят ви по телефона, другарю Несторов.

— Кой ме търси?

— Казва, че е ваш братовчед...

Разбира се, никой не очаквал тоя прост номер да мине, но все пак...

— Добре, сега идвам — обадил се спокойно пътникът.

Разузнавачът се отдалечил. Без да пали лампата, мнимият Несторов бързо се облякъл в тъмното, пъхнал пистолета във външния десен джоб на самото си. След това отворил безшумно прозореца и се огледал. Дворчето било тъмно и изглеждало съвсем пусто. Той бързо прекрачил през рамката. Три метра до земята не е кой знае какво, стига човек да умее да се спусне добре. Той се провесил на перваза, така че до земята останало разстояние, не по-голямо от ръста му. И все пак не скочил добре, при докосването на земята паднал по гръб. Но успял почти мигновено да извади пистолета си.

Димов и Паргов, скрити във входа, чуха няколко изстрела, толкова близко един след друг, че не успяха да ги преброят. Паргов полетя към улицата, но Димов го дръпна грубо за ръкава.

— Не ставай глупак! — каза той ядосано. — Не разбираш ли, че сме въвн от цялата комбинация. Току-виж, че някой от нашите по погрешка ти тегли куршума.

Това бяха единствените изстрели. Градът стана тъмен и ням, само в хотела светнаха няколко стаи. След малко група мъже изведоха през официалния вход мъж с белезници на ръцете. Като излязоха на светлото, те видяха, че е млад и силен човек, около трийсет и пет годишен. Сухото му скуесто лице бе пребледняло като на смъртник. Димов веднага позна в него човека, който го бе нападнал на шосето. Наистина не носеше бялата фланела. Но в замяна на това имаше едни мустачки повече, които навярно бяха фалшиви. Арестуваният мина много близо до тях, но не ги погледна. И нямаше смисъл да ги гледа, беше много късно за всичко.

— Значи, това е убиецът? — запита сякаш сам себе си Паргов.

— Как така — убиецът? Ами, разбира се, че не е! — отвърна Димов учудено.

Паргов го гледаше с недоумение.

— Ти шегуваш ли се? — каза той ядосано. — Тогава за какъв дявол е цялата операция?

— Аз пък мислех, че си разбрал! — каза Димов разочаровано.

През това време към тях се приближи подполковникът.

— Стреля три пъти, но слава богу никого не улучи...

— Това е наистина чудно — измърмори Димов. — При тяхната подготовка...

— Подготовката им е добра, но страхът е голям — усмихна се подполковникът.

Те вървяха мълчаливо няколко крачки.

— Смятам сега да се приберем, другарю подполковник — каза Димов. — Най-добре е да поговорим утре, като се наспим.

— Нямам нищо против — каза подполковникът. — Към колко да ви чакам?

— Ами да речем — към девет часа.

Те се разделиха на ъгъла, Димов и Паргов закрачиха към колата си. Сега изведнъж разбраха, че нощта не е така топла, както досега им се струваше. Тънък нощен ветрец идваше от дефилето и гонеше по паважа със сух станиолен шум рано окапалите листа. Може би утре времето щеше да се развали? Да, непременно! Около чистата пълна луна, климнала далеч на запад, сега се виждаше широк светъл кръг, едва видимо обагрен от нежните тонове на дъгата. Те все още крачеха и стъпките им се губеха в нощта — двете самотни фигури — едната малко гротескна с дългите си размахани ръце, другата спокойна и солидна.

Ние пиехме в моя кабинет бял вермут, силно разреден със сода. Капитан Димов седеше в ъгъла, точно под декоративната саксия с аспарагуса, така че в този момент ми приличаше на речен бог с коси от водорасли, които се сипеха по широките му плещи. Масивното му лице бе малко унесено от спомените, погледът му не се откъсваше от моя евтин зелен бележник. Навярно си мислеше в този миг, че един истински писател би трябвало да има бележник, подвързан най-малко със змийска кожа.

— Ами да ви кажа право и аз не разбрах кой е убиецът...

— Така ли? — попита той без учудване.

После се усмихна с широката си усмивка, погледът му се премести на върха на носа ми. Трябва да кажа, че доста ме смущаваше този негов навик да съсредоточава погледа си в неудобни за мене места. Преди малко бях констатирал, че обувките ми се нуждаят от грижливо почистване, а картината зад гърба ми е по-добре да бъде преместена в кухнята.

— Аз ви дадох всички условия на задачата! — каза той. — И то най-честно, без нищо да скрия и без да се опитвам да ви подвеждам, както много често правят някои ваши колеги.

— Ааа, скрихте нещо! — казах аз. — Това, което сте говорили с кмета на Войниково през последната нощ.

— Да, наистина! — той се усмихна още по-широко. — Но тогава трябва да дам тая задача не на вас, а на сина ви.

— Там е работата — казах аз, — че съм много слаб математик. Досега през живота си нито една задача не съм решил като хората...

— Ами въображението?

— Прекалено много го натисках през тия няколко часа.

— Тогава какво да правим, да почнем от началото — каза той.

— Но да ви наля ли преди това чашка хубав коняк?

— Не, не! — каза той решително. — Имам да работя следобед.

— Няма да споря — казах аз, като си налях в чашата добра порция „Плиска“.

— А сега ще ви кажа само фактите, които се доказаха при следствието — започна Димов. — С много малки коментари. Наистина в дъното на цялата тая история стои Кирил Кушев, макар че за него знаем най-малко. Както е известно, мъртвите не приказват, а на живите той никак не се е доверявал, даже на своите помощници. Кушев е основал местния земс, макар че по това време той се е легитимирал като демократ. Лично той е поддържал връзката с опозиционния център. По-късно е донесъл и директивата за терористични действия. Ние не можем да установим дали е имал пряк контакт с някое чуждо разузнаване, но според мен това е близко до ума. Образувала се е терористична тройка — Янко Несторов, неговият братовчед от Войниково Добри Несторов и Слави Кънев...

— Даже Кънев?

— Да, и той, разбира се. По това време Добри Несторов бил ученик в Перник, рядко идвал на село. Кушев им дал идеята като първа акция да бъде нападението на бригадирския лагер, който бил на около десетина километра от Гулеш, по посока на границата. Янко имал пистолет, а освен това и една бомба бухалка, която бил откраднал от тъста си. Другите двама са били без оръжие. Но на уречената среща през нощта Славчо Кънев не дошъл. Защо не е дошъл, ние можем само да гадаем. Може би се е изплашил, а може би се е бил доста откъснал от своите бивши съмишленици. Тогава Янко и Добри решават да извършат акцията сами. Те пристигат край лагера, Янко убива часовия с обикновен дървен колец — тук доктор Станков излезе прав. След това влизат в лагера. Бомбата е хвърлил Янко като по-опитен във военните работи, той е стрелял, като се е завързала престрелката. Но в тая престрелка е бил ранен, макар и леко Добри. Да се върне с рана в Перник те са смятали немислимо — всеки би свързал мигновено тая рана с нападението върху лагера. Тогава Добри се отправил към границата и успял да я прехвърли, макар че била дадена гранична тревога. Изчезването му било констатирано два месеца по-късно и никой не го свързал с нападението на лагера. Сметнали го за обикновена момчешка авантюра...

— И къде е заминал? — запитах аз.

— По-късно ще говорим за него. Янко се върнал в Гулеш. Сега вече със Славчо го свързвало не само старото приятелство, но и общата тайна. Разбира се, Славчо не е участвал непосредствено в нападението, но той знаел, че ако атентаторите рано или късно бъдат открити, за него ще има само смекчаващи вината обстоятелства. Много е трудно да се прецени по-късната еволюция на Славчо — естествена ли е била или е представлявала само едно обикновено, ловко замаскирано притворство. Лично аз съм по-склонен да вярвам в първия вариант, в полза на който говорят и по-късните му действия. Но с Янко положението не било същото. Той вече е бил извършил жестоко убийство, и то над свършено невинни младежи. Междувременно зле вървял и неговият семеен живот. Тъстът му разбрал, че една от бомбите липсва. Не знаем дали е подозирал, че именно с тая бомба е било извършено нападението над бригадирския лагер. Но така или иначе постоянно се е заканвал, че ще го издаде на властта. И сигурно щял да го направи, ако не е знаел, че ще разруши живота на дъщеря си. Междувременно Янко се запознава с втората си жена, завързва с нея скрита връзка. И решава с един удар да се отърве от жена си и от тъста си...

— Зер е възможно? — възкликнах аз стреснат.

— Да, и аз не го вярвах! — каза Димов. — Виждаше ми се прекалено невероятно. Но сам той си призна всичко с най-големи подробности.

— Но нали уж бил в кръчмата?

— Да, бил е. И умишлено си е създал това алиби. Напил е своите приятели до пълно изумление. След това използвал, че кръчмарят влязъл в избата. Излязъл бързо, хвърлил бомбата и се върнал — уж бил отишъл до клозета. Всички били така пияни, че изобщо не забелязали неговото излизане. А на другия ден никой нищо не помнел, пък и да помнел, надали би вкарал в беда близкия си приятел... Следствието било крайно немарливо, никому през ума не е минавало, че убиецът може да бъде Янко. По-късно Янко се оженва за своята любовница, построява си нова къща. В живота му настъпва дълго, мирно затишие. Това продължава, докато в страната се завръща неговият братовчед Добри Несторов. И пожарът отново пламва. Няма да ти разправам историята на Добри Несторов, тя е дълга и широка. Той пристига в България с лека кола и с паспорт на името на западногермански

гражданин. Минали са повече от десет години, той доста се е изменил, пък и бил претърпял лека пластична операция на носа. В България той предава колата и преправения паспорт на човек, който трябвало да напусне нелегално България. Тоя номер успява, колата напуснала България през турската граница. Но със самия Добри се случва беда. Оказва се, че неговият резидент не е налице — просто се изплашил и се скрил вдън гори тилилейски. Като останал съвсем без връзка, Добри решил да потърси своя братовчед и да се крие при него, докато влезе в някакъв контакт със своята агентура. Той се обадил на Янко като клиент от Перник, срещата се състояла.

— Да, сещам се! — казах аз. — И тогава ги е видял Евтим Дъбев.

— На другия ден — усмихна се Димов — двамата братовчеди решили Добри да се установи у Кушев. Но все пак на Лазар му бил нужен един ден, за да провери дали Кушев ще се съгласи. Кушев се съгласил веднага, дори казал, че има готово скривалище. Защо Кушев го е построил, крил ли е в него други нелегални, ние не знаем, защото в това отношение той никому не се е доверявал, даже и на Янко. Но според мен това е съвсем близко до ума. Бързото съгласие на Кушев според мен говори, че не е бил искрен в отношенията си с учителката. Иначе какво го е задължавало да рискува цялото си бъдеще без никаква видима нужда, освен своите убеждения? Двамата решили Добри да се прехвърли късно вечерта с мотоциклета на Янко, облечен в неговите дрехи. Двамата доста си приличат и не си приличат — зависи с какво око ще ги погледне човек. А Янко е трябвало да се прибере у дома си късно през нощта с друг мотоциклет. Те си разменят дрехите и се разделят. За беда тъкмо тогава Дъбев вижда откъм гърба Добри и си помисля, че това е Янко. Решил да го спре и да го попита кога ще бъде готов велосипедът. Наистина го спира, но вижда, че това е друг човек. Не знам дали се е усъмнил, че тоя друг човек е Добри. Възможно е, тъй като го е познавал. Но аз си мисля, че не го е познал, иначе по-късно надали би се отнесъл така доверчиво с Янко Несторов.

— Да, сега вече всичко ми е ясно! — казах аз.

— Нали? Двамата братовчеди отново се срещат, Добри му разказва какво се е случило. И двамата са в недоумение дали Евтим Дъбев го е познал. Тогава Янко решава да провери дали Дъбев подозира нещо. Той се качва на влака в последния момент на задната платформа. После слиза на Косер и тръгва след него. Янко твърди, че

първоначално не е имал намерение да убива Дъбев, а само да подразбере истината. Но глухата и пустинна местност като че ли сама го подтикнала към това действие.

— А фланелата?

— Да, правилно, щях да забравя тая колкото и случайна, толкова и фатална за тях бяла фланелата. Същия ден Славчо я донесъл в Перник, за да я даде на боядисване. Но Янко, без да казва нищо на Добри, успял да я измоли от него. Скривалището на Кушев било доста влажно, нелегалният имал нужда от фланелата. След като Янко отскубнал колеца, той го завил с пуловера да не личи. Всичко друго се развило, както го разказахме. Янко не може да обясни защо е нанесъл ударите с нож. „Причерня ми!“ — казва. Това са глупости, доктор Станков е съвсем прав. Янко е роден убиец и садист, убийството е сякаш в кръвта му. След убийството се връща отново в Перник и взема мотоциклета си. После предава фланелата и продуктите на Кушев. Както виждаш, грабежът си е грабеж, той казва, че продуктите трябвали за братовчеда му, той и без това проектирал тоя ден да купи нещо за храна.

— Представям си как Кушев е пържил кюфтета — казах аз. — Той по нищо не е отстъпвал на другите.

— Сигурно! — кимна Димов. — Там тримата скрояват своя план за действие и в тоя план Славчо е трябвало да играе особена роля. Да не се впускам в подробности, но като доверено на властта лице той е трябвало да им отвори път за една много опасна акция. С вербуването на Славчо се е заел Кирил Кушев и както се опасявали — ударил на камък. Според Янко той решително е отказал да им сътрудничи, въпреки заплахите на Кушев. Старият хитрец се опитал да го шантажира с неговото минало, с участието му в неговата нелегална бойна група, но Славчо не се съгласил. И сигурно е решил в себе си да ликвидира тоя опасен свидетел. Оръжие имал — това е същият пистолет, с който Янко направил нападението над лагера. По-късно той го дал на съхранение у Славчо, тъй като му се струвало, че там ще е в по-голяма безопасност. Освен това Славчо не е знаел, че в комбинацията е замесен Янко Несторов, от него той не се страхувал. И убийството на Кушев е станало, макар и преждевременно, но до голяма степен случайно. Разгневен, възбуден от алкохола и кавгата, той се упътва към дома на Кушев. Вижда осветения прозорец, фигурата на

своя враг, която така отчетливо се мярка пред него. Тогава събира кураж и стреля. На петия куршум револверът му прави засечка, Славчо побягва, без да го види някой. Добри, който е бил в скривалището, също чува изстрелите и побягва. Именно него е видял отрядникът, който живее насреща. Без да си приличат особено, във фигурите на Янко и Добри има нещо много сходно, както често се случва между братя и близки роднини. Това го е подвело да смята, че видял Янко вечерта, това ни подведе и нас. Добри успява да избяга чак на полето, където цяла нощ се е крил в една купа сено. Там прекарва и деня, късно след полунощ влиза в селото и намира Янко в дома му.

— Но нали къщата е била наблюдавана?

— Не къщата, а хората. И то само през деня, когато са будни. Както и да е, Янко укрива братовчеда си в задната стаичка на своята работилница. На него веднага му става ясно кой е убил Кушев. Той разобличава своя приятел, който твърде лесно и лекомислено му признава, че е извършил убийството. И даже му дава пистолета си, за да го поправи, тъй като той съвсем го бил развалил, като се опитвал да отстрани засечката. От своя страна, Янко му разказва за Добри и иска от него помощ. За тримата като че ли няма друг изход, освен да бягат през граница. Към това ги подтиква и тяхното откритие, че ние сме били при плетачката. Славчо изведнъж се вижда в капан. Ако той ни каже, че е дал фланелата на Янко, ние веднага ще го арестуваме. Притиснат от нас, Янко ще издаде кой е истинският убиец на Кушев. Не по-малко се е страхувал и Янко. Ако Славчо Кънев го издаде, че му е дал фланелата, той не може да даде никакво свястно обяснение, какво е направил с нея. Двамата трескаво се съвещават, монтьорът съветва приятеля си да се скрие за известно време, да избяга през границата. Славчо се колебае, но за всеки случай си иска пистолета обратно. И точно тук монтьорът прозира своя шанс за спасение. За него е било много лесно да привлече Славчо в горичката. Той му казал, че е поправил пистолета, но не бил сигурен в поправката. Предложил му да го пробват и да го крият там, тъй че да могат да го вземат винаги, когато им потрябва. Много по-трудно е било, разбира се, да се установи алиби. Тук им помага случайността. Когато закупчикът Рангелов влиза в двора с мотоциклета си, Добри веднага разбира какво трябва да направят. Янко се скрива в задната стаичка, преговорите за поправките води Добри. След това всичко е лесно. Монтьорът излиза

от дома си с чуждия мотоциклет. Някъде между Войниково и Косер под едно малко мостче го чака Добри. Сменят си бързо дрехите, монтьорът потегля по най-прекия път за мястото на срещата. Останалото е ясно.

— Не ми е ясно защо е трябвало да те нападнат.

— Това вече е инициатива на Добри. Той е разбрал, че позицията на арестувания не е много здрава. Ами ако ни хрумне да направим очна ставка с Рангелов? Наистина очна справка се прави, когато се явят някакви противоречия, но има очни ставки и за идентификация. Самият факт, че ние не сме го освободили веднага, вече подсказва евентуални опасности. Добри е разбрал от разказите на Янко, че главната опасност идва от мене. Тогава той решава да ме премахне. Ударът в този случай е двоен. Първо, премахва се най-опасният враг. И второ, другите разбират, че убиецът не е заловен, че е във, на свобода. Забравих да кажа, че Добри е възнамерявал да надупчи моя нещастен стомах не по-лошо, отколкото това правил неговият братовчед. Тогава моите помощници естествено щяха да се подведат и да освободят Янко Несторов. Добри, във от всяко съмнение щял да установи връзка със своята агентура и да напусне страната. Интересно е, че Янко не е възнамерявал да бяга с него. Колкото се отнася до Манасиев, неговата работа се оказа много проста. Един негов приятел от гаража му съобщил, че ние знаем неговата история и се интересуваме от него. И той побягнал, защото смятал, че ние ще го задължим да плати обезщетението на пострадалия монтьор.

Капитанът млъкна и се усмихна. Известно време двамата мълчахме, аз пестеливо отпивах от чашата си.

— А Янка? — попитах аз внезапно.

Ударът наистина беше ненадеен, Димов леко се поизчерви.

— Какво — Янка? Нищо, живее си момичето... Предполагам, че вече не лошо пече глината.

— Сигурен съм, че много си я харесал.

— Може би...

— Не разбирам тогава защо човек трябва да става жертва на предразсъдъци — казах аз неопределено.

— Това не са предразсъдъци — някак сурово ми отвърна капитанът и хубавото му лице съвсем потъмня. — Нейният брат е убиец. Какви предразсъдъци са това?

Не му отвърнах. Изведнъж ми стана тъжно, всичко в стаята сякаш потъмня. Хиляди неща разделят хората, много малко са тия, които ги събират.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.